

Programmabegroting 2024

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2024	2
Inhoudsopgave	4
Aanbieding programmabegroting	6
Financieel perspectief en prioriteiten	8
Ontwikkelingen financieel perspectief van begroting 2023 naar begroting 2024	8
Prioriteiten begroting 2024-2027	12
Vervangingsinvesteringen 2024 en O&O	19
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur	21
2. Jongeren en Onderwijs	28
3. Samen zorgen	32
4. Cultuur en Sport	36
5. Ondernemen en Werk	40
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid	44
7. Wijken	49
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	53
Paragrafen	56
1. Paragraaf lokale heffingen	56
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	61
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	72
4. Paragraaf financiering	77
5. Paragraaf verbonden partijen	82
6. Paragraaf grondbeleid	88
7. Paragraaf bedrijfsvoering	95
8. Paragraaf openbaarheid	96
Overzicht bestaand beleid	97
Financiële begroting	104
Overzicht baten en lasten	104
Meerjarig overzicht baten en lasten	106
Balans	107
EMU-Saldo	109
Overzicht incidentele middelen per programma	109
Product per programma	112
Overzicht per taakveld	115

Reserves en voorzieningen	119
Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen	123
Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves	125
Meerjarig overzicht weerstandsvermogen	126
Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering.....	127
Overzicht overhead.....	129
Demografische ontwikkeling/ statistische gegevens	130
Ondertekening begroting	131

Aanbieding programmabegroting

Aanbieding programmabegroting

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Hierbij bieden we u de programmabegroting 2024 aan. In deze begroting zijn alle voorstellen die u al in de kadernota hebt geaccordeerd, opgenomen. Daarnaast is een aantal actuele inhoudelijke ontwikkelingen opgenomen en is het financieel perspectief aangepast aan de uitkomsten van de meicirculaire en de ontwikkelingen daarna. In deze brief lichten we de genoemde onderdelen kort toe.

We gaan veel zaken oppakken of vervolgen in 2024

We besteden in een programmabegroting veel aandacht aan nieuwe opdrachten die we van u als raad hebben gekregen maar de reguliere taken die we hebben en moeten uitvoeren vormen een veel groter deel van het werk dat de organisatie moet realiseren. Die reguliere taken zijn ook regelmatig aan veranderingen onderhevig en dit betekent nogal wat voor de medewerkers die dit moeten uitvoeren. Denk aan de Omgevingswet, de Wet Kwaliteitsborging Bouw, verscheidene wetten op het gebied van digitalisering, de taken rond klimaatadaptatie en verduurzaming (ook van gemeentelijke gebouwen), Participatiewet (menselijke maat), armoedebestrijding, Integraal Zorg Akkoord, enzovoort. Dit zijn voor een groot deel taken die we al hebben maar die op een andere wijze uitgevoerd moeten worden. Daarbij komen nog taken die bij de gemeenten worden neergelegd omdat bijvoorbeeld de Belastingdienst het niet voor elkaar krijgt, zoals de uitbetaling van de energietoeslag. Verder zijn er nieuwe taken als het opzetten van dagvoorzieningen, aanpak laaggeletterdheid, respijtzorg en het opzetten van een betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen, die in 2024 hun beslag moeten krijgen.

Naast deze reguliere taken zijn er ook projecten waar we mee bezig zijn zoals de voorbereiding en bouw van verschillende scholen, de opvang van ontheemden, het hybrideproof maken van het gemeentehuis en de verdere uitvoering van het Masterplan Oosterhof. Tenslotte zijn er nog strategische vraagstukken waar een antwoord op geformuleerd moet worden, zoals de grenzen-aan-de-groei discussie, de voortschrijdende vergrijzing met de problematiek rond passende woningen en zorg, de vraag hoe het platteland vitaal gehouden kan worden en dergelijke.

Veel taken en opgaves, waar we samen de schouders onder zetten.

Financieel perspectief

Het financieel perspectief is ten opzichte van de cijfers die in de kadernota genoemd zijn verbeterd. Na de raadsbrief van 30 juni 2023 is het structurele perspectief met ongeveer 6 ton verbeterd, door mutaties in de rentelasten, uitgangspunten voor lonen en prijzen. Ook het incidenteel perspectief is flink verbeterd. De meicirculaire bevatte gegevens over de structurele ontwikkeling van de algemene uitkering en de nieuwe financieringssystematiek, die opgeteld een negatieve invloed hadden op ons structurele perspectief. Maar door de genoemde ontwikkelingen zijn deze cijfers dus ook al weer achterhaald. Uitgaande van de nu bekende gegevens is het structurele perspectief over 4 jaar € 9 ton. We zitten dus aan de positieve kant van de nullijn, zowel structureel als incidenteel, en kunnen u dus een sluitende (meerjaren)begroting presenteren.

De VNG heeft aangedrongen op een realistische begroting voor met name 2026 en 2027, waarbij het huidige takenpakket, de noodzakelijke investeringen, de inflatie, de stijgende rente, de ambities uit het coalitieakkoord en geschatte mee- en tegenvallers in beeld zijn gebracht. Dat hebben wij gedaan en desondanks blijven we aan de goede kant van de streep. Met dank aan het altijd voorzichtige financiële beleid dat we samen met u steeds hebben gevolgd.

Toch hebben wij zorgen over de cijfers. Er is grote onzekerheid over de economische omstandigheden door alle crises in de wereld, die op landelijk maar ook op lokaal niveau financiële gevolgen zullen hebben. Verder heeft het Rijk besloten de trap-op-trap-af systematiek af te schaffen maar is niet duidelijk gemaakt wat daarvoor terug komt. Daar zit dus een stuk onzekerheid. De Hervormingsagenda Jeugd moet nog worden uitgewerkt. Wat gaat dit

betekenen? De opschalingskorting staat nog overeind. Blijft deze staan of draait het Rijk deze (onrechtvaardige) korting terug? Op dit moment loopt er een onderzoek naar reële tarieven WMO en Jeugd. Aanleiding voor dit onderzoek is de verlenging van de contracten, waarbij verzuimd is te onderzoeken of de tarieven nog reëel waren. Het betreft de jaren 2023 en 2024. Er valt een forse tariefstijging te verwachten. Daarnaast loopt er een traject voor nieuwe tarieven jeugdbescherming en -reclassering. Naar verwachting zal ook dit traject een forse stijging van de tarieven laten zien. Zo zijn er nog verschillende onduidelijkheden en vragen over het financiële perspectief op de wat langere termijn. We houden de vinger aan de pols en houden u op de hoogte.

De wereld is in beweging

Rijssen-Holten is geen eiland en heeft op allerlei gebied te maken met andere actoren en omstandigheden die in de wereld rondom ons spelen. Soms ondervinden we daarvan rechtstreeks en direct de gevolgen, denk aan de opvang van ontheemden uit Oekraïne en uit andere gebieden. Soms zijn de gevolgen van wereldwijde problemen wat minder direct maar langzamerhand zichtbaar en voelbaar zoals de gevolgen van de klimaatverandering. We hebben ook te maken met zaken die op zich op afstand spelen, zoals de val van het kabinet (onzekerheid over de gevolgen hiervan voor de gemeenten) en de regelgeving die in Europa bedacht wordt.

Kortom, de complexiteit van de samenleving vraagt om veel inzet en betrokkenheid om alle uitdagingen het hoofd te bieden, van de organisatie, van ons als college maar zeker ook van u als raad. Ook in 2024 gaan we er samen voor, met daadkracht, in vertrouwen.

Burgemeester en wethouders

Financieel perspectief en prioriteiten

Ontwikkelingen financieel perspectief van begroting 2023 naar begroting 2024

Inleiding

Inleiding

Conform bestendige gedragslijn is bij de samenstelling van programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 met het volgende rekening gehouden.

Omschrijving	Grondslag	Toelichting
Raadsbesluiten	Tot en met voorjaarsnota 2023	bestendige gedragslijn
Algemene uitkering Gemeentefonds	Meicirculaire 2023	Voorschrift provincie
Loonaanpassing	CAO van 2 januari 2023 tot en met 31 december 2023, plus loonmutatie conform algemene uitkering gemeentefonds	
Prijsinflatie	8%	OESO en CBS
Stijging opbrengsten grondexploitatie	0,0% bedrijventerreinen en 1,0% woningbouw	Exploitatieberekeningen
Renteomslagpercentage	1,0%	
Areaaluitbreiding	€ 51.400	Volgens opgave
Woningen per 1 januari 2024	16.033	Nieuwe methode via BAG
Inwoners per 1 januari 2024	38.700	Opgave Burgerzaken

Financieel perspectief

Het financieel perspectief is gebaseerd op het beleid zoals vastgesteld in de programmabegroting 2023-2067. Daarnaast is rekening gehouden met de gegevens uit de Voorjaarsnota 2023 en de Meicirculaire 2023. Verder zijn ramingen zoals gebruikelijk zo reëel mogelijk opgesteld.

In de volgende tabellen laten wij het verloop van het structurele en incidentele perspectief zien van de programmabegroting 2023 tot de conceptbegroting 2024. De belangrijkste afwijkingen hebben wij kort voor u toegelicht. Wij maken u erop attent dat de bedragen cumulatief zijn weergegeven.

Structureel perspectief

(bedragen x € 1.000)

STRUCTUREEL

	2024	2025	2026	2027
perspectief actueel begroting (na septembercirculaire)	5.030	6.018	2.872	2.872
bijstellingen en nieuwe jaarschijf	243-	264-	271-	234-
keuzes college 2024-2027	380-	509-	555-	825-
O&O scans	345-	360-	375-	385-
raming voor O&O 2024 ingevuld	100	100	100	100
financieringslast investeringen (omslag = 1%, markt = 4%)	106-	175-	176-	176-
4% rente geplande investeringen (nu afgedekt tegen 2,5%): € 7.850.000	212-	230-	236-	236-
stelpost nieuwbouw Waardenborch				390-
structureel perspectief kadernota 2024-2027 na keuzes college	3.844	4.580	1.359	726
Meircirculaire	892-	421-	872-	723-
Nieuwe financieringssysteem (schatting)				300
structureel perspectief kadernota 2024-2027 na Meircirculaire	2.952	4.159	487	303
1. amendementen raad	20-	20-	20-	20-
2. vrijvallen voorzieningen	124	124	124	260
3. rentelasten	280	108	220	70
4. mutaties uitgangspunten lonen en prijzen	337	337	337	337
actueel structureel perspectief	3.673	4.708	1.148	950

Toelichting verschillen structureel perspectief

1. Bij de Kadernota 2024-2027 is een amendement aangenomen over mantelzorgcomplimenten.
2. De exploitatie van De Kol is afgewikkeld. De jaarlijkse storting in de voorziening komt in 2024 te vervallen. In 2027 geldt hetzelfde voor het Enkcoterrein.
3. Door een forse toename van reserves en voorzieningen hoeft minder geleend te worden. De toename van de rentelasten valt daardoor lager uit.
4. Er is rekening gehouden met 8% prijsmutatie en de gevolgen van de CAO die in 2023 is afgesloten. Een deel van de extra salarislasteren wordt gedekt door tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en Grexten. Ramingen voor energie en brandstof hoefden niet verhoogd te worden nu de markt daarvoor weer wat tot rust is gekomen. Ten opzichte van de uitgangspunten valt dit dus mee.

Incidenteel perspectief

(bedragen x € 1.000)

INCIDENTEEL		2024	2025	2026	2027
perspectief actueel begroting (na septembercirculaire)		9.779	13.192	13.422	13.422
bijstellingen en nieuwe jaarschijf, structurele doorwerking		243-	507-	778-	1.012-
idem, incidentele ontwikkelingen		1.555-	1.555-	1.565-	1.247
keuzes college 2024-2027		1.314-	1.866-	1.936-	2.256-
doorwerking structurele keuzes		380-	889-	1.444-	2.269-
O&O scans		227-	227-	277-	277-
O&O scans structurele doorwerking		245-	505-	780-	1.065-
structurele lasten met doorwerking in incidenteel perspectief:					
financieringslast investeringen (omslag = 1%, markt = 4%)		106-	281-	457-	633-
financieringslast geplande investeringen		212-	442-	678-	1.304-
incidenteel perspectief kadernota 2024-2027 na keuzes college		5.497	6.920	5.507	5.853
structurele doorwerkingen		892-	1.313-	2.185-	2.608-
incidenteel perspectief kadernota 2024-2027 na Meicirculaire		4.605	5.607	3.322	3.245
1. amendementen raad		36-	72-	108-	108-
5. structurele doorwerkingen		721	1.270	1.931	2.578
6. Wet Kwaliteitsborging (WKB)		264-	264-	264-	264-
7. Algemene uitkering		625	804	610	832
8. diversen		69-	69-	69-	69-
incidenteel perspectief		5.582	7.276	5.422	6.214

Toelichting verschillen incidenteel perspectief

1. Bij de Kadernota 2024-2027 is een amendement aangenomen voor de tijdelijke aanstelling van een BOA.
5. Structurele mutaties werken door in het incidentele financiële perspectief. Structurele begrotingsruimte is jaarlijks beschikbaar voor eenmalige uitgaven.
6. De invoering van de Wet Kwaliteitsborging (WKB) is in 2023 een jaar uitgesteld. De beschikbare middelen voor 2023 zijn doorgeschoven naar 2024.

-
7. De algemene uitkering Gemeentefonds is bijgesteld op basis van de meicirculaire 2023. Het incidentele deel van de algemene uitkering bedraagt voor het jaar 2024 € 2.309.000 (o.a. middelen jeugdzorg en opschalingskorting). Van de incidentele middelen wordt € 100.000 beschikbaar gehouden voor mogelijke RVU-uitkeringen in dit jaar.
8. Onder deze noemer staan enkele kleinere bijstellingen.

Prioriteiten begroting 2024-2027

Prioriteiten begroting 2024-2027

Maatschappelijk effect / Actie		Bron	Investering	structureel				incidenteel			
				2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
1.	Inwoners, Organisatie en Bestuur										
Informatiebeveiliging											
	Risicoanalyse diverse applicaties	Begroting 2023						20	20	10	
ICT ontwikkelingen											
	Datagedreven sturing	Voorstel college begroting 2024		20	10	10					
	Artificial intelligence	Voorstel college begroting 2024						25	25		
	Onderzoek toekomstbestendigheid ICT beheer	Voorstel college begroting 2024						25	25		
Gemeentelijke gebouwen											
	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	Begroting 2023						200	200		
Personeel											
	Verbeteren en behouden taalniveau medewerkers	Voorstel college begroting 2024						10	10	10	10
	Bevorderen integriteitsbewustzijn	Voorstel college begroting 2024		10							
	Onderzoek functiehuis	Voorstel college begroting 2024						60			
	Verlengen inhuur beleidsmedewerker mobiliteit	Voorstel college begroting 2024						100			
	Recruitment	Voorstel college begroting 2024						52	52		
	Formatievoorstellen	Begroting 2023		57				216	128		
	Uitbreiding formatie BOA	Motie kadernota 2024-2027						36	36	36	
Organisatie											
	Doorontwikkeling	Voorstel college begroting 2024						35			
Hybride werken											
	Aanpassingen gemeentehuis	Begroting 2023	1.000	21	63	21		800	1.400	800	
Werkgeverschap											
	Versterken wergevers profilering	Begroting 2023						50	50		
	Innovatiebudget	Voorstel college begroting 2024						30	30		

Huisstijl sportaccommodaties													
Uniforme huisstijl	Voorstel college begroting 2024							35					
Totaal programma 1			0	108	73	31	0	1.694	1.976	856	10		

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Inves- tering	structureel				incidenteel			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

2.	Jongeren en onderwijs												
Onderwijshuisvesting													
Nieuwbouw/verbouw De Waardenborch	Begroting 2021		100										
Nieuwbouw/verbouw De Waardenborch	Begroting 2022			100									
Nieuwbouw/verbouw De Waardenborch	Begroting 2023			450	450								
Uitbreiding Haarschool Holten	Begroting 2023							12					
Nieuwbouw Haarschool Rijssen	Begroting 2020	3.400	120					500					
Extra meters nieuwbouw Haarschool Rijssen	Begroting 2023	450	16										
Onderwijs(huisvesting) voor onthemden	Voorstel college begroting 2024							145					
Onderzoeken													
Speciaal onderwijs in Rijssen	Voorstel college begroting 2024							25					
Thuisnabij onderwijs	Voorstel college begroting 2024							25					
Binnensportaccommodaties													
Nieuwe gymzaal Huttenwal	Begroting 2023	1.400	49					100					
Middelen binnensportaccommodaties Holten	Voorstel college begroting 2024					250						250	
Jeugdzorg													
Inzet op wegwerken wachtlijsten jeugdzorg	Voorstel college begroting 2024							100					
Buurt-kindcentrum Plan Zuid													
Buurt-kindcentrum realiseren	Begroting 2023							48	48	48			
Totaal programma 2			5.250	285	550	450	250	955	48	48	250		

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Inves-tering	structureel				incidenteel			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

3.	Samen Zorgen									
Voorliggende dagvoorziening										
Rijssen	Voorstel college begroting 2024		78							
Holten	Voorstel college begroting 2024						60	60		
ViaVie welzijn										
Versterken flexibele schil projecten en organisatieontwikkeling	Voorstel college begroting 2024						119			
Laaggeletterdheid										
Implementatie uitvoeringsplan	Begroting 2023						75	75	75	
Gezondheid										
Inspirate en deskundigheids-bevordering positieve gezondheid	Begroting 2023						25			
Maatwerk publieke gezondheid	Voorstel college begroting 2024		20							
Respijtzorg										
Lokale voorziening	Voorstel college begroting 2024						18			
Waardering en ondersteuning vrijwilligers										
basisbedrag en mantelzorgcompliment	Motie kadernota 2024-2027		20							
Totaal programma 3		0	118	0	0	0	297	135	75	0

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Inves-tering	structureel				incidenteel			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

4.	Cultuur en Sport									
Sport										
Meerjaren onderhoudsplan sportvelden	Begroting 2023		300							
Sport en bewegen in de openbare ruimte	Begroting 2023						50			

Onderzoek basisvoorzieningen op orde (Vletgoor en Koerbelt)	Voorstel college begroting 2024							30				
<i>Cultuur</i>												
Muziekonderwijs Holten	Voorstel college begroting 2024		30									
Verdere professionalisering Rijssense musea	Voorstel college begroting 2024		40									
Uitvoering nieuw erfgoedbeleid	Voorstel college begroting 2024		46	10	10							
<i>Begraafplaatsen</i>												
Formatie-uitbreiding	Voorstel college begroting 2024		53									
Tarieven kostendekkend	Voorstel college begroting 2024		-53									
<i>Duurzaamheid en erfgoed</i>												
Erfgoed energiescan	Begroting 2021							15				
Dekking uit reserve monumenten	Begroting 2021							-15				
<i>Masterplan De Oosterhof</i>												
Uitvoeren maatregelen	Begroting 2021		10									
Informatiepunt parkeerplaats De Oosterhof	Begroting 2023							4	66			
Padennetwerk herstellen Park de Eschhorst en aanleggen op de paardenweide	Begroting 2023									107		
Herinrichten Groeneweg	Begroting 2023	126	6									
Herinrichten Kasteellaan	Begroting 2023	240	12									
Herinrichten Oosterhofweg (Albertsdijk tot aan de Wethouder Korteboslaan)	Begroting 2023	335	17									
Herinrichten Oosterhofweg (Parkstraat tot Albertsdijk)	Begroting 2023									107		
Herinrichten Park de Eschhorst, hospice en de paardenweide	Voorstel college begroting 2024	473	2	22								
Totaal programma 4		0	463	32	10	0		84	66	214	0	

<i>Maatschappelijk effect / Actie</i>	<i>Bron</i>	<i>Investering</i>	<i>structureel</i>				<i>incidenteel</i>			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

5.	Ondernemen en Werk											
<i>Bedrijventerreinen</i>												
Opstellen langetermijnvisie	Begroting 2023							45				

<i>Detailhandel</i>												
Opstellen nieuwe detailhandelsvisie		Begroting 2023							25			
<i>Energiearmoede</i>												
Structureel verlagen energielasten inwoners en verruimen toepassing bijzondere bijstand		Begroting 2023							1.250	1.250	1.250	
<i>Armoedeval</i>												
Implementatie advies onderzoek		Voorstel college begroting 2024							30			
Totaal programma 5			0	0	0	0	0	0	1.350	1.250	1.250	0

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Investering	structureel				incidenteel			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

6.	Wonen, Recreëren en Veiligheid											
<i>Landelijk gebied</i>												
Diverse maatregelen en initiatieven		Voorstel college begroting 2024		5				190	150	60	60	
<i>Bouwdossiers</i>												
Digitaliseren bouwdossiers		Begroting 2023						6	135	100		
<i>Woningbouw</i>												
Voortzetten beleid startersleningen		Begroting 2021	400,00	4								
Oprichten betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen		Begroting 2023						250				
Stimuleren en faciliteren van innovatieve woonvormen		Begroting 2023						25	25	25		
<i>Leader</i>												
Organisatiekosten en co-financiering		Begroting 2023		3								
<i>Recreatie en toerisme</i>												
Renovatie asfalt fietspaden Holterberg		Voorstel college begroting 2024	300,00		15							
Kwaliteitimpuls routenetwerken		Voorstel college begroting 2024	560,00	59	10	6						
Vitale vakantieparken		Voorstel college begroting 2024						10	10			
Verbreden taken Toerisme Rijssen-Holten en ontwikkeling Promotie Rijssen-Holten		Voorstel college begroting 2024		5				50	50			

Omgevingswet											
Nieuw initiatiefproces ruimtelijk domein		Begroting 2023						225	175		
Ruimtelijke ordening											
Extra inzet toezicht RO		Voorstel college begroting 2024						90	90		
Archeologie											
Herkenbaar maken archeologische monumenten Waerdenborch en onderzoek naar mogelijke Motteburcht		Begroting 2023						30			
Totaal programma 6			1.260	76	25	6	0	876	635	185	60

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Inves-tering	structureel				incidenteel			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

7.	Wijken										
Duurzaamheid											
Ondersteuning energietransitie		Begroting 2021						50			
Verduurzamen wagen- en machinepark		Voorstel college begroting 2024		65	50	20	20				
Energieleeningen (Svn)		Voorstel college begroting 2024	2000	10	10						
Energieleeningen (Svn), vergoeding deelnemers		Voorstel college begroting 2024		-20	-20						
Klimaatadaptie											
Subsidie voor vergroening		Voorstel college begroting 2024						50	50		
Werkbegeleiding buitenteams											
Formatie-uitbreiding		Voorstel college begroting 2024						40	40		
Bijdrage uit reserve reïntegratie		Voorstel college begroting 2024						-40	-40		
Reconstructie weginrichting											
Aanvullende onderhoudsmiddelen voor openbaar profiel bij rioolvervangning		Begroting 2023						250	250	250	
Aanpassing De Hagen in relatie tot ontwikkeling Enterstraat		Begroting 2023	125		6						
Laatste deel zuid oostelijke fietsring / reconstructie Pelmolenvweg		Voorstel college begroting 2024	551	2	22						

<i>Omgeving Haarzijde</i>												
	Herinrichting openbare ruimte vanuit stedenbouwkundige visie Haarzijde en omgeving	Begroting 2023	584	20								
<i>Mobiliteit</i>												
	Verkeersveiligheidsmaatregelen (co-financiering met Rijk)	Begroting 2023						80	80	80		
	Nieuwe visie en uitvoeringsprogramma	Begroting 2023						75				
	Aanpassen kruispunt Enterstraat-Schapendijk	Begroting 2023	150	7								
	Reconstructie Oranjestraat Holten	Begroting 2023	125		7							
	Aanleg fietspad tussen Markeloseweg en Schapendijk Rijssen	Begroting 2023	330	16								
	Uitvoeringskrediet	Voorstel college begroting 2024	150	8								
<i>Oude begraafplaats Holten</i>												
	Betrekken oude begraafplaats Holten in de dorpsstructuur	Begroting 2023						110				
Totaal programma 7			4.015	108	75	20	20	615	380	330	0	

<i>Maatschappelijk effect / Actie</i>	<i>Bron</i>	<i>Investering</i>	<i>structureel</i>				<i>incidenteel</i>			
			2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027

15.	<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>											
<i>Stelposten</i>												
	Stelpost voor nieuw beleid	Meerjarenraming		100	100	100						
Totaal programma 15			0	0	100	100	100	0	0	0	0	

Totaal nieuwe wensen 2024-2027	11.612	1.158	855	617	370	5.871	4.490	2.958	320
--------------------------------	--------	-------	-----	-----	-----	-------	-------	-------	-----

Waarvan voorstellen college begroting 2024	4.034	380	129	46	270	1.314	552	70	320
--	-------	-----	-----	----	-----	-------	-----	----	-----

Vervangingsinvesteringen 2024 en O&O

Vervangingsinvesteringen 2024 en O&O

Vervangingsinvesteringen 2024 en O&O

In de begroting 2024 zijn kredieten geraamd voor vervangingsinvesteringen en O&O.

In onderstaande overzicht staan de geraamde kredieten en de bijbehorende lasten.

		Bron	Inves- tering	structureel				incidenteel			
				2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
1.	Inwoners, Organisatie en Bestuur										
ICT ontwikkelingen											
	Vervanging hardware SAN	O&O 2024	218	23							
	Vervanging back up systemen	O&O 2024	51	24							
	Vervanging GIS applicatie	O&O 2024						50			
	Vervangen beheerapplicatie BGT/BAG	O&O 2024		10			10	42		50	
	Beveiliging van informatie	O&O 2024		18	15	15		25			
	Overgang Civision naar cloud omgeving	O&O 2024		15				110			
	Vervanging mobiele telefoons	Vervangingsinvesteringen 2024		17							
Personeel											
	Formatie consultants jeugd en wmo	O&O 2024		200							
Totaal programma 1			269	307	15	15	10	227		50	

		Bron	Inves- tering	structureel				incidenteel			
				2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
2.	Jongeren en onderwijs										
Onderwijshuisvesting											
Oplopende kapitaallasten door huidige marktwerking		O&O 2024		56							
Totaal programma 2				56							

		Bron	Inves-	structureel	incidenteel
--	--	------	--------	-------------	-------------

			tering	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
7.	Wijken										
Voertuigen											
	Vervanging RH44 VW transporter	Vervangingsinvesteringen 2024	60	6				-14			
	Vervanging RH45 VW transporter	Vervangingsinvesteringen 2024	60	6				-14			
	Vervanging RH47 VW transporter	Vervangingsinvesteringen 2024	60	6				-14			
	Vervanging RH48 VW transporter	Vervangingsinvesteringen 2024	60	6				-14			
	Vervanging RH49 VW transporter	Vervangingsinvesteringen 2024	60	6				-14			
	Vervanging RH04 vrachtwagen	Vervangingsinvesteringen 2024	200	19				-30			
	Vervanging RH32 auto straatreiniging	Vervangingsinvesteringen 2024	90	7				-16			
Totaal programma 7			590	56				-116			

1. Inwoners, Organisatie en Bestuur

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten heeft een krachtige samenleving, een stabiel bestuur en een gedreven organisatie. In een tijd met veel uitdagingen, weten we dat we kunnen bouwen op dit sterke fundament. Als bestuur staan we naast inwoners en maatschappelijke partners in plaats van tegenover elkaar. Samen werken we aan de uitdagingen waar we voor staan en willen we het welzijn in Rijssen-Holten verhogen.

Dienstbare overheid

We zijn als gemeente dienstbaar aan onze samenleving. De uitdagingen van deze tijd zijn opgaves van de hele samenleving, niet enkel van ons als gemeente. We hebben dan ook actief aandacht voor de rol die wij als gemeente hebben of willen bij bepaalde opgaves en wat de rol is van inwoners, partners en ondernemers.

Inwoners doen mee

Afgelopen jaren hebben veel mooie initiatieven Rijssen-Holten mooier, schoner, veiliger, duurzamer, groener en prettiger gemaakt. Dit willen wij aanmoedigen en onze inwoners uitdagen. We ontwikkelen een strategie waarin duidelijk wordt hoe we als gemeente met deze initiatieven omgaan. Hierin staat wanneer inwoners kunnen meepraten, meedenken of meebeslissen bij het opstellen van beleid of uitwerken van plannen.

Dienstverlening

Onze medewerkers zijn allemaal dienstverleners. We hebben oog voor de mens achter de inwoner en gaan proactief en integraal aan de slag voor het juiste antwoord. We sturen actief op digitale dienstverlening waarbij inwoners snel en makkelijk eenvoudige aanvragen doorlopen. Voor andere verzoeken of ideeën denken we juist mee met de inwoner en zoeken we samen naar de beste oplossing. Naast de digitale ingang blijft de fysieke ingang altijd een mogelijkheid.

De inwoner centraal

‘Paarse krokodillen’ willen we niet in Rijssen-Holten. We willen voorkomen dat inwoners en bedrijven verdwalen in de bureaucratie van de overheid. Dat doen we door te werken met zo simpel mogelijke regels en procedures en altijd oog te blijven houden voor de mens achter de vraag. Regels en procedures zijn nodig en bieden houvast, maar mogen nooit een doel op zich worden in onze dienstverlening. Juridisch geoorloofd is niet altijd hetzelfde als moreel verantwoord. Daarom werken we met hardheidsclausules in onze gemeentelijke regelingen. We werken waar mogelijk met meerjarenafspraken om aanvragen zo gemakkelijk mogelijk te maken voor de samenleving.

Regionale samenwerking

We doen lokaal wat kan en werken regionaal samen. Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om onze doelen te bereiken. We werken regionaal slim samen als dit leidt tot betere oplossingen op het gebied van onder andere bereikbaarheid, duurzaamheid, werkgelegenheid, gezondheidszorg, recreatie en woningbouw. In de regio werken we daarnaast samen in de investeringsprogramma’s van Twente Board.

Digitalisering en werken met data

Steeds meer gaat tegenwoordig digitaal. De inwoner mag erop vertrouwen dat dit goed en veilig geregeld is. We zetten daarom in op de veiligheid van onze informatie en systemen. Daarnaast hebben we steeds meer lokale en open data beschikbaar die we willen gebruiken bij het opstellen van nieuw beleid, voor het experimenteren met een wijkgerichte aanpak en die we benutten om het effect van onze inzet te meten. Hierbij richten we ons niet alleen op meetbare effecten. We betrekken ook kwalitatieve informatie van partners en inwoners bij de vraag of we onze maatschappelijke opgaves bereikt hebben.

Thema financiën uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten staat bekend als een financieel gezonde gemeente en dat willen we graag zo houden. Er ligt een coalitieakkoord met ambitie, maar we zijn ons bewust van de onzekerheden in het financieel perspectief. De lasten voor onze inwoners moeten passen bij het voorzieningenniveau. Mocht het nodig zijn, dan maken we inhoudelijk

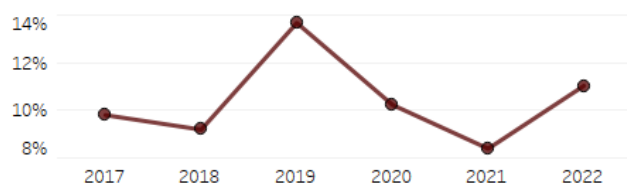
keuzes over wat we wel en niet doen.

We zorgen voor een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting. Daarnaast gaan we op zoek naar incidentele investeringen die de structurele kosten kunnen verlagen of die structurele baten opleveren. We streven naar lage lasten voor onze inwoners, maar dit is geen doel op zich. De lasten moeten altijd worden gezien in relatie tot het niveau van de voorzieningen en investeringen in het maatschappelijk belang. Dit kan betekenen dat de lasten moeten stijgen om ambities te behalen of dat we keuzes moeten maken over wat we wel of niet doen als de financiën komende jaren minimaal zijn. Onze gemeente koopt daarnaast duurzaam, bij voorkeur circulair en waar mogelijk lokaal in.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

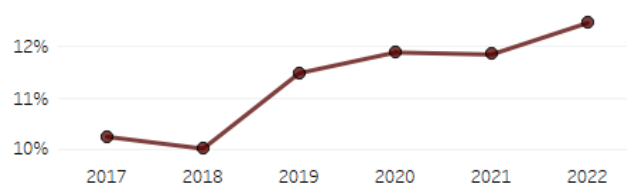
Externe inhuur in % loonsom

Externe inhuur in % loonsom

2017	2018	2019	2020	2021	2022
9,8%	9,2%	13,7%	10,2%	8,4%	11,0%

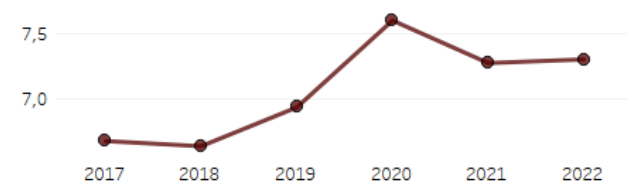
Overhead in % v.d. totale lasten

Overhead in % v.d. totale lasten

2017	2018	2019	2020	2021	2022
10,3%	10,0%	11,5%	11,9%	11,8%	12,5%

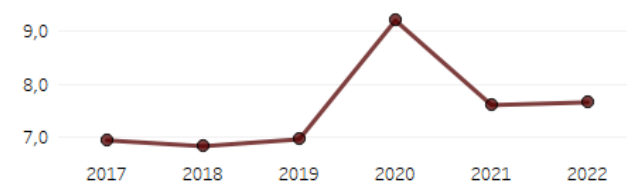
Bezetting per 1.000 inwoners in FTE

Bezetting per 1.000 inwoners in FTE

2017	2018	2019	2020	2021	2022
6,7	6,6	6,9	7,6	7,3	7,3

Formatie per 1.000 inwoners in FTE

Formatie per 1.000 inwoners in FTE

2017	2018	2019	2020	2021	2022
7,0	6,8	7,0	9,2	7,6	7,7

Apparaatskosten
per inwoner in 2022 € 1.045

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Artificial Intelligence (AI)

Omschrijving (toelichting)

Het coalitieakkoord stelt als doel dat inwoners snel en eenvoudig digitale aanvragen kunnen doen en dat zij erop mogen rekenen dat dit goed en veilig geregeld is. Artificial intelligence (AI) gaat hier de komende jaren een grote rol in

spelen. Met name de release van ChatGPT in november 2022 laat een razendsnelle ontwikkeling van AI zien. Dit gaat gepaard met risico's ten aanzien van de menselijke maat, gebrek aan transparantie, discriminerende algoritmen en cyberveiligheid. Met deze scan wordt beoogd om grip te krijgen op deze ontwikkeling. In dit kader zal onderzocht worden welke rol AI in onze organisatie moet krijgen. Hierbij kijken we uitdrukkelijk en bewust naar onderwerpen die in de toekomst mogelijk risicovol kunnen zijn. Beheersing van risico's is hierin belangrijker dan technologische innovatie. De bedoeling is om een politieke en bestuurlijke discussie te starten over de voorwaarden waaronder AI mag worden toegepast. Uiteindelijk monden deze afspraken uit in bijvoorbeeld een 'visie op kunstmatige intelligentie' of een 'verordening kunstmatige intelligentie'.

Bevorderen integriteitsbewustzijn

Omschrijving (toelichting)

Artikel 4 van de Ambtenarenwet 2017 schrijft voor dat we voldoende moeten doen aan het bevorderen van goed ambtelijk handelen. In ieder geval moet aandacht worden besteed aan het bevorderen van integriteitsbewustzijn en het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie (lid 1). Jaarlijks moet hier ook verantwoording over worden afgelegd (lid 3). Om te kunnen voldoen aan de verplichtingen van artikel 4 Ambtenarenwet 2017 is het idee van een 2-3 jaarlijkse organisatiebrede integriteitsdag ontstaan (voorlichting, workshops, dilemmatraining enzovoort. In de tussentijdse jaren wordt dan bijvoorbeeld specifieke integriteits-scholing en vorming aangeboden. Voor het bevorderen van integriteitsbewustzijn is nu helemaal geen budget.

Datagedreven sturing

Omschrijving (toelichting)

Het coalitieakkoord stelt dat we meer data willen gebruiken bij opstellen van beleid, experimenteren met de wijkgerichte aanpak en meten van maatschappelijk effect. In de organisatie bestaan een aantal knelpunten op dit gebied. Met deze scan wordt ingezet op het bevorderen van kennis en bewustzijn op het gebied van datakwaliteit, ontsluiting van data van applicatie naar data warehouse, het inkopen van domeinoverstijgend onderzoek, bevorderen van kennis en bewustzijn onder afnemers van statistiek en beschikbaar maken van statistiek zoals op www.rijssen-holten.nl/incijfers.

De bedoeling is dat beleidsterreinen projectmatig worden aangepakt.

Doorontwikkeling organisatie

Omschrijving (toelichting)

Na de evaluatie van de organisatieontwikkeling staat de doorontwikkeling op het programma. We weten nog niet wat er uit de evaluatie komt maar de uitkomsten van deze evaluatie gebruiken we, samen met nieuwe trends en ontwikkelingen, als input voor de doorontwikkeling van de organisatie. Er is een regulier budget voor de organisatieontwikkeling van 20.500 euro per jaar maar dit budget is noodzakelijk voor de reguliere organisatiezaken. Om de aanpassingen uit de evaluatie goed te kunnen doorvoeren hebben we in 2024 extra budget nodig voor de uitvoering, bijvoorbeeld voor het inhuren van externe expertise.

Huisstijl sportaccommodaties

Omschrijving (toelichting)

Het doel is om alle externe locaties van de gemeente zoveel mogelijk in de huisstijl van de gemeente te betrekken. Momenteel is het een bont gezelschap van kleuren en uitingen. Uit niets blijkt dat medewerkers of bezoekers op een gemeentelijke locatie aanwezig zijn. Dit 'achterstallig onderhoud van de huisstijl' willen we graag herstellen in 2024 met een eenmalige investering. Die is primair gericht op het productie en plaatsing van bebording om of aan de panden en eventueel ook in de gebouwen. De invoering van de huisstijl is destijds doorgevoerd in het nieuwe

stadhuis en de communicatiemiddelen. Toen zijn echter niet de externe (sport) locaties meegenomen. Door de toepassing van de huisstijl in het nieuwe zwembad werd dit nog eens duidelijk. Aangezien het personeel ook steeds meer gaat rouleren tussen de verschillende sportlocaties mag het ook duidelijk zijn bij welke organisatie ze werkzaam zijn. Nog belangrijker is dat het vanzelfsprekend is voor de externe bezoekers om te weten wie de eigenaar en exploitant van de locatie is.

Innovatiebudget werkgeverschap

Omschrijving (toelichting)

De grootste uitdaging die wij hebben is om het juiste talent te binden en te boeien voor onze organisatie. De reguliere HR Instrumenten zijn tegenwoordig niet meer voldoende om dit doel te bereiken. Het is daarom van belang om hier goed op in te (blijven) spelen. Een mooi en succesvol voorbeeld hiervan is het winterevent. Om dit soort plannen en lucratieve initiatieven vorm te kunnen geven en uit te kunnen voeren is daarom extra budget nodig. Hierbij valt te denken aan: lokale events ten behoeve van werving en selectie, contacten met opleidingsinstanties, het zelf organiseren of bezoeken van open dagen, events en banenbeurzen. Maar ook initiatieven zoals de budgetcoach, niet-standaard communicatie-uitingen en initiatieven ter ondersteuning van de werving en selectie of in het licht van specifieke thema's (gezondheid, arbo, persoonlijke kerstboodschappen), etc.

Onderzoek functiehuis

Omschrijving (toelichting)

Wij ontvangen steeds meer verzoeken voor functie(her)waardering. Daarnaast zijn nieuwe medewerkers ook steeds lastiger in de passen in het huidige functiehuis. Deze vragen zijn de aanleiding om te kijken of ons functiehuis nog passend is. Daarnaast is ons huidige functiehuis 10 jaar geleden opgesteld en daarna niet meer in totaliteit bekeken. We vragen middelen om voor dit onderzoek een externe adviseur in te zetten.

Onderzoek toekomstbestendigheid ICT beheer

Omschrijving (toelichting)

Toekomstgericht onderzoek naar het beheer van IT in onze gemeentelijke organisatie, inclusief een externe toets. Gelet op alle ontwikkelingen is de vraag of we het beheer van de IT de komende jaren met de eigen mensen kunnen doen of dat wellicht taken moeten worden uitbesteed. Een toets door een externe deskundige maakt deel uit van het onderzoek.

Recruitment

Omschrijving (toelichting)

Om in te blijven spelen op belangrijke trends en ontwikkelingen en goed personeel te kunnen behouden, is het belangrijk om continue aandacht te hebben voor recruitment. Dit betekent niet specifiek het opstellen en uitzetten van vacatureteksten of de voorselectie van kandidaten. Dit betekent wel het bieden van oplossingen bij lastige thema's en moeilijk invulbare vacatures. Maar ook het bijhouden van ontwikkelingen en hierop inspelen, werkgeversprofilering en doelgroepencommunicatie. En het borgen van eenheid in de uitingen om tijdig de juiste persoon op de juiste plek te vinden en monitoren dat gemaakte beloften aan nieuwe medewerkers worden nagekomen. Verder is het van belang contacten met opleidingsinstanties te houden, de instroom trainees, zij-instromers en werkervaringsplekken intern te stimuleren en te zorgen dat er voldoende stageplekken en stagiaires zijn zodat we de status als leerbedrijf behouden. We gaan hier 2 jaar mee aan de slag (24 uur p/w) om te ervaren of dit leidt tot verbetering van de invulling van vacatures.

Verbeteren en behouden taalniveau medewerkers

Omschrijving (toelichting)

We willen de inwoner bij elke communicatie-uiting centraal stellen (brieven, website teksten, flyers, posters). Dit doen we door te zorgen dat alle inwoners onze informatie kunnen vinden en begrijpen. Daarnaast willen we de mogelijkheid van een online schrijfcoach die op de hoogte is van onze schrijfwijzer en huisstijl onderzoeken. Daarnaast willen we alle medewerkers trainen op het gebied van taal en toegankelijkheid. Hierna is het ook belangrijk om het verbeterde niveau te behouden en te testen. Hierdoor houden we zicht op het niveau en kunnen we blijven werken aan het verbeteren van alle communicatie-uitingen. Volgens het VNG-rapport "Duidelijke taal voor inwoners en ondernemers" heeft begrijpelijke en toegankelijke informatie veel voordelen. Zo draagt tevredenheid over communicatie bij aan het vertrouwen in de overheid, komt een doelgroep na het lezen van een duidelijke boodschap eerder in actie en hoeven gemeenten geen tijd en geld te besteden aan het oplossen van problemen die ontstaan door onduidelijke communicatie.

Verlenging inhuur beleidsmedewerker Mobiliteit voor 1 jaar

Omschrijving (toelichting)

In afwachting van de doorontwikkeling van de organisatie (2023) willen we de continuïteit in de personele inzet op het thema Mobiliteit borgen. In 2023 wordt de visie op Mobiliteit opgeleverd en in Q1-Q2 van 2024 het uitvoeringsprogramma, waarna gestart kan worden met het uitvoeringsprogramma. Het budget voor de tijdelijke personele inzet loopt eind 2023 af. Graag willen we deze verlengen met 1 jaar (tijdelijk). De aankomende doorontwikkeling van de organisatie willen we gebruiken om te onderzoeken of de taken op het gebied van mobiliteit, die nu versnipperd zijn over de verschillende teams gebundeld kunnen worden. In afwachting daarvan wordt nu geen vaste formatie gevraagd, maar wordt de tijdelijke inhuur met 1 jaar verlengd om de visie en het uitvoeringsprogramma mobiliteit tot stand te brengen en uit te voeren.

Uitbreiding formatie BOA's

Omschrijving (toelichting)

In de kadernota 7 juli 2023 is de motie van GB over extra geld unaniem aangenomen. Het college stelt voor de benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen om zo de formatie BOA's domein 1 met 1 FTE te kunnen uitbreiden. Vanuit het rijk is al structureel geld (€ 36.000) beschikbaar gesteld voor versterking BOA-capaciteit. Dit komt ongeveer overeen met 0,5 FTE. Om te komen tot 1 FTE is er nog €36.000 nodig. Na uitbreiding met 1 FTE zijn we in staat om met 2 koppels domein 1 op straat de werkzaamheden uit te voeren en invulling te geven aan de wens om zichtbaarder te zijn op straat en op te treden tegen overlastfeiten. Naast deze 2 koppels kan dan de aanwezig domein 2 BOA de werkzaamheden toespitsen op de specifieke domein 2 taken als groene wetgeving, maar ook meer aandacht geven aan het buitengebied en industrieterreinen. Dit onder andere in het licht van de ondermijningsproblematiek.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Openbaarheidsparagraaf

Omschrijving (toelichting)

Op grond van de BBV voorschriften bestaat nu een verplichting om een openbaarheidsparagraaf op te nemen in de begroting. Dat is voor het eerst in deze begroting gebeurd. In deze paragraaf is aangegeven wat de stand van zaken rond de implementatie van de Wet Open Overheid in onze gemeentelijke organisatie is.

Prioriteiten 2024

	Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1	Verbeteren en behouden taalniveau medewerkers		10	incidenteel
2	Datagedreven sturing		20	structureel
3	Bevorderen integriteitsbewustzijn		10	structureel
4	Verlengen inhuur beleidsmedewerker mobiliteit voor 1 jaar		100	incidenteel
5	Artificial Intelligence (AI)		25	incidenteel
6	Onderzoek toekomstbestendigheid ICT beheer		25	incidenteel
7	Uniforme huisstijl sportaccommodaties		35	incidenteel
8	Onderzoek functiehuis		60	incidenteel
9	Innovatiebudget werkgeverschap		30	incidenteel
10	Recruitment		52	incidenteel
11	Doorontwikkeling organisatie		35	incidenteel
12	Uitbreiding formatie BOA's		36	incidenteel

financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		976		1.694	1.976	856	10
Structureel		1.284		108	181	212	212
Bestaand beleid	3.455	3.897	3.951	4.346	4.346	4.346	4.346
Totaal lasten programma	3.455	6.157	3.951	6.148	6.503	5.414	4.568
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	565-	639-	658-	818-	818-	818-	818-
Totaal baten programma	565-	639-	658-	818-	818-	818-	818-
Saldo voor bestemming	2.890	5.518	3.293	5.330	5.685	4.596	3.750
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	2.597-	-	-	-	-	-	-
Storting reserve	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	293	5.518	3.293	5.330	5.685	4.596	3.750

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
100	Bestuursorganen	3.012.700	264.200-	2.748.500
102	Bestuursondersteuning raad	233.100	-	233.100
150	Burgerzaken	1.099.700	528.300-	571.400
359	Invordering	-	25.000-	25.000-
Totaal programma		4.345.500	817.500-	3.528.000

2. Jongeren en Onderwijs

Coalitieakkoord 2022- 2026

Rijssen-Holten is een thuis voor onze jongeren. We willen voor alle jongeren een aantrekkelijke gemeente zijn, maar ook aandacht hebben voor jongeren met wie het (tijdelijk) niet zo goed gaat. Bij het sociale karakter van onze gemeente past dat de jeugd in zijn eigen sociale omgeving terecht kan met hulpvragen en voor het krijgen van onderwijs. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met het onderwijs, zorgaanbieders en jeugd- en jongerenwerk.

Een goede en betaalbare jeugdzorg

We zetten in op een regionale en lokale vertaling van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd om de kwaliteit van jeugdzorg goed en de kosten beheersbaar te houden. We blijven sterk inzetten op het gezin als liefdevolle basis, preventie en voorliggende voorzieningen: dit past bij de sterke sociale banden en modern noaberschap in onze samenleving. We willen op deze manier voorkomen dat (duurdere) individuele zorg nodig is. Waar maatwerk nodig blijkt, schakelen we snel en adequaat.

Een integrale en wijkgerichte aanpak.

Samenwerking tussen onderwijs, sport, jeugd- en jongerenwerk, politie, kerken, welzijnswerk en culturele instellingen is essentieel voor de gezondheid van onze jeugd. Als gemeente pakken we actiever de regie in deze samenwerking om een aanbod te creëren dat op de vraag is afgestemd. Deze integrale aanpak is nodig bij zowel voorliggende voorzieningen als individuele zorg. De regie vanuit de gemeente leidt dan wel tot extra inzet, maar verdient zich naar verwachting terug doordat de vraag en daarmee de kosten voor individuele zorg dalen. Daarnaast willen we experimenteren met een wijkgerichte aanpak bij opgaves die zich hiervoor lenen; bijvoorbeeld de maatschappelijke problematiek en veiligheid in wijk Plan Zuid.

Onderwijs: de start van een leven lang leren

School is de plek waar talenten tot bloei komen. Alle kinderen uit Rijssen-Holten verdienen een eerlijke kans om hun dromen werkelijkheid te laten worden. Een brede, vrije keuze van de school is hierbij ons uitgangspunt. We willen inzetten op 'thuisnabij' onderwijs en scholen de kans geven speciaal onderwijs aan te bieden. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen het bedrijfsleven en onderwijs, zodat opleidingen aansluiten bij de lokale vraag op de arbeidsmarkt. Ook steunen we initiatieven van onderwijsinstellingen in het onderwijsaanbod voor volwassenen en schoolverlaters.

Huisvesting van onderwijs

Goede onderwijshuisvesting met aandacht voor binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid is een kerntaak van ons als gemeente. We stimuleren dat schoolgebouwen multifunctioneel en slim worden ingezet. Daarnaast zetten we ons in voor nieuwbouw van De Waerdenborch op een geschikte locatie in Holten en benutten we kansen voor een goede herontwikkeling van het huidige terrein. Als er uit de samenleving een initiatief komt voor een basisschool in het Opbroek, staan we daarvoor open.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Inzet op wegwerken wachtlijsten jeugdzorg

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is een ontwikkelplan ingediend om meer aanvragen via de gemeente te laten lopen en de wachttijden terug te dringen. De wachttijd op dat moment was ongeveer 12 weken en het percentage dat via de gemeente aangevraagd werd was ongeveer 32% tegen 68% via externe verwijzers (bijvoorbeeld huisartsen en gecertificeerde instellingen). Voor deze ontwikkeling is 3 fte beschikbaar gesteld om voor een periode van 2 jaar junior consultants aan te stellen. Daarnaast moesten er meerdere efficiëncyslagen gemaakt worden, zoals het vereenvoudigen van de heronderzoeken en aanvraagprocessen, maar ook het opstellen van de beschikkingen door de administratie. De doelstellingen uit het ontwikkelplan zijn grotendeels behaald; er zijn 3 junior consultants aangesteld, de verhouding van aanvragen via de gemeenten is gestegen van 32% naar gemiddelde van 49%, de processen zijn vereenvoudigd en de beschikkingen worden opgesteld door de administratie. In de zomer van 2022 was ook de wachttijd gedaald tot 4 weken, maar deze is begin 2023 weer gestegen naar 12 weken. De vermeerdering van de instroom lijkt zich steeds verder door te zetten. Huisartsen hebben aangegeven om mensen meer naar de gemeente te verwijzen en herindicaties via de gemeente te laten lopen. Bij een aanvraag via de gemeente wordt integraal onderzoek gedaan en het voorveld meer ingezet. Dat zou op korte en lange termijn tot minder problemen bij onze inwoners moeten leiden en de zorgkosten lager houden. Wij vragen incidenteel budget om ook in 2024 in te kunnen zetten op verlaging van de wachtlijst.

Middelen voor speciaal onderwijs (cluster 3) in Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Het realiseren van speciaal onderwijs zorgt voor minder kosten leerlingenvervoer. Lokaal zorgen voor speciaal onderwijshuisvesting vraagt om een voorinvestering. Het SOTOG (Stichting Speciaal Onderwijs Twente en Oost-Gelderland) heeft zich bij de gemeente gemeld en ziet kansen voor het realiseren van cluster 3 onderwijs. Een eerste ruwe schatting laat een besparing op het budget leerlingenvervoer zien van een bedrag tussen de € 161.000,- en € 219.000,-. Een structurele besparing van € 160.000 kan (uitgaande van 2,5% afschrijving en 4% rente) leiden tot een duurzame investering van een kleine € 2,5 mln. Voorgesteld wordt nader te onderzoeken welke daadwerkelijke investeringskosten nodig zijn.

Onderwijs(huisvesting) voor ontheemden

Omschrijving (toelichting)

Met ingang van het schooljaar 2022-2023 verzorgt het Palet uit Almelo de NT2 lessen aan ontheemden in het voormalig schoolgebouw de Salto in Rijssen. Ook voor het schooljaar 2023-2024 zal dit gebouw beschikbaar blijven voor NT2 onderwijs. Gezien de verwachte instroom van asielzoekers en de verwachting dat de oorlog in Oekraïne nog wel wat jaren zal aanhouden en het huisvesten van deze mensen aan de orde is, zal voor deze groep ook in de komende jaren een beroep gedaan worden op NT2 onderwijs. Mogelijk kan dit blijven plaatsvinden op de huidige locatie in Rijssen. Voor meer duidelijkheid hierover is onderzoek gewenst. Dit onderzoek wordt na de zomer 2023 opgestart. Omdat na 31 juli 2023 geen SPUK middelen meer beschikbaar komen, wordt voorgesteld voor schooljaar 2024-2025 een incidenteel bedrag van € 120.000,- te reserveren en € 25.000,- voor onderzoekskosten.

Thuisnabij onderwijs organiseren/realiseren

Omschrijving (toelichting)

Het schoolbestuur van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap heeft de ambitie uitgesproken meer thuisnabij onderwijs te willen realiseren in Rijssen voor onder andere leerlingen cluster 4. Dit kan betekenen dat een groep van ongeveer 15 jongeren niet meer is aangewezen op leerlingenvervoer (Rijssen-Apeldoorn-Rijssen). Los van het feit dat dit goed is voor het welzijn van de betreffende jongeren, voorziet dit ook in een besparing van de gemeente op kosten leerlingenvervoer. Op basis van de huidige kosten kan de besparing oplopen tot een bedrag van $(15 \times € 11.300 =) € 169.500,-$ per jaar. Omdat het schoolbestuur ook andere onderwijsprofielen in Rijssen extra wil aanbieden en vervolgens ook nog een duurzaamheidsslag binnen het hele gebouw wil realiseren, is met het schoolbestuur afgesproken deze ontwikkeling onder te brengen in het nog op te stellen IHP 2024 – 2039. Om tijd te nemen voor deze ontwikkeling en de financiële gevolgen hiervan is met het schoolbestuur afgesproken de aanvraag niet mee/op te nemen in het programma onderwijshuisvesting 2024. Nader onderzoek is gewenst.

Prioriteiten 2024

	Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1	Inzet op wegwerken wachtlijsten jeugdzorg		100	incidenteel
2	Middelen voor speciaal onderwijs (cluster 3) in Rijssen		25	incidenteel
3	Onderwijs(huisvesting) voor ontheemden		145	incidenteel
4	Thuisnabij onderwijs organiseren/realiseren		25	incidenteel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		68		955	48	48	250
Structureel		39		285	835	1.285	1.535
Bestaand beleid	19.752	18.116	19.128	19.801	19.801	19.801	20.191
Totaal lasten programma	19.752	18.223	19.128	21.041	20.684	21.134	21.976
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	2.410-	817-	809-	859-	859-	859-	859-
Totaal baten programma	2.410-	817-	809-	859-	859-	859-	859-
Saldo voor bestemming	17.342	17.406	18.319	20.182	19.825	20.275	21.117
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	26-	-	70-	-	-	-	-
Storting reserve	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	17.316	17.406	18.249	20.182	19.825	20.275	21.117

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
300	Gemeenschappelijke baten en lasten	2.536.300	682.800-	1.853.500
301	Openbaar basisonderwijs	252.000	26.000-	226.000
302	Regulier basisonderwijs	1.041.300	49.800-	991.500
303	Openb voortgezet onderwijs	247.200	-	247.200
304	Bijzonder voortgezet onderwijs	600.400	-	600.400
501	Kinderopvang	250.000	5.000-	245.000
502	Jeugdbeleid	14.873.600	95.500-	14.778.100
Totaal programma		19.800.800	859.100-	18.941.700

3. Samen zorgen

Coalitieakkoord 2022 - 2026

In Rijssen-Holten hebben we oog voor elkaar. Gezondheid, eigen regie over je zorg en meedoen in de maatschappij is voor iedereen belangrijk. Wij bieden hulp en zorg aan inwoners die dit nodig hebben en koesteren ons modern noaberschap. Dit doen we door te werken aan een sociale, inclusieve samenleving waarbij welzijnswerk, jongerenwerk, gezondheid, vrijwilligers en mantelzorgers een belangrijke rol spelen.

Preventie

Gezondheid gaat allang niet meer alleen over ziekte en zorg, maar steeds meer over leefstijl en welzijn. Samen met het onderwijs, sportverenigingen, werkgevers en zorgpartners pakken we het preventieakkoord actief op en zetten we stappen op het gebied van preventie en gezonde levensstijl. Dit vraagt een brede aanpak met aandacht voor voeding, sport en bewegen, overgewicht, eenzaamheid, mentale weerbaarheid, roken, alcohol en ruimtelijke inrichting.

Menselijke maat

We gaan verder met de transformatie in het sociaal domein door in te zetten op preventie, laagdrempelige en collectieve voorzieningen en het mobiliseren van de kracht uit de samenleving. Wettelijke en budgettaire grenzen tussen de verschillende domeinen of organisaties mogen niet belemmerend werken in het toekennen van zorg die inwoners nodig hebben. Dit vraagt een manier van denken die niet gaat over regels, indicaties of beleid, maar oog heeft voor de menselijke maat, voor de persoon over wie het gaat.

Iedereen doet mee

Alle inwoners van Rijssen-Holten zijn ons even veel waard: iedereen mag er zijn en doet mee. Voor discriminatie en racisme in welke vorm dan ook is geen plek in onze gemeente. We werken aan de brede toegankelijkheid van de gemeente voor mensen met een beperking, hebben oog voor laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. We werken in de praktijk samen met maatschappelijke partners om inclusiviteit te bevorderen.

Een thuis voor iedereen

We voelen een verantwoordelijkheid om een fijn en veilig thuis te zijn voor nieuwkomers. Integratie is daarbij geen keuze, maar een morele verplichting. We willen dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.

Modern noaberschap

We koesteren ons modern noaberschap en maken gebruik van de kracht in onze buurten en wijken. Dit betekent dat we niet doorslaan in individualisering en specialisatie, maar inzetten op vroeger vanzelfsprekende onderlinge hulp. De ondersteuning van onze mantelzorgers en vrijwilligers is hierbij van groot belang. We versterken de inzet op wijk- en buurtniveau en gebruiken actief data om gericht te zien op welke plekken deze inzet bijdraagt. Dit doen we door breed de samenwerking te zoeken met welzijnspartners, maar ook met onder andere woningcorporaties.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Extra middelen Maatwerk Publieke gezondheid

Omschrijving (toelichting)

Sinds jaar en dag kopen wij bij de GGD extra maatwerkvoorzieningen in. Eén van de voorzieningen is de PGJ (pedagogische gezinsbegeleiding Jeugdgezondheid) voor gezinnen met enkelvoudige opvoedingsproblematiek. De afspraken hierover zijn vastgelegd in het uitvoeringsplan JGZ van de GGD Twente. Deze voorziening is voorliggend op maatwerkvoorzieningen jeugdhulp. Het jaarlijkse voorschot begroten wij op een prognose van aantal maatwerktrajecten maal een vast bedrag per traject. Voor 2023 hebben we op grond van ervaringscijfers budget opgenomen voor 125 maatwerktrajecten. Uiteindelijk heeft de GGD in 2022 156 maatwerktrajecten ingezet. We verwachten dat de vraag naar PGJ de komende jaren verder zal stijgen. Reden om het maatwerkbudget te verhogen. Er zijn inmiddels 64 maatwerktrajecten uitgevoerd in de periode januari t/m juni 2023. In het derde kwartaal krijgen we een nieuwe update van het aantal uitgevoerde trajecten.

Lokale voorziening respijtzorg

Omschrijving (toelichting)

Doordat steeds meer mensen langer zelfstandig thuis (moeten) blijven wonen, wordt de druk op mantelzorgers groter. Uit verschillende onderzoeken blijkt er een grote behoefte aan respijtzorgplekken (logeerbedden) te zijn. Deze zijn nu echter nauwelijks voorhanden. In de nota mantelzorg en vrijwilligersbeleid is het inzetten op respijtzorg een actiepunten. De ASD heeft het college ongevraagd advies gegeven over het realiseren van (lokale) respijtzorgplekken. Regionaal wordt in de samenwerking van de Twentse Koers verkend of dit regionaal opgepakt kan worden. GALA biedt hier ook aanknopingspunten voor. Bestuurlijk leeft de wens om ook lokaal te experimenteren met een of meerdere respijtzorgplekken. Hiervoor zijn lokaal gesprekken met aanbieders opgestart, mede naar aanleiding van het advies van de ASD. De doelgroep die behoefte heeft aan respijtzorg zal in de (nabije) toekomst steeds groter worden. Respijtzorgplekken zijn onmisbaar om mantelzorgers op de been te houden. CarintReggeland, SVRO en ZorgAccent hebben aangegeven bereid te zijn tot samenwerking om binnen de gemeentegrenzen een of meerdere respijtzorgplekken te realiseren. Hiervoor is een ontwikkelbudget/pilotbudget nodig. In 2023 wordt uitgewerkt wat er voor nodig is. Met het gevraagde budget kunnen ruim 50 dagen respijtzorg gerealiseerd worden. De pilot zal de daadwerkelijke vraag inzichtelijk(er) maken.

Versterken flexibele schil bij projecten en organisatieontwikkeling ViaVie Welzijn

Omschrijving (toelichting)

De afgelopen jaren heeft ViaVie Welzijn voor de gemeente Rijssen - Holten verschillende incidentele projecten en opdrachten uitgevoerd. Als gevolg van deze stroom nieuwe projecten / opdrachten ontstaat er bij ViaVie Welzijn druk op de reguliere formatie en organisatie. Het gaat hierbij vooral om werkzaamheden in de voorbereidings- en ontwikkelfase van projecten. Deze capaciteit is niet opgenomen in de bestaande resultaatovereenkomst. Om deze werkzaamheden toch te kunnen uitvoeren wordt geschoven in reguliere werkzaamheden / taken, met als risico dat bestaande prestaties zoals opgenomen in de resultaatovereenkomst niet worden behaald. Om dit te kunnen ondervangen is extra personele capaciteit nodig (voor 2024). In 2024 wordt de bestaande resultaatovereenkomst 2020 - 2024 herzien en wordt gekeken of de middelen structureel noodzakelijk zijn om nieuwe / incidentele projecten en opdrachten op een goede manier te kunnen uitvoeren.

Voorliggende dagvoorziening Holten

Omschrijving (toelichting)

In 2022 heeft ViaVie een voorliggende dagvoorziening in de Paraplu in Rijssen gerealiseerd. Dit is succesvol neergezet. Dat is in Holten nog niet het geval. Bestuurlijk bestaat de wens om ook in Holten een voorliggende dagvoorziening te realiseren. In 2023 wordt hiervoor een plan uitgewerkt. Bedoeling is om in 2024 in Holten een locatie te openen. In Q3 van 2025 zal geëvalueerd worden of dit een structureel vervolg moet krijgen. Het doel is dat inwoners minder gebruik maken van de duurdere maatwerkvoorziening dagbesteding.

Voorliggende dagvoorziening Rijssen

Omschrijving (toelichting)

In 2022 heeft ViaVie Welzijn in locatie de Paraplu een voorliggende dagvoorziening geopend. Deze wordt dit jaar verder uitgebreid naar 4 dagen per week. Uit monitoring en evaluatie blijkt dat deze voorziening mensen (tijdelijk) uit een duurdere Wmo maatwerkvoorziening houdt. Deelnemers zijn tevreden over de opzet. Met het vaststellen van de kadernota is besloten deze voorziening structureel te maken. Het structureel maken van de voorliggende dagvoorziening past binnen de transformatie die in het sociaal domein beoogd wordt. Tevens past het bij de opdracht om de sociale basis te versterken. Daarnaast leidt het tot een efficiëntere besteding van gemeentelijke middelen, aangezien de voorliggende dagvoorziening goedkoper is dan de deelnemers een Wmo-maatwerkvoorziening toe te kennen. Er vindt met regelmaat afstemming met ViaVie Welzijn plaats over de doorontwikkeling van de voorziening en het gebruik ervan.

Structurele waardering en ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers

Omschrijving (toelichting)

Op 7 juli heeft de raad een motie "Structurele waardering en ondersteuning voor vrijwilligers en mantelzorgers" aangenomen. Deze motie sluit aan bij de doelstellingen van de beleidsnota 'vrijwilligers- en mantelzorgbeleid Rijssen-Holten 2022' om een structureel budget voor de waardering mantelzorgers en vrijwilligers. Voor vrijwilligerswaardering is structureel € 10.000 beschikbaar en voor het behoud van het mantelzorgcompliment een structureel budget van € 10.000 om overbelasting te voorkomen.

Prioriteiten 2024

	Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1	Voorliggende dagvoorziening Rijssen		78	structureel
2	Voorliggende dagvoorziening Holten		60	incidenteel
3	Versterken flexibele schil bij projecten en organisatieontwikkeling ViaVie Welzijn		119	incidenteel
4	Extra middelen maatwerk publieke gezondheid		20	structureel
5	Lokale voorziening respijtzorg		18	structureel
6	Structurele waardering en ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers		20	structureel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		100		297	432	507	
Structureel		160		118	118	118	118
Bestaand beleid	15.055	14.243	18.126	17.262	17.262	17.262	17.262
Totaal lasten programma	15.055	14.503	18.126	17.677	17.812	17.887	17.380
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	6.641-	491-	8.517-	1.532-	1.532-	1.532-	1.532-
Totaal baten programma	6.641-	491-	8.517-	1.532-	1.532-	1.532-	1.532-
Saldo voor bestemming	8.414	14.012	9.609	16.145	16.280	16.355	15.848
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	-	-	-	-	-	-	-
Storting reserve	62	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	8.476	14.012	9.609	16.145	16.280	16.355	15.848

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
500	Maatschappelijke dienstverlening	1.577.800	124.000-	1.453.800
503	Ouderenzorg	203.700	-	203.700
504	Minderheden	689.200	496.100-	193.100
509	Gezondheidszorg	3.142.000	629.600-	2.512.400
511	WMO	5.788.600	185.100-	5.603.500
512	WMO (3 d's)	5.861.100	97.400-	5.763.700
Totaal programma		17.262.400	1.532.200-	15.730.200

4. Cultuur en Sport

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten heeft een rijke cultuur, veel sportverenigingen en inwoners die los van verenigingen met plezier bewegen. Sport en cultuur zijn onmisbaar voor een gezonde maatschappij, deelname aan de samenleving en onderlinge verbondenheid. Ontspanning en rust zijn belangrijk in onze drukke samenleving, omdat het plezier en saamhorigheid geeft. Sport en cultuur zijn daarnaast belangrijke voorliggende voorzieningen die kunnen voorkomen dat onze inwoners meer zorg en ondersteuning nodig hebben.

Cultuur

Cultuur zegt iets over de geschiedenis, de identiteit en de toekomst van Rijssen-Holten. Samen met partners gaan we aan de slag met een visie op cultuur waarin aandacht is voor verschillende initiatieven en partijen, cultuureducatie en het belang van ons cultuur-historisch erfgoed. We houden hierbij de subsidiestromen in de gaten en ondersteunen verenigingen bij aanvragen als dit nodig is. De bibliotheken in Rijssen-Holten hebben niet slechts een klassieke uitleenfunctie, maar een brede maatschappelijke functie waarbij lezen, leren, ontmoeten en verblijven centraal staan. Samenwerking met het onderwijs of zorgpartners is hierin dan ook belangrijk. We vinden het essentieel dat onze gemeente een breed en toegankelijk muziekonderwijs heeft en stimuleren een actieve samenwerking tussen verschillende aanbieders. Ook willen we een versnelde uitvoering van het masterplan Oosterhof.

Sport en bewegen

Bewegen en sporten is van levensbelang en gaat verder dan sporten in competitief of verenigingsverband. Plezier in sporten is een doel op zich en verenigingen maken dit mogelijk. Samen met lokale partners en verenigingen pakken we het preventie- en het sportakkoord stevig op. We zorgen ervoor dat de basisvoorzieningen op orde zijn en hebben aandacht voor de inrichting van onze openbare ruimte om bewegen en sporten te bevorderen. We vinden het belangrijk dat alle kinderen in Rijssen-Holten kunnen zwemmen.

Daarom krijgen kinderen die met hun ouders gaan zwemmen tegen gereduceerd tarief toegang tot onze baden.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de culturele activiteiten in Rijssen-Holten. Ze geven kleur aan onze kernen en trekken bezoekers die niet uit onze gemeente komen. Daarbij hebben we oog voor de belangen van omwonenden die overlast kunnen ervaren van deze evenementen. We willen een herziening van het evenementenbeleid met duidelijke afspraken op het gebied van afval, duurzaamheid, veiligheid, geluid, volksgezondheid en toegankelijkheid. De aanvraag van een evenement maken we zo makkelijk mogelijk voor organisatoren door hen te ondersteunen als dit nodig is.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Basisvoorzieningen Sport op orde (Koerbelt en Vletgoor)

Omschrijving (toelichting)

Middels een onderzoek/analyse willen we bepalen op welke wijze wij sportpark De Koerbelt (inmiddels meer dan 60 jaar oud) toekomstbestendig kunnen maken/houden waarbij afstemming met en samenwerking tussen de huidige gebruikers een voorwaarde is. Daarnaast dient in het kader van verplaatsing van SG Waardenborch naar sportpark 't

Vletgoor nagedacht te worden over verplaatsing van een aantal verenigingen. Dit vraagt ook om een onderzoek/analyse. Insteek is dat het onderzoek in het najaar 2023 van start gaat en dat het eindresultaat voor de zomervakantie 2024 beschikbaar is

Extra middelen voor Muziekonderwijs Holten

Omschrijving (toelichting)

In opdracht van de raad is een Verkennend Knelpuntenonderzoek Muziekonderwijs in Rijssen-Holten uitgevoerd. In dat kader is met alle gesubsidieerde aanbieders van muziekonderwijs in Rijssen en in Holten gesproken en specifiek naar knelpunten geïnformeerd. In Rijssen zijn tijdens de gesprekken geen knelpunten in de diversiteit van het aanbod aangegeven. In Holten is er problematiek in samenwerking genoemd. Specifiek in Holten zijn er kansen om te komen tot versterking door meer samenwerking en afstemming van de verschillende aanbieders. Een extern adviseur is gestart met de Holtense muzikaanbieders om te komen tot het 'Muziekhus Holten'. In dit proces zijn inmiddels gezamenlijk stappen gezet om te komen tot samenwerking voor een bruisend muziek(educatie) leven in Holten.

Formatie-uitbreiding begraafplaatsmedewerker (vaktechnisch medewerker)

Omschrijving (toelichting)

Het doel van deze personele inzet is het verminderen van de kwetsbaarheid in het subteam begraafplaatsen, structurele inzetbaarheid van 6 dagen per week garanderen en het bieden van de structurele/noodzakelijke begeleiding ten behoeve van de onderhoudsploeg van de begraafplaats zodat de inclusiviteit gewaarborgd blijft. De dekking wordt gevonden in de verhoging van de lijkbezorgingsrechten, waarbij 100% kostendekkendheid het uitgangspunt is.

Herinrichting park De Eschhorst, omgeving Hospice en de paardenweide, onderdeel van Masterplan De Oosterhof.

Omschrijving (toelichting)

De ambitie uit het Masterplan De Oosterhof is om Het Volkspark, Park de Eschhorst, de omgeving van het hospice en de 'paardenweide' als één samenhangend park vorm te geven. Vanouds was dit de bedoeling van de tuinarchitect L.A. Springer. Er wordt gewerkt aan een schetsontwerp voor het parkgebied. We zetten in op een vervolg op het inrichtingsplan. Er is € 300.000,- cofinanciering beschikbaar voor uitvoering van Masterplan De Oosterhof. Er is een ontwikkeling gaande bij de Pelmolen waarbij cofinanciering een rol gaat spelen. Het gaat om een nieuw, groter botenhuis voor de Enterse Zomp. Daarbij moet de haven ook gedeeltelijk vergraven worden. Het initiatief om de plannen verder uit te werken ligt op dit moment bij de samenleving.

Uitvoering nieuw erfgoedbeleid

Omschrijving (toelichting)

De gemeente wil het zorgvuldig behoud van de in cultuurhistorisch opzicht waardevolle gebouwen, gebieden, landschapselementen en -structuren bevorderen. Aan de hand van de nieuwe erfgoednota willen we meer actief en proactief gaan beschermen. Het gaat om cultureel historisch gezien waardevolle landschappen, bijzondere panden en elementen.

Ook wordt ingezet op meer en gedifferentieerde bescherming, digitalisering informatie, vergroting van de kennis, meer promotie voor erfgoed en de samenwerking met onderwijs en jeugd.

Waar het kan wordt ontwikkeling mogelijk gemaakt en worden nieuwe passende functies – herbestemming – toegestaan. Inpassing van het erfgoed in nieuwe stedelijke en landschappelijke structuren wordt bevorderd. Door middel van gerichte activiteiten en communicatie wordt de beleving van erfgoed en ruimte versterkt. Zo levert het ruimtelijk erfgoed een essentiële bijdrage aan de identiteit van de eigen woon- en leefomgeving.

Om pandeigenaren te ondersteunen wordt dit budget verhoogd.

Verdere professionalisering Rijssense musea

Omschrijving (toelichting)

We willen de Stichting Rijssense Musea de komende 3 jaren de kans geven te werken aan verdere professionalisering. Om klaar te zijn voor de toekomst moet daarin geïnvesteerd worden. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld intensivering van de samenwerking met het Rijksmuseum Twenthe, voor extra museale activiteiten. Daarnaast uitbreiding van cultuureducatie en toeristische activiteiten. Het is aan de Stichting om hier verder vorm aan te geven. De Stichting ziet kansen om door het binnenhalen van activiteiten van derden inkomsten te genereren. Afspraken voor verdere professionalisering zullen worden vastgelegd in een nog op te stellen Budgetovereenkomst tussen de gemeente en de Stichting Rijssense Musea.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Jeugdedensubsidie

Omschrijving (toelichting)

De jeugdedensubsidie bedraagt momenteel 50% van de te betalen contributie met een maximum van €6,85 per jeugdlid. Zoals toegezegd in de kadernotaraad van 7 juli 2023 verhogen we de bijdrage per jeugdlid van €6,85 naar €7,50 met als doel de drempel voor sport en bewegen voor jeugd (nog) verder te verlagen. Daarbovenop passen we jaarlijks de inflatiecorrectie toe. De verhoging van de jeugdedensubsidie past binnen de bestaande begroting. Daarnaast wordt breder onderzocht hoe we het budget het meest effectief kunnen inzetten op het gebied van jeugd en sport.

Prioriteiten 2024

Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1 Uitvoering nieuw erfgoedbeleid		46	structureel
2 Herinrichting park De Eschhorst, omgeving hospice en de paardenweide, onderdeel van Masterplan De Oosterhof	473	2	structureel
3 Extra middelen voor muziekonderwijs Holten		30	structureel
4 Basisvoorzieningen sport op orde (Koerbelt en Vletgoor)		30	incidenteel
5 Formatie-uitbreiding begraafplaats		53	structureel
6 Verdere professionalisering Rijssense musea		40	structureel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		465		84	66	214	
Structureel		67		463	495	505	505
Bestaand beleid	9.695	8.710	10.199	9.277	9.277	9.277	9.277
Totaal lasten programma	9.695	9.242	10.199	9.824	9.838	9.996	9.782
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	3.497-	2.731-	3.303-	3.099-	3.099-	3.099-	3.099-
Totaal baten programma	3.497-	2.731-	3.303-	3.099-	3.099-	3.099-	3.099-
Saldo voor bestemming	6.198	6.511	6.896	6.725	6.739	6.897	6.683
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	60-	-	176-	-	-	-	-
Storting reserve	367	51	51	26	26	26	26
Saldo na bestemming	6.505	6.562	6.771	6.751	6.765	6.923	6.709

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
200	Bibliotheek	994.000	38.100-	955.900
201	Culturele activiteiten	1.348.100	489.900-	858.200
202	Landgoed de Oosterhof	28.200	1.000-	27.200
203	Muziekonderwijs	469.300	58.400-	410.900
204	Oudheidkunde en musea	473.700	8.100-	465.600
206	Sport	4.404.500	1.851.300-	2.553.200
306	Nieuwe wet inburgering	226.600	-	226.600
452	Lijkbezorging	564.000	652.000-	88.000-
505	Maatschappelijk werk	617.600	-	617.600
507	Vrijwilligersbeleid	176.900	-	176.900
Totaal programma		9.302.900	3.098.800-	6.204.100

5. Ondernemen en Werk

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een ondernemende gemeente. Onze ondernemers spelen een essentiële rol in de lokale economie, zorgen voor de werkgelegenheid en bevorderen daarmee de vitaliteit van Rijssen-Holten. We willen een MKB-vriendelijk klimaat, met ruimte voor ondernemerschap en aandacht voor duurzaam ondernemen. Dit vraagt een balans tussen economische groei en leefomgeving. Goed samenspel tussen de gemeente en ondernemers en een proactieve opstelling is hierbij belangrijk. Ook in de uitvoering van de participatiewet werken we nauw samen met ons lokale bedrijfsleven en onderwijspartners.

Levendige centra

Een levendig en aantrekkelijk centrum is van groot belang voor onze inwoners en is een visitekaartje voor bezoekers van buitenaf. We gaan voor compacte en levendige centra in onze kernen en een goed vestigingsklimaat. Leegstand gaan we tegen door creativiteit te stimuleren en ruimte te geven voor andere functies. De winkels in Rijssen blijven dicht op zondag, met respect voor de identiteit van deze kern.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Rijssen-Holten zijn dé plek waar ondernemers elkaar ontmoeten, banen worden gecreëerd en werknemers de hele dag werken. Naast de in gang gezette uitbreidingen gaan we aan de slag met de herstructurering van bedrijventerreinen om tegemoet te komen aan veranderende behoeftes van bedrijven aan ruimte. We sturen hierbij actief op functies op een passende plek. Samen met ondernemers bekijken we hoe we op bestaande terreinen creatief ruimte en banen kunnen creëren. We zetten in op duurzame groei, lokale werkgelegenheid en meer diversiteit in bedrijfstakken.

Grenzen aan onze groei?

De arbeidsmarkt en onze lokale ambitie vragen om groei, maar we zijn ons ervan bewust dat groei ook grenzen heeft. We maken daarom een langetermijnvisie op het gebruik van ruimte, waarin zowel ruimtelijke als sociale aspecten worden afgewogen.

Vitaal buitengebied

Rijssen-Holten heeft een vitaal buitengebied en een sterke agrarische sector. De ontwikkelingen die op deze sector afkomen zijn uitdagend. Agrarische bedrijven moeten zich kunnen ontwikkelen om levensvatbaar te blijven, passend bij het karakter en de schaal van ons landschap. Tegelijkertijd is in het buitengebied ook ruimte voor bijvoorbeeld toerisme, verkoop van streekproducten en zorg als nevenfunctie bij agrarische bedrijven. De gemeente stimuleert deze extra of nieuwe functies. De ondersteuning van een gebiedscoördinator zetten we de komende periode voort.

Arbeidsmigranten

In Rijssen-Holten werken arbeidsmigranten die bijdragen aan onze lokale economie. Op het gebied van de huisvesting van arbeidsmigranten staan we open voor initiatieven uit het bedrijfsleven en maken we heldere afspraken. Daarbij stellen wij als gemeente duidelijke kaders en randvoorwaarden over waar, wanneer en hoe arbeidsmigranten worden gehuisvest.

Armoede

Helaas zijn er ook in Rijssen-Holten inwoners die leven in armoede. Dit uit zich in (zeer) beperkte financiële middelen of sociale uitsluiting, maar ook in gezondheidsproblematiek of kansenongelijkheid. We hebben oog voor deze verschillende vormen van armoede en de schaamte die dit met zich meebrengt. Samen met partners zetten we ons in

om armoede zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast hebben we gemeentelijke armoederegelingen die de noodzakelijke financiële ondersteuning bieden. We zorgen dat we deze actief onder de aandacht brengen.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Implementatie van de adviezen voortkomend uit het onderzoek naar de armoedeval

Omschrijving (toelichting)

Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling is bestaanszekerheid van onze inwoners essentieel. Dit jaar gaan we onderzoek laten uitvoeren naar de armoedeval. Dit onderzoek komt voort uit het vastgestelde beleidsplan Armoede & Schulden. Werken moet lonen is het uitgangspunt. Als gemeente willen we weten waar voor specifieke huishoudens het omslagpunt van de armoedeval ligt. Zodat we instrumenten kunnen ontwikkelen die de armoedeval zoveel mogelijk doen voorkomen en we gericht ons beleid hierop kunnen inzetten. Vanuit dit onderzoek willen we de adviezen direct kunnen implementeren. Hiervoor zijn middelen nodig.

Op basis van de uitkomsten besluiten we of we de inkomensgrenzen voor minima gaan aanpassen. Het onderzoek moet ook aantonen wat efficiënte instrumenten zijn om op basis van inkomensgrenzen, vermogen en gezinssamenstelling re-integratie naar werk te bevorderen.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Ontwikkeling Participatiewet (relatie met programma 5 en 'menselijke maat' in programma 3 in begroting)

Omschrijving (toelichting)

Demissionair minister Schouten heeft in 2022 een aantal wijzigingen binnen de Participatiewet aangekondigd. In de visiebrief van juni jl. schrijft ze hierover: "De Participatiewet, die staat voor ondersteuning en inkomenswaarborg, blijkt in de praktijk niet altijd te werken zoals het kabinet dat graag wil. De wet is te complex, gaat onvoldoende uit van vertrouwen en behoeft verbetering als het gaat om inkomensondersteuning en passende ondersteuning bij participatie. En dat raakt de mensen die van de voorzieningen van deze wet afhankelijk zijn. Daaraan gaan we iets doen, zoals aangekondigd in het rapport Participatiewet in Balans van juni 2022". Lokaal stellen we ons de vraag wat we vooruitlopend op deze wetswijzigingen al kunnen doen om in de geest van de wet te handelen. Welke ruimte hebben we binnen bestaande wetgeving? Wat pakken we met prioriteit op en wat volgt na wetswijziging? En hoe verhoudt zich dat tot beschikbare capaciteit?

Ontwikkeling Bestaanszekerheid onder druk

Omschrijving (toelichting)

"Huishoudens die rond het sociaal minimum leven, krijgen het financieel steeds zwaarder als de overheid niet ingrijpt. Vooral gezinnen met kinderen komen financieel niet uit met het sociaal minimum" is de conclusie in het eind juni 2023 gepubliceerde landelijke rapport "Een zeker bestaan" van de commissie Sociaal Minimum. Met allerlei (tijdelijke)

landelijke en lokale compensatiemaatregelen ondersteunen we inwoners. Landelijk zien gemeenten desondanks het aantal hulpvragen en signalen stijgen (bron: Bestaanszekerheid als belofte, maart 2023 VNG). Dit beperkt zich niet alleen tot de lage inkomens, ook de middeninkomens worden getroffen.

Uitgifte kavels Vletgaarsmaten 2c

Omschrijving (toelichting)

Naar verwachting zal eind 2023 het bestemmingsplan Vletgaarsmaten definitief worden. Vanaf dat moment kan de uitgifte van de bedrijfskavels worden gestart. Voorafgaande aan de daadwerkelijke uitgifte is het gebruikelijk dat we beleid, het zogenaamde “uitgiftebeleid” vaststellen. Ook voor het Vletgaarsmaten 2C is een dergelijk uitgiftebeleid nu opgesteld. Naast beleid met betrekking tot de uitgifte is er ook behoefte aan beleid op gebied van het in optie geven van een kavel.

Prioriteiten 2024

Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1 Implementatie van de adviezen voortkomend uit het onderzoek naar de armoedeval		30	incidenteel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		1.275		1.350	1.250	1.250	
Structureel		50					
Bestaand beleid	14.969	13.231	15.154	14.641	14.641	14.641	14.641
Totaal lasten programma	14.969	14.556	15.154	15.991	15.891	15.891	14.641
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	7.804-	6.391-	6.958-	7.533-	7.533-	7.533-	7.533-
Totaal baten programma	7.804-	6.391-	6.958-	7.533-	7.533-	7.533-	7.533-
Saldo voor bestemming	7.165	8.165	8.196	8.458	8.358	8.358	7.108
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	378-	69-	81-	-	-	-	-
Storting reserve	560	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	7.347	8.096	8.115	8.458	8.358	8.358	7.108

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
250	Markten	184.500	14.700-	169.800
251	Economische zaken	368.800	44.500-	324.300
800	WWB re-integratie	4.779.700	614.700-	4.165.000
801	WWB algemeen	8.945.300	6.734.600-	2.210.700
802	Kwijtschelding	153.300	124.200-	29.100
803	Terugvordering (IOAW/IOAZ)	209.000	-	209.000
Totaal programma		14.640.600	7.532.700-	7.107.900

6. Wonen, Recreëren en Veiligheid

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een prachtige gemeente om te wonen en te recreëren. Wonen in een goed, duurzaam en betaalbaar huis is een basisbehoefte, geen luxe voor slechts enkelen. In een gemeente met een prachtig nationaal park zetten we volop in op vormen van recreatie die passen bij deze omgeving. Daarnaast is veiligheid een belangrijke basisvoorwaarde voor een gemeente waarin je fijn kan wonen, werken en leven.

Wonen

De lokale vraag naar betaalbare, duurzame woningen vraagt om een actief grondbeleid. Op die manier hebben we meer invloed op de kansen en behoeftes op de woningmarkt. We maken een integrale lange termijnvisie voor woningbouw (zowel op kwaliteit als kwantiteit) die aansluit op de lokale vraag en duurzame opgaves, maar die ook rekening houdt met de schaarse beschikbare ruimte. We hebben hierbij specifiek aandacht voor voldoende betaalbare huur- en koopwoningen, waarbij we ook kijken naar stimuleringsmaatregelen voor de betaalbaarheid van de sociale sector. Ook stimuleren en faciliteren we innovatieve woonvormen.

Recreatie en toerisme

Onze gemeente is een prachtige plek om te recreëren en te ontspannen. We gaan aan de slag met de nieuwe visie op recreatie en toerisme waarbij de begrippen duurzaam, actief en gezond centraal staan. De fiets- en wandelroutes in onze gemeente zijn belangrijke trekpleisters waarin we willen investeren. Er is ruimte voor het verhogen van de toeristenbelasting om deze investeringen te kunnen doen. Samen met onze partners promoten we daarnaast het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Ook willen we onze recreatiewoningen en parken vitaal en veilig houden. Hierover gaan we in gesprek met eigenaren, besturen en bewoners.

Veiligheid

Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. We werken daarom actief en wijkgericht samen met onder andere inwoners, maatschappelijke partners, politie, ondernemers en woningcorporaties op het gebied van veiligheid. Vroegtijdige signalering vraagt om ogen en oren in de wijk, onder meer van wijkagenten en gemeentelijke handhavers. We zetten niet alleen in op veiligheid op straat, maar hebben ook aandacht voor een veilige thuissituatie waarin kinderen liefdevol opgroeien.

Ondermijning

Ondermijning is een steeds vaker voorkomend fenomeen dat vraagt om een lokale aanpak. We willen de komende jaren de bestaande aanpak tegen ondermijning intensiveren en zijn ons ervan bewust dat dit arbeidsintensief is. Tegen georganiseerde criminaliteit - bijvoorbeeld in ons buitengebied - treden wij hard op in samenwerking met justitiële partners, inwoners, ondernemers, politie en handhavers. Ook de wet Bibob passen we toe om schimmige activiteiten te stoppen.

Drugsproblematiek

De zorgen rondom drugsproblematiek in Rijssen-Holten zijn de afgelopen jaren toegenomen. Overlast gaat te vaak gepaard met drugs en geweld en zorgt ervoor dat al kwetsbare jongeren verder afglijden. Samen met partners zetten we in op een integrale aanpak om problematiek vroeg te signaleren en structurele oplossingen te vinden. Hierbij gaan we wijkgericht en met behulp van data aan de slag. Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aan de voorkant zetten we dan ook in op preventie en voorlichting, aan de achterkant hebben we een zerotolerancebeleid als het gaat over handhaving.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Extra inzet toezicht RO

Omschrijving (toelichting)

Door het telkens uitstellen van de Omgevingswet is de afgelopen jaren veel onduidelijkheid geweest over overblijvende taken en is alleen ingezet op realisatie bouw en klachten volgens piepsysteem. Hierdoor is minder ingezet op toezicht naleving RO dan noodzakelijk. Door het continu uitstellen van de extra inzet op strijdig gebruik en naleving regels bestemmingsplannen zijn achterstanden ontstaan. Die willen we wegwerken. Als strijdig gebruik en illegale bouwsels zijn opgeheven door legalisatie, stopzetten of verwijdering wordt aan de wettelijke handhavingsplicht voldaan. Nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet weer is uitgesteld tot 1 januari 2024 en er nog steeds geen duidelijkheid kan worden gegeven over de achterblijvende taken na inwerkingtreding Wet Kwaliteitsborging is het niet langer verantwoord om niet extra in te zetten op toezicht RO. Omdat, ook na 1 januari 2024, niet duidelijk is welke toezichtswerkzaamheden achterblijven bij de gemeente, is een tijdelijke inzet noodzakelijk totdat helder is wat we in de toekomst aan formatie toezicht bouw en RO nodig hebben. Het onherroepelijk worden van het Omgevingsplan Buitengebied is nu een extra impuls om illegaal gebruik en illegale bouwwerken in het buitengebied aan te pakken. Mogelijk kan ook de inzet van AI hulp bieden.

Kwaliteitsimpuls routenetwerken

Omschrijving (toelichting)

In het coalitieakkoord staat dat de fiets- en wandelroutes in onze gemeente belangrijke trekpleisters zijn waarin we willen investeren. Ook Routenetwerken Twente heeft de ambitie voor de routenetwerken op 7 december 2022 bestuurlijk (Recreatieschap Twente) vastgesteld via de Visie Routenetwerken. Vanuit de regio wordt gewerkt aan een goede, professionele basis die continu in ontwikkeling is.

Daarnaast willen we op lokaal niveau de lat nog een stukje hoger leggen. Daarom is er op basis van een nulmeting een uitvoeringsprogramma voor Rijssen-Holten gemaakt met alle mogelijke verbeterpunten voor ons totale lokale routenetwerk. Daarmee willen we in onze gemeente de kwaliteit verbeteren van goed naar zeer goed.

De nulmeting en uitvoeringsprogramma zijn als bijlage toegevoegd aan de actualisatie visie vrijetijdseconomie 'duurzaam verbeteren richting 2030'. Die is 23 augustus 2023 naar het college gebracht en gaat daarna opiniërend naar de commissie Grondgebied

Ontwikkelingen landelijk gebied

Omschrijving (toelichting)

In het coalitieakkoord staat als ambitie: 'Rijssen-Holten heeft een vitaal buitengebied en een sterke agrarische sector. De ontwikkelingen die op deze sector afkomen zijn uitdagend'. De grootste opgaven zijn er rondom natuur, stikstof, water bodem en klimaat, waarvoor het Rijk in juni 2022 een startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied heeft gepresenteerd. De uitwerking op provinciaal niveau in het Provinciaal Programma Landelijk gebied is in juni 2023 ingeleverd bij het Rijk. Vanwege de diverse rechterlijke uitspraken zit Nederland gedeeltelijk op slot. Een deel van de oplossing zit in de transitieopgave voor het landelijk gebied. Er zullen boeren stoppen, er zullen boeren zijn die hun bedrijfsvoering veranderen (extensiveren en/of gedeeltelijk of geheel omzetten naar niet agrarische functies) en er zullen boeren doorgaan. In het coalitieakkoord staat dat de gemeente deze transitieopgave stimuleert ten behoeve van een vitaal buitengebied. Om als gemeente met name collectieven van agrariërs te kunnen ondersteunen in de

ontwikkelingen die zij door gaan maken om aan deze doelstellingen te voldoen, zijn extra middelen nodig. In juni en juli 2023 zijn er een 3 tal bijeenkomsten georganiseerd door de gemeente om de agrariërs te informeren over het PPLG. we gaan in Q3 en Q4 hier mee door.

Verbreden taken Toerisme Rijssen-Holten en ontwikkeling promotie Rijssen-Holten

Omschrijving (toelichting)

We willen een betere promotie van Rijssen-Holten, dus niet alleen toeristisch maar in de volle breedte. Ook willen we nieuwe inwoners een goede introductie bieden van Rijssen-Holten. Het feit dat we onderdeel uitmaken van de Hanze wordt nauwelijks vermarkt, hier kunnen we veel meer mee doen. Toerisme Rijssen-Holten kan hierin een belangrijke rol spelen.

Vitale vakantieparken

Omschrijving (toelichting)

Een deel van onze vakantieparken functioneert niet optimaal. Daarom is in het coalitieakkoord opgenomen dat we vakantieparken veilig en vitaal willen houden. Hierover gaan we in gesprek met eigenaren, besturen en bewoners. Naar verwachting kunnen we dit niet helemaal zelf uitvoeren. De casus vraagt specialistische kennis om ons in dit proces te ondersteunen. De provincie Overijssel heeft een expertteam ingesteld om gemeenten te ondersteunen om parken vitaler te maken. Voor het inschakelen van deze externe expertise om ons te ondersteunen in de gesprekken en het assisteren in de uitvoering/maken van plannen zullen ook kosten worden gemaakt. Met dit onderwerp is ook de handhaving en de opgave rond arbeidsmigranten verbonden.

Prioriteiten 2024

Onderwerp		investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1	Extra toezicht RO		90	incidenteel
2	Kwaliteitsimpuls routenetwerken	560	59	structureel
3	Ontwikkelingen landelijk gebied		190	incidenteel
4	Verbreden taken Toerisme Rijssen-Holten en ontwikkeling promotie Rijssen-Holten		5 50	structureel incidenteel
5	Vitale vakantieparken		10	incidenteel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		643		876	635	185	60
Structureel		129		76	101	107	107
Bestaand beleid	9.243	7.539	9.676	8.493	8.674	8.566	8.430
Totaal lasten programma	9.243	8.311	9.676	9.445	9.410	8.858	8.597
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	5.346-	1.746-	2.453-	2.068-	2.068-	2.068-	2.068-
Totaal baten programma	5.346-	1.746-	2.453-	2.068-	2.068-	2.068-	2.068-
Saldo voor bestemming	3.897	6.565	7.223	7.377	7.342	6.790	6.529
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	239-	20-	275-	-	-	-	-
Storting reserve	907	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	4.565	6.545	6.948	7.377	7.342	6.790	6.529

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
205	Recreatie	1.032.800	63.100-	969.700
550	Openbare orde	650.800	47.900-	602.900
551	Integrale veiligheid	357.400	-	357.400
552	Rampenbestrijding	16.600	-	16.600
553	Brandweer	2.793.300	-	2.793.300
555	Preparatie	25.000	-	25.000
556	Preventie	2.800	2.300-	500
700	Wonen	841.300	701.600-	139.700
701	Stadsvernieuwing	91.400	25.300-	66.100
702	Overige agrarische zaken	79.100	119.200-	40.100-
703	Ruimtelijke Ordening	1.322.400	70.000-	1.252.400
704	Grondbedrijf	732.200	899.900-	167.700-
705	Omgevingswet	31.400	-	31.400
751	Verkeer en vervoer	354.000	136.800-	217.200
754	Parkeren	134.700	1.700-	133.000
755	Openbaar vervoer	27.800	-	27.800
Totaal programma		8.493.000	2.067.800-	6.425.200

7. Wijken

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Rijssen-Holten is een aantrekkelijke gemeente om in te wonen. Mooie en groene wijken dragen bij aan de leefbaarheid en veiligheid en nodigen inwoners uit om naar buiten te gaan, te ontmoeten en te bewegen. Initiatieven van inwoners spelen hierin een grote rol en willen we stimuleren. Daarnaast gaan we aan de slag met een mobiliteitsvisie waarin we duurzame keuzes aanmoedigen en ondersteunen.

Mobiliteit

We willen een brede visie op mobiliteit met aandacht voor fietsen, wandelen, gemotoriseerd verkeer, openbaar vervoer, ontsluiting van de hoofdwegen en een passende inrichting van de openbare ruimte. Deze visie moet landen in een uitvoeringsprogramma voor meerdere jaren. Hierbij ondersteunen we duurzame keuzes door bijvoorbeeld in te zetten op verkeersluwe centra, het gebruik van openbaar vervoer zoals TwentsFlex en een goede laadinfrastructuur. We stimuleren in onze visie actief het gebruik van de fiets door onze fietsstructuur te optimaliseren en aandacht te hebben voor een veilige (school)omgeving voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Daarnaast stimuleren we de scheiding van verschillende verkeersdeelnemers. Het parkeerbeleid en de parkeernormen moeten daarnaast aansluiten op onze mobiliteitsvisie. Concreet willen we in Holten de Dorpsstraat tussen de Kerkstraat en Larenseweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer, een versnelde aanleg van een tweede ontsluiting van de Kalfstermansweide en een stevige lobby voor een ongelijkvloerse kruising met het spoor op de N350. Ook willen we de veiligheid van de Haarstraat en het Hogepad in Rijssen verbeteren en aandacht voor gevaarlijke kruispunten zoals bijvoorbeeld bij de Dorperdijk en de Enterstraat.

Groene wijken

Het veranderende klimaat zorgt voor hetere zomerdagen en zwaardere stortbuien die gevolgen hebben voor de leefbaarheid van onze buurten. We willen groene en veilige wijken en hebben hierbij specifiek aandacht voor klimaatadaptatie en de gevolgen van hittestress, maar ook voor veiligheid en sociale aspecten. We zetten daarnaast actief in op het behoud, onderhoud en toevoegen van kwalitatief waardevol groen, waaronder bomen. Onze inwoners zijn sterk betrokken bij hun eigen leefomgeving en de inrichting van de openbare ruimte. We stimuleren en ondersteunen daarom buurt- of inwonersinitiatieven die de leefbaarheid vergroten. Inwoners kunnen bijvoorbeeld gemeentelijke taken overnemen als zij daarvoor een goed plan en draagvlak hebben. Daarnaast benutten we de natuurlijke momenten om investeringen te doen in wegreconstructies.

Thema duurzaamheid uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is nu een prachtige gemeente, maar moet ook voor toekomstige generaties een fijn, mooi en leefbaar thuis zijn. De komende vier jaar staat de duurzame groei en ontwikkeling van deze gemeente centraal. We zetten in op de transitie naar schone energie, een toekomstbestendige leefomgeving en hebben aandacht voor biodiversiteit. De lasten van die veranderingen verdelen we eerlijk, met oog voor sociale gevolgen en voldoende draagvlak.

Rol van de gemeente

De veranderingen hebben gevolgen voor iedereen en daarom kiezen wij voor een wijk- en bewonersgerichte aanpak. Onze rol is het stimuleren, aanjagen en ondersteunen van initiatieven van inwoners en ondernemers, maar we voelen ook een verantwoordelijkheid om zelf een rol te pakken als kansen zich voordoen, opgaves niet in de samenleving worden opgepakt of de situatie daarom vraagt. Per initiatief bekijken we in overleg wat een passende rol is. We vinden het daarbij belangrijk dat de rendementen van de duurzaamheidsontwikkelingen ten goede komen aan onze lokale samenleving. Het GroenDoen-initiatief - dat de landelijke doelstellingen als uitgangspunt heeft - volgen we met vertrouwen en belangstelling tot het voorjaar 2023. Als hiermee de lokale doelstellingen van de raad niet worden behaald, gaan we opnieuw met elkaar in gesprek en vindt er een heroriëntatie op het proces plaats.

Duurzame investeringen

We volgen de landelijke doelstellingen als het gaat over het afscheid nemen van fossiele brandstoffen. Dit betekent dat we in 2030 naar 49% minder CO₂-uitstoot willen ten opzichte van 1990 en in 2050 inzetten op 95% CO₂-reductie

ten opzichte van 1990. We stimuleren en investeren in de isolatie van bestaande woningen en intensiveren de inzet van zon op dak. Daarnaast staan we open voor innovatieve oplossingen. Uiteraard geven we zelf het goede voorbeeld door onze eigen gebouwen verder te verduurzamen.

Biodiversiteit

Voor veel planten en dieren is Rijssen-Holten ook een thuis. Bij de groei en ontwikkeling van onze gemeente hebben we oog voor biodiversiteit. De experimenten met bloemrijke akkerranden maken we structureel en we benutten in onze wijken de kansen voor het vergroten van biodiversiteit.

Strategische visie 2010-2030, versie 2021

Cijfers die een indicatie geven van het programma

Op www.rijssen-holten.incijfers.nl vindt u statistische informatie over onze gemeente. De verplichte BBV-indicatoren vindt u ook onder deze link.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Energielening en Energie verzilverlening (SVn)

Omschrijving (toelichting)

Met de SVn is besproken wat de beste leningen zijn die passen bij de duurzaamheidsambities van onze gemeente. Ze kunnen ook een bijdrage leveren aan de bestrijding van de energiearmoede. Het voorstel is om de specifieke duurzaamheidslening (Energielening Rijssen-Holten) en de verzilverlening (Energie Verzilverlening Rijssen-Holten) voort te zetten in de jaren 2024-2027. Beide leningen voorzien in het verduurzamen van de bestaande particuliere woningvoorraad. Voor de jaren 2024 en verder (tot en met 2027) moest de dekking, alsook de structurele kosten nog geregeld worden. Beide leningen zijn in 2023 van kracht geworden.

Laatste deel zuid oostelijke fietsring/Reconstructie Pelmolenweg Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Het gaat hier om een verkeersinfrastructuur (Pelmolenweg, inclusief aansluiting Wierdensestraat tot kruispunt Leijerweerdse dijk) die uit oogpunt van afwikkeling fietsverkeer, verkeersveiligheid en capaciteit in relatie met de planontwikkeling van de wijk Opbroek minimaal benodigd is.

Subsidie voor vergroening (klimaatadaptatie)

Omschrijving (toelichting)

De gevolgen van verstedelijking en klimaatverandering zijn meer en meer merkbaar. De langdurige droogteperiodes zorgen voor steeds meer problemen en daartegenover leiden hevige stortbuien regelmatig tot ernstige wateroverlast, met name in de bebouwde kom. Het is van belang om onder andere hittestress tegen te gaan. De gemeente neemt allerlei maatregelen maar de openbare ruimte is slechts een klein percentage van de totale buitenruimte. We willen daarom ook onze inwoners en ondernemers bewustmaken en stimuleren om te vergroenen om zo samen de gevolgen van klimaatverandering te bestrijden. Door een subsidie aan te bieden, willen we onze inwoners en ondernemers stimuleren om hittestress/wateroverlast tegen te gaan en biodiversiteit te bevorderen door onder andere verharde oppervlakken te vergroenen, bomen te planten en groene daken en/of gevels aan te leggen. Na twee jaar evalueren we deze pilot en als het succesvol blijkt dan overwegen we een structureel budget.

Uitbreiding werkbegeleiding doelgroepen buitenteams

Omschrijving (toelichting)

Vanuit de buitenteams willen wij onze bijdrage leveren om er voor te zorgen dat mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt volwaardig binnen Rijssen-Holten kunnen (blijven) participeren. Wij doen dit als “leer-werkbedrijf” door

collega's naast hun dagelijkse taak te trainen in het begeleiden van werknemers met een arbeidsbeperking. Wij bieden bij de buitenteams deze ontwikkelplekken (instromers) aan zodat deelnemers in de toekomst kunnen worden begeleid naar betaald werk. Om deze instromers zo goed mogelijk te laten participeren is het nodig om werkervaring op te doen, werknemersvaardigheden te ontwikkelen en meer inzicht te krijgen in talenten, ondersteuningsbehoefte en beperkingen. Dat kan door middel van ontwikkelplekken, maar de afgelopen jaren leert ons dat dit relatief veel inspanning vergt. Wij willen voldoende begeleiding kunnen geven op de werkplekken zodat eventuele terugval voorkomen kan worden. Wij zoeken een begeleider die de tijd krijgt om deze instromers voldoende te begeleiden.

Uitvoeringskrediet mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt gewerkt aan de visie op mobiliteit en bijbehorend uitvoeringsprogramma. Om in 2024 daadkrachtig aan de slag te kunnen gaan met mobiliteitsprojecten wordt voorgesteld een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 150.000,-. Met dit krediet kunnen naar verwachting 2 tot 3 infrastructurele werken voorbereid en eventuele andere mobiliteitsprojecten opgestart worden. In 2024 is er meer zicht op de daadwerkelijke inhoud van het uitvoeringsprogramma mobiliteit en volgen bijbehorende voorstellen voor de begroting van 2025 en verder.

Verduurzamen wagen- en machinepark

Omschrijving (toelichting)

Bij de vervangingsinvesteringen willen we rekening houden met duurzame oplossingen cq. alternatieven, zowel wat betreft het elektrificeren maar zeker ook vanuit de ergonomische kant om hiermee de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers verhogen. De duurzaamheidsvisie is de basis. We geven daarmee invulling aan de ambitie dat in 2030 minimaal de helft van het wagenpark elektrisch rijdt. Het huidige vervangingsschema is gebaseerd op 1 op 1 vervangingen van voertuigen en machines, welke werken op fossiele brandstof. Inmiddels blijkt uit de eerste onderzoeken dat het verduurzamen van de voertuigen/machines meer kost dan fossiele brandstofmachines/voertuigen. Dit betekent dat de vervangingsinvesteringen vanaf 2023 het begrote bedrag fors overschrijden. Om de meerkosten van de investeringen te kunnen dekken is extra budget nodig.

Prioriteiten 2024

	Onderwerp	investering	Voorstel 2024	Structureel/incidenteel
1	Verduurzamen wagen- en machinepark		65	structureel
2	Uitvoeringskrediet mobiliteit	150	8	structureel
3	Laatste deel zuid-oostelijke fietsring/reconstructie Pelmolenweg Rijssen	551	2	structureel
4	Subsidie voor vergroening		50	incidenteel
5	Energielening en Energie verzilverlening Vergoeding deelnemers	2000	10 -20	structureel structureel
6	Uitbreiding werkbegeleiding doelgroepen buitenteams Bijdrage uit reserve reïntegratie		40 -40	incidenteel incidenteel

Financieel overzicht

	jaarrekening 2022	begroting 2023	begroting 2023 na VJN	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		1.141		615	380	330	
Structureel		182		108	183	203	223
Bestaand beleid	15.122	12.843	15.781	14.123	14.123	14.123	14.123
Totaal lasten programma	15.122	14.166	15.781	14.846	14.686	14.656	14.346
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	9.089-	6.750-	8.205-	6.991-	6.991-	6.991-	6.991-
Totaal baten programma	9.089-	6.750-	8.205-	6.991-	6.991-	6.991-	6.991-
Saldo voor bestemming	6.033	7.416	7.576	7.855	7.695	7.665	7.355
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	519-	15-	313-	11-	11-	11-	11-
Storting reserve	350	3	10	-	-	-	-
Saldo na bestemming	5.864	7.404	7.273	7.844	7.684	7.654	7.344

Overzicht per product

product	omschrijving	lasten	baten	saldo
400	Milieu	1.290.800	13.000-	1.277.800
401	Natuurbescherming	79.900	-	79.900
402	Afwatering	166.400	-	166.400
450	Openbaar groen	2.249.900	100.400-	2.149.500
460	hondentoiletten	54.700	-	54.700
510	Ongediertebestrijding	50.300	-	50.300
522	speeltuinen/zomervantiewerk	30.200	200-	30.000
600	Afval	3.004.200	3.448.100-	443.900-
650	Riolering	2.774.100	3.252.200-	478.100-
710	verspreide gronden	107.200	46.700-	60.500
750	Wegen	2.867.900	125.300-	2.742.600
752	Straatverlichting	351.100	-	351.100
753	Straatreiniging	784.900	16.000-	768.900
756	Gladheidsbestrijding	311.400	-	311.400
Totaal programma		14.123.000	7.001.900-	7.121.100

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

Bij de programma's 1 tot en met 7 worden de desbetreffende lasten en baten weergegeven. Bij veel van de programma's zijn de baten lager dan de lasten. De programmatekorten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de uitkering uit het Gemeentefonds en de onroerende- zaakbelastingen (ozb) de belangrijkste zijn. In het overzicht 'Algemene dekkingsmiddelen' wordt een specificatie gegeven. Het beleid omtrent lokale heffingen is verwoord in de desbetreffende paragraaf '4.1 lokale heffingen'.

De algemene dekkingsmiddelen kennen in tegenstelling tot de riool- en afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van specifieke uitkeringen, in de functionele programma's verantwoord.

onderdelen	rekening 2022	begroting 2023 primair	begroting 2023 na voorjaarsnota	begroting 2024
a. Lokale heffingen				
ozb	-6.556.774	-7.157.600	-7.270.400	-8.066.000
recognities en verhuur standplaatsen	-15.925	-16.500	-16.500	-17.900
forensenbelasting	-149.975	-137.000	-178.500	-151.700
toeristenbelasting	-575.513	-365.200	-365.200	-447.100
hondenbelasting	-91.445	-94.800	-94.800	-63.100
reclamebelasting	27.185	-2.700	-2.400	-5.200
b. Gemeentefonds	-69.694.457	-69.031.100	-69.954.900	-75.580.900
c. Dividenden	-1.111.521	-985.500	-1.586.500	-975.400
d. Overige eigen middelen	6.470.500	-6.768.700	620.700	-7.677.000
e. Saldo financieringsfunctie	927.738	1.003.000	1.202.300	1.209.600
f. Stelposten	0	5.762.400	1.523.400	8.297.500
	-70.770.187	-77.793.700	-76.122.800	-83.477.200

Toelichting

a. Lokale heffingen

Voor een toelichting over het beleid met betrekking tot de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf '4.1 lokale heffingen'.

De ozb-inkomsten worden gecorrigeerd voor de lasten die betrekking hebben op de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

b. Gemeentefonds

Aan de hand van de meicirculaire 2022 is de raming voor de uitkering uit het Gemeentefonds voor de gemeente berekend. Alle relevante ontwikkelingen zijn hierin meegenomen.

c. Dividenden

De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelen in diverse ondernemingen.

De gemeente heeft aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vitens, Enexis en Twence. De preferente aandelen Vitens zijn omgezet in een achtergestelde lening.

Wadinko keert jaarlijks een dividend uit van € 500,- per aandeel.

Bedrijf	begroting	
	2023	2024
	na voorjaarsnota	
BNG	-760.000	-600.000
Wadinko	-45.000	-45.000
Enexis	-85.000	-40.000
achtergestelde lening Enexis	-3.000	-3.000
Twence	-706.000	-300.000
Kapitaallasten rentebaten beleggingen	12.500	12.600
	-1.586.500	-975.400

d. Overige eigen middelen

Onder deze noemer worden diverse eigen middelen gerangschikt die wij hebben samengevat in onderstaande tabel.

Overige eigen middelen	begroting 2024
Huren diverse masten	-26.000
Btw-verrekening afval en riool	-1.103.900
Onttrekkingen uit reserves	-4.824.900
Stortingen in reserves	0
(Dwang)invordering	-30.200
Lichtmastreclame	-77.100
Saldo financieringsfunctie	-1.209.600
Verschil renteomslag	-405.300
	-7.677.000

e. Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de ontvangen rente. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de bespaarde rente en de gevolgen van de renteomslagberekening. Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt:

Financieringsfunctie	begroting 2024
betaalde rente lang en kort	1.263.000
ontvangen rente	-53.400
	1.209.600

f. Stelposten

De volgende stelposten zijn opgenomen bij de algemene dekkingsmiddelen:

	begroting 2024
onvoorziene uitgaven	80.200
stelpost activeren 2.000 uren RSC	-200.000
eigen risicodragerschap WGA	24.000
pilots voor transformatie	153.000
Schoonmaakcontact	10.000
Gebouwenbeheer	942.000
nieuw beleid incidenteel	5.871.000
nieuw beleid structureel (inclusief extra rentelasten)	1.417.300
	8.297.500

Onvoorzien

De gemeente begroot een vast bedrag voor onvoorzien. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan een beroep op onvoorzien worden gedaan. Dit is in het geval dat maatregelen onvermijdelijk of wettelijk verplicht zijn en hier geen andere dekking voor aanwezig is. Het bedrag voor onvoorzien is te verdelen in 2 delen, namelijk € 40.000,- incidenteel en € 20.000,- structureel.

De gewijzigde begrotingsvoorschriften (BBV) schrijven voor dat vooral eigen personeelskosten van het toezicht houden bij nieuwe werken sinds 2018 geactiveerd moeten worden. De directe personeelslasten zijn hierdoor lager (€ 200.000,-).

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Artikel 10 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat ten minste (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen (die hoogstens kostendekkend mogen zijn) wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee.

De paragraaf lokale heffingen bevat:

- de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen
- een duiding van de lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op deze manier wordt inzicht gegeven in de lokale belastingdruk en wordt u, de raad, in staat gesteld te sturen op hoofdlijnen van beleid en een afweging te maken tussen de belastingdruk en het voorzieningenniveau.

Uitgangspunt tarievenbeleid

Alle kostprijzen en tarieven van gemeentelijke dienstverlening worden in 2023 opnieuw tegen het licht gehouden. De uitkomsten hiervan worden vastgelegd in de Nota kostprijzen en tarieven gemeentelijke dienstverlening. Als algemeen uitgangspunt geldt dat de tarieven kostendekkend zijn. Uitzonderingen hierop staan in de nota. In 2024 gelden de actuele tarieven, gecorrigeerd voor inflatie (8%). Via de Nota kostprijzen en tarieven wordt u voorgesteld daar waar nodig aanpassingen te doen.

Het bestaande beleid om de tarieven jaarlijks te corrigeren voor de inflatie wijkt op de volgende punten af:

1. Voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) zullen de tarieven zo worden vastgesteld dat de totale opbrengst per saldo 8% stijgt (dit is de inflatie), exclusief areaal. Op dit moment zijn de nieuwe waarden en dus het nieuwe tarief nog niet bekend.
2. De rioolheffing wordt € 179,- per aansluiting.
3. De afvalstoffenheffing wordt zoals gebruikelijk kostendekkend geraamd. De tarieven voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens worden vastgesteld op respectievelijk € 170,- en € 219,-.
4. Voor de toeristenbelasting wordt het tarief voor 2024 € 0,95 per overnachting.
5. De tarieven voor hondenbelasting worden vastgesteld op € 25,50 voor een 1e hond en op € 38,- voor een 2e en volgende hond.
6. De lijkbezorgingsrechten worden met het inflatiepercentage van 8% verhoogd.

7. Het tarief voor de reclamebelasting in de centrumgebieden van Rijssen-Holten en voor de bedrijventerreinen in Holten wordt vastgesteld op basis van de ingediende begrotingen 2024 van de Stichting Ondernemersfonds respectievelijk de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Als gevolg van de verplichte jaarlijkse herwaardering van onroerende zaken gelden per 1 januari 2024 ook weer nieuwe WOZ-waarden. De tarieven van de onroerendezaakbelastingen zullen daarvoor worden aangepast waarbij de totale OZB-opbrengst (exclusief nieuw- en verbouw) uiteindelijk 8% hoger wordt en de opbrengstverhouding tussen de categorie woningen en niet-woningen zoveel mogelijk in stand blijft. De tarieven voor 2024 zijn op dit moment nog niet bekend. Voor 1 januari 2024 zullen de tarieven voor 2024 door de raad worden vastgesteld.

Binnen de gemeente is sprake van tariefdifferentiatie. Voor niet-woningen (bedrijven) gelden andere (hogere) tarieven dan voor woningen. OZB wordt geheven van alle onroerende zaken (zoals gebouwde objecten, in aanbouw zijnde objecten en grond) tenzij wettelijk vrijgesteld.

De waarde van alle onroerende zaken is van invloed op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Die uitkering houdt namelijk rekening met de opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen in de gemeente.

Afvalstoffenheffing

Het kostendekkende tarief voor een- en meerpersoonshuishoudens wordt vastgesteld op respectievelijk € 170,- en € 219,-. De tarieven voor 2024 zijn gestegen ten opzichte van 2023. Omdat niet alle kostencomponenten met 8% stijgen, is de procentuele stijging lager dan het inflatiepercentage.

Rioolheffing

De rioolheffing stijgt van € 172,- in 2023 naar € 179,- per aansluiting in 2024. Omdat niet alle kostencomponenten met 8% stijgen, is de procentuele stijging lager dan het inflatiepercentage. Het tarief is berekend op basis van het huidige rioleringsplan. De nieuwe visie en het Programma Water en Riolerings (PWR) zal naar verwachting dit najaar ter besluitvorming worden aangeboden.

Uitgangspunt bij de rioolheffing is dat de taak riolerings volledig kostendekkend wordt uitgevoerd. Voor het tegengaan van tariefschommelingen is een voorziening opgenomen. Voor verbeteringsmaatregelen is een aparte voorziening beschikbaar.

Belastingdruk per huishouden (afgerond op hele euro's)

	2020	2021	2022	2023	2024	Landelijk (2023)
OZB*)	€ 252	€ 256	€ 290	€ 319	€ 338***	€ 403
Afvalstoffenheffing **)	€ 186	€ 186	€ 213	€ 217	€ 219	€ 329
Rioolheffing	€ 195	€ 195	€ 164	€ 172	€ 179	€ 213
Totaal (meerpersoonshuishoudens)	€ 633	€ 637	€ 667	€ 708	€ 736	€ 945
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar		+ 0,6%	+ 4,7%	+ 6,1%	+ 4,0%	

*) Bij een gemiddelde woningwaarde

**) Meerpersoonshuishouden

***) Op basis van de aanslag 2023 + 8% inflatie

Bron: Coelo.nl

Hondenbelasting

De tarieven voor een 1e hond en een 2e en volgende hond komen in 2024 op respectievelijk € 25,50 en € 38,-. Hondenbelasting is voor het buitengebied per 1 januari 2019 afgeschaft.

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven voor het houden van een verblijf met overnachting door niet-ingezetenen binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen, tegen vergoeding in welke vorm dan ook. Voor de toeristenbelasting geldt normaliter dat het tarief 1 keer in de 2 jaar wordt aangepast aan inflatie. In de begroting wordt uitgegaan van 489.000 overnachtingen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het onttrekken van De Lindenberg aan recreatie. Voor de toeristenbelasting wordt het tarief voor 2024 € 0,95 per overnachting.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van de personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De tarieven worden in gelijke verhouding als de OZB-tarieven verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

In afwachting van een onderzoek naar begraafplaatsen worden de huidige tarieven met 8% verhoogd.

Omgevingsvergunning bouw

De bouwleges bedragen een percentage van de bouwsom. Omdat de normbouwkosten worden aangepast aan het prijspeil blijven de legestarieven voor 2024 ongewijzigd. De normbouwkostenlijst is namelijk leidend voor het bepalen van de bouwsom. De normbouwkostenlijst is ten tijde van schrijven in ontwikkeling en wordt in het laatste kwartaal van 2023 vastgesteld.

Overigens is er binnen de bouwleges sprake van kruissubsidiëring, dat wil zeggen dat de grotere bouwwerken 'meebetalen' aan de kleinere bouwwerken.

Ondernemersfonds/reclamebelasting

In de centrumgebieden van Holten en Rijssen geldt sinds 1 januari 2014 een reclamebelasting. Het tarief daarvoor wordt bepaald door de in te dienen begroting 2024 van de Stichting Ondernemersfonds en de nieuwe WOZ-waarden. Beide gegevens zijn op dit moment nog niet bekend.

Voor de beveiliging van bedrijventerreinen in Holten geldt per 1 januari 2022 een reclamebelasting waarmee een ondernemersfonds wordt gevoed ter bekostiging. Het tarief van deze reclamebelasting wordt bepaald door de in te dienen begroting 2024 van de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen en de nieuwe WOZ-waarden. Beide gegevens zijn op dit moment nog niet bekend.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als de bestaansnorm van inwoners onder de daarvoor geldende normen valt. De kwijtscheldingsprocedure is vereenvoudigd voor belastingplichtigen die tenminste 2 achtereenvolgende jaren volledige kwijtschelding hebben ontvangen en van wie het inkomen hoofdzakelijk bestaat uit een PW-uitkering van de gemeente, een AOW-uitkering, een WIA-uitkering of een Anw-uitkering. Een keer in de 5 jaar moet iedere aanvrager een volledig formulier invullen. De laatste keer was in 2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal aanvragen	383	415	461	482	433	443	439	496	379
Aantal gehonoreerd	319	350	398	396	363	361	347	324	323

Kostendekkendheid omgevingsvergunning bouw

Kostendekkendheid omgevingsvergunning bouw

kosten taakveld 1.1 crisisbeheersing	€ 43.700
kosten taakveld 8.3 wonen en bouwen	€ 448.700
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>€ 492.400</i>
Toe te rekenen kosten:	
Kosten taakveld 0.4 overhead	€ 365.300
Totale kosten	€ 857.700
Opbrengst bouwleges	€ 890.600
Totale opbrengst heffingen	€ 890.600
Saldo	32.900 104% kostendekking *

* NB: de effecten van de Wet Kwaliteitsborging zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Voor 2024 is via nieuw beleid budget beschikbaar om de invoering van deze wet soepel te laten verlopen.

Wanneer we rekening houden met deze middelen en effecten zal de kostendekking in 2024 onder de 100% uitkomen.

De invoering van de Omgevingswet kent nog de nodige onzekerheden. De invoering is budgettair neutraal geraamd. Omdat er meerdere keuzes gemaakt kunnen worden is het risico als beperkt gekwalificeerd.

In de Nota Kostprijzen en Tarieven 2024 stellen wij voor dit proces de komende jaren te monitoren.

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

kosten taakveld 7.5 begraafplaatsen en crematoria	€ 544.800	
Netto kosten taakveld	€ 544.800	
Toe te rekenen kosten:		
Kosten taakveld 0.4 overhead begraafplaatsen	€ 53.000	
Totale kosten	€ 597.800	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	€ 652.000	
Totale opbrengst heffingen	€ 652.000	
Saldo	54.200	109% kostendekking *

In 2024 wordt een uitgebreid extern onderzoek naar de begraafplaatsen afgerond. Daar komen onder meer capaciteit, toe te rekenen kosten, begraven voor bepaalde of onbepaalde tijd et cetera aan de orde. Dit jaar is daarom volstaan met alleen het aanpassen van tarieven aan de inflatiecorrectie. In de Nota Kostprijzen en Tarieven 2024 stellen wij voor aan de hand van de uit het onderzoek beschikbare informatie keuzes te maken met een doorrekening van de tarieven.

* Via nieuw beleid is een personeelsuitbreiding geraamd. Deze zou gedekt worden door een aanpassing van de tarieven. Via de Nota Kostprijzen wordt voorgesteld hiervan af te zien omdat de opbrengsten de kosten overstijgen. De kostendekking komt met deze aanpassing op 100% conform de bestendige gedragslijn.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Kapitaallasten (van investeringen)	taakveld 7.3 afval	€ 205.900	
Personeel	taakveld 7.3 afval	€ 669.400	
Onderhoud	taakveld 7.3 afval	€ 190.500	
Stortkosten afval	taakveld 7.3 afval	€ 1.559.600	
Btw	taakveld 7.3 afval	€ 306.200	
Overhead	taakveld 0.4 overhead	€ 443.900	
Overige kosten	taakveld 7.3 afval	€ 13.000	
Sluitpost (verrekening met reserve)	taakveld 0.10 mutaties reserves	€ -11.000	
Totale lasten		€ 3.377.500	
Overige opbrengsten	taakveld 7.3 afval	€ -335.600	
Kwijtschelding	taakveld 7.3 afval	€ 59.600	
Opbrengst heffingen	taakveld 7.3 afval	€ -3.101.500	
Totale opbrengsten		€ -3.377.500	
Saldo			€ - 100% kostendekking

Kostendekkendheid rioolheffing

Kostendekkendheid rioolheffing

Kapitaallasten (van investeringen)	taakveld 7.2 riolering	€ 736.000
Personeel	taakveld 7.2 riolering	€ 587.400
Energie	taakveld 7.2 riolering	€ 138.400
Onderhoud	taakveld 7.2 riolering	€ 449.500
Kosten straatreiniging	taakveld 2.1 verkeer en vervoer	€ 186.800
Btw	taakveld 7.2 riolering	€ 797.700
Overhead	taakveld 0.4 overhead	€ 291.300
Overige kosten	taakveld 7.2 riolering	€ 1.500
Totale lasten		€ 3.188.600

Sluitpost (verrekening met voorziening)	taakveld 7.2 riolering	€ -1.000
Overige opbrengsten	taakveld 7.2 riolering	€ -167.000
Kwijtschelding	taakveld 7.2 riolering	€ 64.600
Opbrengst heffingen	taakveld 7.2 riolering	€ -3.085.200
Totale opbrengsten		€ -3.188.600

Saldo

€ - 100% kostendekking

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Noot

Na evaluatie heeft de gemeenteraad op 15 november 2019 de systematiek, norm en samenstelling van het weerstandsvermogen gehandhaafd en opnieuw vastgesteld.

Doelstellingen gemeenteraad

- risico's op geld waarderen;
- op geld gewaardeerde risico's afzetten tegen weerstandsvermogen;
- transparante systematiek.

De systematiek

- belangrijke risico's identificeren en voorzien van een realistisch scenario (bijv. 2% korting gemeentefonds);
- financiële effecten van scenario's berekenen waarbij structureel en incidenteel onder één noemer worden gebracht;
- kansberekening geven bij elk benoemd risico(scenario) > laag=25%; midden=50% en hoog=75%;
- er ontstaan 4 uitkomsten te weten: laag; midden; hoog en prognose (de kans-inschatting);
- de uitkomsten worden in een matrix gezet evenals de aanwezige weerstandscapaciteit;
- de weerstandscapaciteit wordt gedeeld door het totale risicobedrag wat een ratio oplevert;
- vooral bij structurele risico's zoals gemeentefonds is weerstandsvermogen bedoeld als overbruggingsvermogen totdat de begroting weer sluitend is. Dit betekent dat niet het hele risicobedrag ten laste van de weerstandscapaciteit komt maar alleen de tijdelijke dekking waarbij het uitgangspunt is dat de tegenvaller gefaseerd wordt geabsorbeerd in de begroting;
- bij structurele risico's moet tevens doorlopend een actueel risicoprofiel gemaakt worden (dit kan de kans-

inschatting maar ook de scenario-omvang betreffen);

- de laatste 2 items zijn verwerkt in een rekenmodel dat laat zien wat de gevolgen zijn van de doorrekening van de risico's en het nieuwe berekende risicoprofiel (risicosimulatie);
- na risicosimulatie ontstaat een nieuw (prognose)risicoprofiel en een bijgesteld weerstandsvermogen;
- de ratio uit de risicosimulatie geeft een accurater beeld omdat deze rekening houdt met het vermogen van de organisatie structurele tegenvallers gefaseerd op te lossen;
- de ratio uit de risicosimulatie wordt dan ook gebruikt voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen;
- de gemeenteraad stelt de gewenste norm (ratio) vast;
- op basis van de waarderingstabel van de NAR (zie onderstaande tabel) heeft de raad de norm vastgesteld op de bandbreedte 1 tot 1,4.

Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De raad heeft aan de beschikking over c.q. het in stand houden van het weerstandsvermogen de volgende eisen verbonden:

- bij een (prognose)ratio > 1,4 mag het weerstandsvermogen verminderd worden tot 1,4 ten bate van de algemene middelen;
- bij een ratio tussen 1 - 1,4 mag beschikt worden over het weerstandsvermogen voor financiële tegenvallers tot maximaal de ratio 1;
- daalt de ratio onder de 1 dan worden financiële meevallers toegevoegd aan het weerstandsvermogen tot minimaal de ratio 1.

Kanttekeningen

- het gaat om onzekere gebeurtenissen en niet om verwachtingen;
- de keuze van de scenario's is gebaseerd op expert judgement en daarom arbitrair;
- de risicosimulatie gaat ervan uit dat alle risico's zich voordoen. In de praktijk zal dit niet het geval zijn. Daar staat tegenover dat alle risico's ook niet in beeld zijn. Verder gaat er een dempend effect uit van de kans-inschatting: een laag ingeschat risico telt minder zwaar mee in de simulatie. Ook is er in sommige gevallen een onderlinge relatie tussen risico's, bijvoorbeeld in het geval deze conjunctureel gerelateerd zijn;
- de risicosimulatie gaat uit van een "zelfoplossend" vermogen van de organisatie bij structurele risico's.

Actuele situatie september 2023

Het geactualiseerde risicoprofiel levert de volgende matrixen op:

	L(aag)	M(idden)	H(oog)	P(rognose)
Risico's (in mln €)	19,8	33,5	47,3	29,2
Weerstandscapaciteit (in mln €)	47,4	47,4	47,4	47,4
Ruimte/tekort (in mln €)	27,6	13,9	0,1	18,2
Kengetal W/R	2,4	1,4	1,0	1,6

Risicosimulatie

De ratio (kengetal W/R) na simulatie komt uit op 1,88, ruim voldoende en is daarmee hoger dan de door de gemeenteraad vereiste bandbreedte "voldoende"(1,0 - 1,4).

De geïdentificeerde risico's zijn opgenomen in onderstaande tabel. Bij elk risico wordt een scenario verondersteld.

Vervolgens wordt de kans ingeschat van realisatie van het scenario. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de indeling laag (25%); midden (50%) en hoog (75%).

	P(rognose)
Risico's na simulatie (in mln €)	23,9
Weerstandscapaciteit na simulatie (in mln €)	44,9
Ruimte/tekort na simulatie (in mln €)	21,0
Kengetal W/R na simulatie	1,88

Risicotabel

					bedragen x € 1.000									
					Kans *)				Na Simulatie					
	Activiteit	Risico	Impact		Laag	Midden	Hoog		Impact	Kans op optreden risico's				
STRUCTURELE RISICO'S														
1	Gemeentefonds	Korting	2% korting	1.460	365	730	1095	Laag	1453	363	363	727	1090	Laag
2	Sociaal domein Wmo	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	550	138	275	413	Midden	536	268	134	268	402	Midden
3	Sociaal domein Jeugd	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	1.110	278	555	833	Hoog	1027	514	257	514	770	Midden
4	Wmo (huishoudelijke hulp)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	410	103	205	308	Laag	400	100	100	200	300	Laag
5	Participatiebudget (voormalig WWB, IOAW/IOAZ)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	610	153	305	458	Midden	580	145	145	290	435	Laag
6	Leerlingenvervoer	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	160	40	80	120	Midden	152	38	38	76	114	Laag
7	Dividenden	Lagere uitkering	10% structurele raming	99	25	50	75	Laag	97	24	24	49	73	Laag
8	Rente/financiering	Stijging	1% van gemiddelde herfinancierings-behoefte	46	12	23	35	Midden	46	23	12	23	35	Midden
9	SamenTwente	Hogere bijdrage	pm											
10	Vastgoed/verhuur	Inkomstenderiving	10% inkomstenderiving	190	48	95	143	Laag	185	47	47	93	139	Laag
totaal structurele risico's		totaal scenario's structurele risico's		4.635	1162	2318	3480		4476	1522	1120	2238	3357	
		totaal prognose structurele risico's			2057					1522				
INCIDENTELE RISICO'S														
					Kans *)									
	Activiteit	Risico	Impact		Laag	Midden	Hoog							
11	Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders	Extra loon- en wachtgeldbetalingen	33% van maximum	2.100	525	1.050	1.575	Midden						
12	Infrastructurale projecten	Uitvoering	10% onderhanden werk	400	100	200	300	Laag						
13	Stadsbank Oost-Nederland	Exploitatieverliezen		pm										
14	Directe borgstellingen	Wanbetaling	5% van € 2,3 miljoen	115	29	58	87	Laag						
15	Indirecte borgstellingen	Inroepen borgstelling	2,5% van € 78,7 miljoen	2.000	500	1.000	1.500	Laag						
16	ICT	bedrijfsvoering	€ 4 miljoen	4.000	1.000	2.000	3.000	Laag						
17	Grondexploitatie; obv risicologboek; geldt voor elk scenario	Vertraging uitgifte; afwaardering gronden etc.	€ 6 miljoen	6.000	6.000	6.000	6.000	*						
totaal incidentele risico's		totaal scenario's incidentele risico's			8.154	10.308	12.462							
		totaal prognose incidentele risico's			8.679					8.679				
		Totaal prognose structurele en incidentele risico's, waarbij structurele risico's zijn vermenigvuldigd met factor 10			29.249					23.895				

* gewogen gemiddelde uit het het

Toelichting risicotabel

Algemeen beeld

De onzekerheid over de macro-economische ontwikkeling is nog altijd zeer groot. De afgelopen jaren zijn we van de ene in de andere crisis gerold. We zitten in een periode met veel economische onzekerheid waarvan de gevolgen voor de gemeente moeilijk zijn in te schatten. Economen breken zich het hoofd over wat het toekomstige economische perspectief zal zijn, niemand die het zeker weet. De verwachtingen lopen uiteen; het is zeker niet denkbeeldig dat de financiële onrust nog jaren blijft.

Het Centraal Plan Bureau geeft in haar concept-Macro Economische Verkenning aan dat de Nederlandse economie grote schokken verrassend goed heeft doorstaan en groeit in 2023 met 0,7% en in 2024 met 1,4%.

Armoede en overheidstekort vragen aandacht. Op middellange termijn verslechtert het overheidstekort sterk door stijgende uitgaven aan rente, klimaat en zorg. Ook de overheidsschuld neemt toe.

Op basis van de risicotabel is de bandbreedte van de structurele risico's tussen de € 1,2 miljoen en de € 3,5 miljoen en de incidentele risico's tussen de € 8,2 miljoen en de € 12,5 miljoen. De bandbreedte (en dus de onzekerheid) blijft hiermee fors.

Van belang is dat scenario's een bandbreedte geven maar niet de betekenis hebben van onder- of bovengrenzen van toekomstige uitkomsten.

Voor de begroting hebben we, zoals gebruikelijk, een meest waarschijnlijk scenario benoemd. Dit is per definitie onzeker maar de onzekerheid is nu nog groter door bovengeschetst algemeen beeld over macro-economische risico's.

In de kadernota 2024 was de weerstandratio 1,91 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van € 41,2 miljoen. In deze paragraaf is de uitkomst van de weerstandratio 1,88 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van 44,9 miljoen. Zowel de risico(bedragen) zijn verhoogd als ook de weerstandscapaciteit. Per saldo blijft de weerstandratio nagenoeg op hetzelfde niveau.

1. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is verreweg de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente (circa € 73 miljoen). Voor de gemeentefondsuitkering is normaliter de normeringssystematiek (trap-op trap-af-principe) van toepassing. Dit betekent dat de ontvangsten "mee-ademen" met de ontwikkeling van de rijksfinanciën. Hierin ligt dus tegelijkertijd zowel een kans als een risico besloten. Gaat het voorspoedig met de rijksfinanciën dan profiteren de gemeenten mee via het gemeentefonds, maar het omgekeerde geldt natuurlijk ook.

Om de stabiliteit van de algemene uitkering voor gemeenten te verbeteren is in juni 2022 een akkoord bereikt waardoor het volume-accres van het gemeentefonds voor de jaren 2022 – 2025 is bevroren op de stand voorjaarsnota 2022. In 2026 wordt het extra accres weer voor een groot deel onttrokken aan het gemeentefonds. 2026 wordt inmiddels getypeerd als "ravijnjaar". Deze effecten hebben we verwerkt in het financieel perspectief. Hierdoor is het volume-risico voor de jaren tot en met 2025 weggevallen.

Voor de eerstvolgende jaren is het risico op verlaging van de algemene uitkering dan ook beperkt. Het volume-risico komt terug in 2026. Het risico is aanwezig dat de rijksoverheid op enig moment gaat bezuinigen om de extra uitgaven door onder andere corona terug te halen. Via de trap-op-trap-af systematiek kan dit dan een nadelig effect hebben op het gemeentefonds, maar niet eerder dan in 2026. Overigens zal in de komende jaren op landelijk niveau het gesprek worden gevoerd over een mogelijke aanpassing van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten.

Een ander risico is de jaarlijkse prijscompensatie. Vanaf 2027 wordt de indexatie gebaseerd op de ontwikkeling (historisch gemiddelde) van het bruto binnenlands product. We hebben een inschatting gemaakt van de financiële effecten. Deze zijn verwerkt. Het risico is aanwezig dat de effecten groter zijn dan ingeschat.

Wij hebben de risico-inschatting gehandhaafd op laag.

Als scenario houden we een korting van circa 2% aan. Dit komt overeen met een bedrag van ongeveer € 1,5 miljoen.

2. Uitgaven sociaal domein (decentralisaties Wmo)

Het is bekend dat er forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Door het ouder worden van de babyboomgeneratie en het ontbreken van geschikte woningen/woonvormen neemt de druk op de Wmo toe. Hoewel we hiervoor in principe worden gecompenseerd door het Rijk is het risico aanwezig dat de compensatie onvoldoende is. In het voorjaar is het budget bijgesteld als gevolg van hogere verzilveringspercentages en een stijging in de aantallen.

Ook liggen er risico's van hogere tarieven als gevolg van de AMvB reëel tarief. Hiernaar loopt op dit moment een onderzoek.

Kortom: er zijn nog onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren. We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hadden de risico-inschatting bij de kadernota verlaagd naar laag. Zoals hiervoor aangegeven zijn de er veel ontwikkelingen en onzekerheden. Daarom hebben we de risico-inschatting teruggezet naar midden.

3. Uitgaven sociaal domein (decentralisatie Jeugd)

Het is bekend dat er ook forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Voor het onderdeel jeugd zijn er verschillende risico's. De impact van deze risico's is (nog) niet duidelijk. Het gaat hierbij onder andere om de volgende landelijke en regionale ontwikkelingen: Hervormingsagenda jeugd, Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, Samenwerkingsagenda Twente, ombouw 3-milieusvoorzieningen, afbouw jeugdzorgplus, een naar verwachting forse stijging van de tarieven Jeugdbescherming/Jeugdreclassering als gevolg van autonome ontwikkelingen (CAO-ontwikkelingen en verlaging van de caseloadnorm), onderzoek reële tarieven in het kader van verlenging van de contracten voor 2023 en 2024, AMvB Reëel tarief (nu nog concept voor Jeugd) en structurele toename van de adviezen en meldingen bij Veilig Thuis Twente.

In het voorjaar is het budget bijgesteld, vooral als gevolg van hogere verzilveringspercentages.

Ook voor het onderdeel jeugd zijn er dus diverse onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren. We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hebben de risico-inschatting vóór simulatie bij de kadernota verhoogd van midden naar hoog. Ervan uitgaande dat, indien nodig, snel en adequaat maatregelen worden genomen en wordt bijgestuurd hebben we de risico-inschatting na simulatie gehandhaafd op midden. Deze risico-inschatting handhaven wij in deze begroting.

4. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) huishoudelijke hulp

Geconstateerd kan worden dat op het terrein van de Wmo, waarvoor een opheffingsregeling geldt, sprake is van een structureel risico. Er worden meer inwoners ouder en het langer zelfstandig wonen wordt vanuit het Rijk gestimuleerd. Het gevolg is dat er een groter beroep op Wmo-voorzieningen huishoudelijke ondersteuning wordt gedaan, waarbij het maar de vraag is of de compensatie van het Rijk voldoende is om de extra kosten op te vangen. Sinds 2018 wordt de huishoudelijke ondersteuning grotendeels als algemene voorziening uitgevoerd, waardoor de uitvoeringskosten laag zijn.

Vanaf 2026 geldt voor de huishoudelijke ondersteuning weer een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Het financieel effect hiervan is onduidelijk. Bij de invoering van het abonnementstarief enkele jaren geleden zagen we juist een extra kostenstijging omdat de compensatie van het Rijk onvoldoende was. Het is de vraag wat deze omgekeerde ontwikkeling in financiële zin gaat betekenen.

Het overschrijdingsrisico is als basisscenario gezet op 10%. We hebben dit risico op laag gezet omdat de afwijkingen van dit budget ten opzichte van de raming relatief beperkt waren.

5. Inkomensdeel Participatiebudget (voormalig WWB/IOAW/IOAZ)

Voor de uitkeringen en loonkostensubsidie (LKS) verstrekt op basis van de participatiewet (inkomensdeel en LKS) ontvangt de gemeente een rijksbudget. Er is een landelijke vangnetregeling. De eigen risico drempel is 7,5%. Vergoed wordt 50% van het tekort meer dan 7,5% tot en met maximaal 12,5% Indien het tekort hoger is dan 12,5% wordt

100% vergoed. Voorwaarde is dat aangetoond kan worden dat voldoende inspanningen gepleegd zijn om het beroep op de bijstand zo klein mogelijk te houden. Een aanvullende voorwaarde is dat een referte-periode van 3 jaar van toepassing is. Zowel 2020, 2021 als 2022 liet een overschot zien. Voor 2023 wordt ook een klein overschot verwacht. De kans dat een beroep kan worden gedaan op de vangnetregeling is de komende jaren klein.

Een landelijke toename van het beroep op de Participatiewet wordt (met enige vertraging) gecompenseerd in het rijksbudget. Wel is het zo dat ontwikkelingen op macroniveau niet één op één doorvertaald kunnen worden naar lokaal niveau. Het kan best zo zijn dat landelijk zich een daling voordoet in het aantal uitkeringsgerechtigden terwijl lokaal (door specifieke omstandigheden) het omgekeerde plaatsvindt. Nieuw is dat sinds enkele jaren ook de LKS vergoeding afzonderlijk is toegevoegd aan het participatiebudget. De inzet van deze voorziening laat al jaren een stijging zien.

Als risicoscenario hebben we genomen een overschrijding van 10%. Lokaal is sprake van een stabiel tot licht dalend uitkeringsbestand. De afgelopen jaren was er geen aanleiding tot een hogere instroom, omdat de instroom en uitstroom in balans was. Een mogelijke oplopende bijstand instroom is afhankelijk van de economische gevolgen. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt en de mogelijk betere kansen die dit biedt voor werkzoekenden, wordt ervaren dat de instroom van werkzoekenden in de Participatiewet dusdanige belemmeringen heeft, dat uitstroom naar betaald werk in meerdere gevallen binnen 1 jaar niet te verwachten is. Gelet op de vele economische onzekerheden hebben we daarom de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

6. Leerlingenvervoer

Landelijk en lokaal zien we de ontwikkeling dat het 'speciaal onderwijs' groeit. In ons geval heeft dat direct de consequentie dat leerlingenvervoer ingezet moet worden omdat (muv SBO De Elimschool) alle vormen van speciaal onderwijs buiten onze gemeente zijn gevestigd. Daar komt bij dat we de laatste jaren een toename zien van leerlingen die, ondanks passend onderwijs, toch speciaal onderwijs moeten volgen. En in ons geval vrijwel automatisch ook in het leerlingenvervoer terecht komen. We zijn bezig speciaal onderwijs (zo thuisnabij onderwijs) binnen onze gemeente te organiseren. Dat zal in de toekomst een positief effect hebben op de kosten van leerlingenvervoer.

Verder heeft de Stichting leerlingenvervoer Rijssen-Holt en een nieuwe aanbesteding georganiseerd. De nieuwe prijsafspraken komen hoger uit dan de huidige en daar is rekening mee gehouden. Daarnaast is er de ontwikkeling dat ingaande het schooljaar 2023-2024 op de locatie van Het Palet in Rijssen (voormalige OBS De Salto) aan alle NT-2 leerlingen uit onze gemeente les zal worden gegeven. Daardoor komt het leerlingenvervoer naar de locatie in Almelo te vervallen. Verder is er een nieuwe OV-vervoerder vanaf medio december 2023. Met deze vervoerder zal nader overleg plaatsvinden over de mogelijkheden OV meer in te zetten voor leerlingenvervoer.

De laatste jaren waren er budgetoverschrijdingen. Het budget is hierop deels bijgesteld. Voor het resterende deel blijven risico's op overschrijding bestaan, hoewel er diverse stappen worden gezet om de kosten te verminderen. We hebben het risico vooralsnog gehandhaafd op midden.

7. Dividenden

De gemeente ontvangt een aanzienlijk bedrag aan dividend (onder andere van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Twence). De laatste jaren is het werkelijk ontvangen dividend hoger dan geraamd. De kans op het risicoscenario van een negatieve afwijking van 10% schatten we dan ook laag in.

8. Rente

Over de ontwikkeling van de rente bestaat veel onzekerheid. Oplopende inflatie kan een bedreiging vormen en leiden tot hogere rentevoeten.

De leningportefeuille bedraagt ongeveer € 46 miljoen. Van een gemiddelde herfinancieringsbehoefte van een tiende deel van de portefeuille is het renterisico van 1% gelijk aan € 46.000.

Voor 2024 is de gemiddelde rentevoet 3,2 %. Zoals bekend is sprake van een aanzienlijke stijging van de rente de laatste tijd. De kans dat geld tegen hogere tarieven aangetrokken moet worden, schatten we gemiddeld in.

9. SamenTwente

SamenTwente voert zijn eigen risicomanagement, ook hier wordt gewerkt met een weerstandsratio.

In de begroting 2024 van SamenTwente is de ratio becijferd op 0,8 en valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 en 1,0. Omdat SamenTwente een eigen adequaat risicobeheer voert, zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

10. Vastgoed

We gaan uit van een risico van huurderiving van gemeentelijke accommodaties van 10%. We schatten dit risico als laag in.

11. Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders

Arbeidsongeschiktheid van gemeentebestuurders leidt tot extra loon- en wachtgeldbetalingen. Het maximale risico bedraagt ongeveer € 6,3 miljoen op basis van een uitgevoerde berekening in de zomer van 2023. Als risicoscenario gaan we uit van een derde van het maximale risico, afgerond € 2,1 miljoen. We schatten het risico gemiddeld in.

11. Infrastructurele projecten

Jaarlijks wordt geïnvesteerd in de infrastructuur. Als risicoscenario wordt 10% overschrijding bij een investering van gemiddeld € 4 miljoen verondersteld.

12. Stadsbank Oost Nederland

De 22 aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatieverliezen. Stadsbank Oost Nederland voert hierin een eigen risicomanagement. In het risicomodel wordt net als in onze gemeente met een weerstandsratio gewerkt. Met een weerstandsvermogen van € 1,3 miljoen komt in 2024 deze ratio uit op 1,25. Daarmee wordt voldaan aan de eigen norm met een bandbreedte van 1 tot 1,4. Omdat de stadsbank zelf een adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

13. Directe borgstellingen

Op 31 december 2022 is sprake van de volgende directe borgstellingen:

- Corporaties/(zorg)instellingen € 2,3 miljoen

Als risicoscenario wordt 5% wanbetaling gehanteerd. Gelet op de financiële positie van de betrokken instellingen schatten we de kans daarop laag in.

14. Indirecte borgstellingen

Aan indirecte borgstellingen via het waarborgfonds Sociale woningbouw staat per 31 december 2022 een bedrag van € 78,7 miljoen uit bij corporaties.

Het geborgd schuldrestant in relatie tot de marktwaarde van DAEB-bezit in Rijssen-Holten onderpanden bedraagt ultimo 2022 16,1%. Deze borgstelling (Rijk 50%; gemeente 50%) wordt pas ingeroepen als het garantievermogen van het fonds daalt tot 0,25%. We schatten, gelet op de betrokken corporaties, de kans laag in dat een beroep op deze achtervang wordt gedaan. Niettemin betekent 2,5% wanbetaling (50% van 5%) een potentiële claim van globaal € 2,0 miljoen.

Binnen de nationale hypotheekgarantie (NHG) staat de gemeente tot en met 2010 nog voor 50% als achtervang garant voor tekorten bij het NHG (andere 50% is voor het Rijk). Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang.

Het fondsvermogen is in 2022 gestegen tot € 1,63 miljard. In 2022 is € 0,1 miljoen uitgekeerd aan verliesdeclaraties.

De kapitaalratio (garantievermogen/% van gegarandeerd vermogen) is gestegen van 0,81% eind 2021 naar 0,84% eind 2022.

Het door NHG gegarandeerde bedrag (het totaal van hypotheeklen met NHG) is € 195 miljard. Dit bedrag daalt al enkele jaren, ondanks de gestegen huizenprijzen. Tegenover het gegarandeerde bedrag staat een (geschatte) totale waarde van de onderpanden van € 335 miljard. We gaan ervan uit dat de buffers voldoende zijn. Daarom is het risico voor de gemeente op pm gezet.

15. Risico's ICT/informatiebeveiliging/privacybescherming

De ICT-ontwikkelingen gaan steeds verder en daarmee nemen de risico's toe, door bijvoorbeeld hacking, phishing of ongeautoriseerd gebruik van systemen. Op basis van ervaringen elders gaan we uit van een risicoscenario van € 4 miljoen. Gelet op de vele beheersmaatregelen die worden genomen als risicoreductie schatten wij het risico laag in.

16. Grondexploitatie

De risico's van de grondexploitatie worden jaarlijks gemonitord. De resultaten hiervan worden opgenomen in het risicologboek. Op dit moment zijn de risico's geïndiceerd op circa € 6 miljoen. Gelet op de huidige dynamiek hebben we het risicologboek in de zomer 2023 opnieuw gemonitord. De indicatie van de risico's is op gelijk niveau met de indicatie zoals in de risicoparagraaf van de kadernota opgenomen. De risico's doen zich vooral voor bij de projecten Encko en Opbroek Oost.

Risico's op eigendommen

Rampen

Met de gevolgen van het zich voordoen van rampen, zoals het ontsporen van een chloortrein of het overstromen van een kern is in de begroting geen rekening gehouden. Wel wordt op verschillende manieren geprobeerd te voorkomen dat een ramp zich voordoet. Denk hierbij aan het opstellen van een integraal veiligheidsplan en het aanpassen van het rioleringsstelsel.

Voor de kosten van een terroristische aanslag zijn alle Nederlandse polissen verzekerd tot een bedrag van € 1 miljard per jaar. Een risico is de opgenomen clause in de polis. Komt de schade door terrorisme in Nederland in een jaar boven dit bedrag uit en onze gemeente wordt getroffen door een aanslag, dan komt een evenredig deel van de schade niet voor vergoeding in aanmerking.

Verzekeringsmarkt

Wij wijzen op de claimbewustheid van burgers en bedrijven bij schade. De gemeente is verzekerd tegen schade bij persoons- en zaakschade tot een bedrag van € 5 miljoen per gebeurtenis met een maximum van € 10 miljoen per verzekeringsjaar en bij vermogensschade € 2,5 miljoen per gebeurtenis tot een maximum van € 5 miljoen per verzekeringsjaar. Claims die de genoemde bedragen te boven gaan blijven over het meerdere voor risico van de gemeente.

Weerstandsvermogen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en 50% van de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

Kerngetallen

Vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) wordt in deze paragraaf een verplichte basisset kengetallen opgenomen.

Begroting 2024

KENGETALLEN: (commissie Depla), bedragen x € 1.000

bedragen x
1.000

Netto schuldquote:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.311	€ 45.411	€ 39.283	€ 38.783
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
D. Financiële activa (excl. leningen)	€ 794	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
E. Uitzettingen	€ 9.091	€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	36%	57%	47%	42%	37%	36%

bedragen x
1.000

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Vaste schulden	€ 46.408	€ 45.822	€ 50.311	€ 45.411	€ 39.283	€ 38.783
B. Netto vlottende schulden	€ 8.870	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.117	€ 4.851	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
D. Financiële activa (incl. leningen)	€ 8.600	€ 8.291	€ 11.521	€ 11.421	€ 11.321	€ 11.221
E. Uitzettingen < 1 jaar	€ 9.091	€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
F. Liquide middelen	€ 4.578	€ -	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
G. Overlopende activa	€ 3.831	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	29%	48%	36%	31%	27%	26%

bedragen x
1.000

Solvabiliteitsratio:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Eigen vermogen	€ 81.733	€ 68.513	€ 83.613	€ 83.646	€ 80.816	€ 80.222
B. Balanstotaal	€ 153.051	€ 138.491	€ 166.900	€ 161.762	€ 152.205	€ 150.928
Kengetal (A/B) x 100%	53%	49%	50%	52%	53%	53%

bedragen x
1.000

Kengetal grondexploitatie:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Bouwgronden, niet in exploitatie	€ -	€ 418	€ 558	€ 558	€ 558	€ 351
B. Bouwgronden, in exploitatie	€ 4.235	€ 4.151	€ 7.256	€ 7.218	€ 2.761	€ 6.791
C. Totale baten (excl. reserves)	€ 123.862	€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
Kengetal (A+B)/C x 100%	3%	5%	7%	7%	3%	6%

bedragen x
1.000

Structurele exploitatieruimte:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. Totale structurele lasten		€ 100.736	€ 112.232	€ 113.669	€ 114.451	€ 115.330
B. Totale structurele baten		€ 100.302	€ 111.095	€ 113.467	€ 110.589	€ 111.170
C. Totale structurele toevoegingen aan reserves		€ -	€ 26	€ 26	€ 26	€ 26
D. Totale structurele onttrekkingen aan reserves		€ 706	€ 4.836	€ 4.836	€ 4.836	€ 4.836
E. Totale baten		€ 101.008	€ 115.931	€ 118.303	€ 115.425	€ 116.006
Kengetal ((B-A)+/(D-C))/E x 100%		0,3%	3,2%	3,9%	0,8%	0,6%

bedragen x
1.000

Belastingcapaciteit, woonlasten meerpersoonshuishouden:	Jaarrekening 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026	Begroting 2027 31-12-2027
A. OZB-lasten gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (circa € 200.000)	€ 239	€ 313	€ 338	€ 338	€ 338	€ 338
B. Rioolheffing (kleinverbruiker)	€ 164	€ 172	€ 179	€ 179	€ 179	€ 179
C. Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	€ 213	€ 217	€ 219	€ 219	€ 219	€ 219
D. Heffingskorting						
E. Totale woonlasten gemiddeld gezin	€ 616	€ 702	€ 736	€ 736	€ 736	€ 736
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor een gezin (t -1)	€ 904	€ 904	€ 944	€ 944	€ 944	€ 944
Onbenutte belastingcapaciteit ten opzichte van de artikel 12 norm (x €1mln)	€ 3,2	€ 3,8	€ 3,5	€ 3,5	€ 3,5	€ 3,5
Kengetal (E/F) x 100%	68,1%	77,7%	78,0%	78,0%	78,0%	78,0%

Ramingen zijn gebaseerd op constante prijzen. De ramingen voor de rioolheffing zijn conform het Vgrp2017.

3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Artikel 12

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:

- a. wegen;
- b. riolering;
- c. water;
- d. groen;
- e. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- a. het beleidskader;
- b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van de gemeentelijke voorzieningen waarvoor investeringen worden gedaan die daarna regelmatig onderhoud vergen. Tot de gemeentelijke kapitaalgoederen worden gerekend wegen, verkeersmaatregelen, watergangen, civiele kunstwerken, rioleringen, openbare verlichting, openbaar groen, straatmeubilair, speelterreinen, begraafplaatsen en gemeentelijke gebouwen. De onderhoudslasten bestaan uit personeelskosten, materiaalkosten, kosten van derden en kapitaallasten. In 2022 is het onderhoudsniveau voor de openbare ruimte opnieuw vastgesteld op het CROW niveau B (sober en veilig). De in de begroting opgenomen middelen zijn gericht op realisatie van dit onderhoudsniveau. Voor de vervanging van bestaande voorzieningen wordt uitgegaan van vastgestelde beheerplannen. Daarin zijn de investeringen veelal al inbegrepen. Daar waar dit niet het geval is wordt via de kadernota incidentele middelen geraamd voor vervangingen.

De volgende beheerplannen zijn vastgesteld.

Beheerplannen

Beheerplan	Vastgesteld	Door	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Jaren doorgerekend	Achterstallig onderhoud
Beleidsstrategie Beheer Openbare Ruimte (wegen en groen)	Oktober 2010	College	heroverweging in 2024	Ja		Nee
Bermen en sloten	November 2017	College	2027	Ja	10	Nee
Riolering	Mei 2019	Raad	2023	Ja	75	Nee
Gebouwen	Januari 2023	College	2027	Ja	15	Nee
Bomen	April 2018	Raad	heroverweging in 2024	Nee	3	Ja

Sportvelden	Juni 2019	College	2026	Nee	4	Ja
Spelen en bewegen (beleid)	December 2020	Raad	2024	Nee	3	Ja
Civil technische kunstwerken	Niet vastgesteld		2024	Ja	40	Nee

Wegen

Product	Wegen binnen en buiten de bebouwde kom.
Omvang	309 hectare verharding, de verhouding tussen elementenverharding en asfaltverharding is circa 50/50.
Beleid	CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente laat jaarlijks een aantal wegen asfalteren en herstraten op basis van haar meerjarenplanning (cyclisch), een tweejaarlijkse inspectie (actuele technische kwaliteit), jaarlijkse schouw (visueel op basis van steekproef) en het jaarplan riolering. Na de winterperiode wordt vorstschade aan asfaltverharding opgenomen.
Kwaliteit	Op basis van een inspectie in 2021 (Antea) is het onderhoudsniveau B. De kwaliteit voldoet daarmee aan de vastgestelde norm. Asfaltverhardingen scoren gemiddeld iets beter dan elementenverhardingen.
Budget	€ 2.743.000, waarvan € 1.612.000 directe onderhoudslasten.
Conclusie	De wegen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Verlichting

Product	Openbare verlichting binnen en buiten de bebouwde kom.
Omvang	Circa 8.700 lichtmasten.
Beleid	De verlichtingsinstallatie wordt regelmatig onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op herstel van schades en gebreken en het herstellen van niet brandende lampen. Gevaarlijke situaties worden met spoed hersteld, regulier herstel vergt maximaal 30 werkdagen.
Uitvoering	Herstel van uitgevallen lampen en schades gebeurt op basis van meldingen. Eén keer per jaar vindt een algehele controle plaats. Grootschalige vervanging van armaturen en masten (einde levensduur) is niet in het onderhoudsbudget inbegrepen. Indien dit noodzakelijk is worden hiervoor separaat volgens het O&O principe middelen geraamd.

Kwaliteit	Inmiddels bestaat 99% van de lampen uit energiezuinige LED verlichting met een lange levensduur. De verwachte uitval is daarom gering. In 2019 is er een beheerplan opgesteld met advies voor vervanging van masten en armaturen (kapitaalgoederen). De piek in vervangingen komt in 2030. Op korte termijn zijn hiervoor geen extra middelen benodigd.
Budget	Regulier onderhoud € 100.000, energielasten € 183.000.
Conclusie	De openbare verlichting is kwalitatief in goede staat en voorzien van energiezuinige en duurzame LED lichtbronnen. Op korte termijn is geen grootschalige renovatie nodig. Medio 2030 wordt er een grootschalige renovatie verwacht. De middelen hiervoor moeten separaat geraamd worden.

Openbaar Groen

Product	Openbaar groen
Omvang	160 hectare
Beleid	CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	Het onderhoud gebeurt veelal cyclisch. Herinrichtingen en reconstructies worden waar mogelijk gecombineerd met groot onderhoud aan het groen en de aansluitende verharding. Denk hierbij aan het vervangen van bomen of het opnieuw inrichten van een beplantingvak.
Kwaliteit	Uit de halfjaarlijkse beleidsschouwen blijkt dat de kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het onderhoudsniveau B. Daarnaast wordt ongeveer 6 keer per jaar ambtelijk een schouw uitgevoerd en ook daaruit blijkt dat het groen in de openbare ruimte voldoet aan de gestelde kwaliteitsnormen.
Budget	€ 2.149.000.
Conclusie	Het openbaar groen voldoet aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Bermen en sloten

Product	Bermen en sloten
Omvang	590 km wegberm en 230 km bermsloten
Beleid	Wegbermen hebben primair een civieltechnische en verkeerskundige functie maar lenen zich over het algemeen goed voor ecologisch beheer. Het behouden en versterken van biodiversiteit is een leidend thema; het beheer van bermen, oevers en watergangen bepaalt voor een groot deel de natuurwaarden daarvan. De natuurwaarden in met name de bermen worden ook vaak beïnvloed door het beheer van de aangrenzende oever en watergang.
Uitvoering	Ecologisch beheer voor bermen die daarvoor in aanmerking komen en in zoverre daar de middelen beschikbaar voor zijn.

Kwaliteit	Een aantal aangegeven bermen wordt nu ecologisch onderhouden. Dit aantal zal komende jaren waar mogelijk worden uitgebreid.
Budget	€ 214.000
Conclusie	De bermen en sloten voldoen aan het sobere en veilige onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Optimaal ecologisch onderhoud voor verhogen van de biodiversiteit is niet mogelijk met het huidige budget.

Riolering

Product	Rioleringen met bijbehorende voorzieningen
Omvang	159 km drukriolering en 310 km vrijvervalriolering
Beleid	NEN3398, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente zorgt dat het rioolstelsel goed functioneert, over voldoende capaciteit beschikt en redelijkerwijs zo min mogelijk overlast veroorzaakt. Bij de inrichting van het rioolstelsel wordt rekening gehouden met de klimaatverandering. Er is aandacht voor scheiding van hemel- en afvalwater, gecombineerd met klimaatadaptie.
Kwaliteit	De gemeente beheert haar rioolstelsel conform de Wet Milieubeheer, de Waterwet, de Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) en de Europese Kader Richtlijn Water. De middelen zijn afgestemd op het GRP 2018-2022. Dit GRP wordt in het najaar 2023 geactualiseerd en vervangen door het Programma Water en Riolering (PWR 2023 t/m 2027). Het PWR zal onderdeel worden van de omgevingsvisie en te zijner tijd op kunnen gaan in het omgevingsplan. Om tegenstrijdigheden te voorkomen worden in het PWR alleen die zaken besproken die specifiek van toepassing zijn op het gebied van stedelijk water en riolering. Het streven is dat klimaatbestendig inrichten al normaal is zodat Nederland in 2050 klimaatbestendig is ingericht. In het PWR wordt met deze aspecten rekening gehouden.
Budget	€ 3.252.000, volledig kostendekkend. Tarief 2024 kleinverbruik: € 179,00. Gemiddeld volgens COELO (2023): € 213,00.
Conclusie	De rioleringen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Gebouwen

Product	Gemeentelijke gebouwen
Omvang	Circa 60 gebouwen
Beleid	Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.

Uitvoering	In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.
Kwaliteit	De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
Budget	€ 942.000 voor niet-jaarlijks onderhoud, overschotten blijven beschikbaar via reserve gebouwenbeheer (€ 820.000 per 1 januari 2024)
Conclusie	De gemeentelijke gebouwen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Aanpassingen aan de eisen van de tijd vallen niet onder dit budget.

Civiltechnische kunstwerken

Product	Civiltechnische kunstwerken
Omvang	Circa 63 civiele kunstwerken
Beleid	Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.
Uitvoering	In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.
Kwaliteit	De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
Budget	Jaarlijks onderhoudsbudget € 122.000.
Conclusie	De civiele kunstwerken voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Vervangingen vallen niet binnen dit budget, groot onderhoud wel.

Bomen

Product	Bomen
Omvang	15.500 bomen binnen de bebouwde kom (ongeveer 30.000 bomen in totaal)
Beleid	Er wordt nu nog een reactief beleid gevoerd; gevaarlijke situaties worden opgelost. Het boomvervangingsplan is op basis van het beleid omgezet in pilotprojecten voor het boombehoud; het bomenbeleid is onderdeel van de vastgestelde groenstructuurvisie.
Uitvoering	Bomen binnen de bebouwde kom worden gecontroleerd op basis van VTA (Virtual Tree Assessment). Risicobomen (die uit de VTA naar voren komen) worden jaarlijks gecontroleerd. De bomen binnen de bebouwde kom worden eens per 5 jaar gesnoeid en geschouwd. Bomen in het buitengebied worden om de 8 jaar gesnoeid.

Kwaliteit	De kwaliteit van de bomen is over het algemeen goed. Overlast gevende bomen worden meestal direct behandeld, gesnoeid of verwijderd. Problemen ontstaan vooral in de bestrating als gevolg van worteldruk.
Budget	€ 184.000 voor bomen en heesters (exclusief uren eigen dienst)
Conclusie	Er is op dit moment achterstand in het onderhoud. Dit betreft met name de bestrating daar omheen. Ook is er achterstand in het buitengebied met snoeien (door veel dood hout en dode bomen als gevolg van de droogte van de laatste jaren).

Sportvelden

Product	Sportvelden
Omvang	25 sportvelden
Beleid	In 2019 is er door ASC Sports & Water een MJOP (meerjarenonderhoudsplan) opgesteld en dit MJOP is vastgesteld. Er is voor de komende 30 jaren inzicht in de vervangingsvraag en groot onderhoud.
Uitvoering	In het MJOP zijn de werkzaamheden en kosten middels een meerjarenplanning inzichtelijk gemaakt. Planmatig beheer voorkomt achterstallig onderhoud en miscommunicatie en draagt bij aan een consistent beheer. Dit planmatig beheer wordt onder andere ondersteund door een digitaal logboek. Hierin registreren de medewerkers van de gemeente de uitgevoerde werkzaamheden per veld en kunnen verenigingen hun zelfwerkzaamheid registreren en zichtbaar maken voor de gemeente.
Kwaliteit	De kwaliteit van de sportvelden voldoet aan het onderhoudsniveau B.
Budget	Structureel onderhoudsbudget is € 135.000 (exclusief uren eigen dienst)
Conclusie	Op dit moment voldoen de sportvelden aan de gestelde kwaliteitseisen. Er is echter geen structureel geld beschikbaar om de velden te onderhouden, de kwaliteit van de velden is daarom afhankelijk van de beschikbaar gestelde middelen (via kaderscans).

4. Paragraaf financiering

Artikel 13

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Deze paragraaf is samen met het treasurystatuut voorgeschreven in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Ook vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording wordt een financieringsparagraaf verplicht gesteld. Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het financieringsbeleid (treasury) en de daarbij horende financiële risico's. De paragraaf financiering wordt zowel in de begroting als jaarrekening opgenomen.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de diverse vastgestelde programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van bestaand en nieuw beleid en (voor zover wettelijk toegestaan) het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

De belangrijkste punten van het treasurystatuut zijn (naast de voorschriften van de wet Fido):

- de gemeente verstrekt alleen leningen of garanties uit hoofde van de ‘publieke’ taak aan derde partijen die zijn goedgekeurd door het college. Bij het verstrekken van leningen worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist;
- de uitzettingen hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- het gebruik van derivaten is toegestaan maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's.

De bovengenoemde punten zijn opgenomen in het huidige treasurystatuut.

Treasury

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft als doel het beperken van financiering van tekorten met kortlopende middelen.

Door tijdig structurele invulling te geven aan deze financieringstekorten worden onverantwoorde gevoelige rentefluctuaties voorkomen.

De kasgeldlimiet richt zich daarbij op leningen met een rentetypische looptijd tot een jaar.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van het totaal van de jaarbegroting per 1 januari. Dit percentage is vastgesteld op 8,5 met een minimumbedrag van € 300.000 (art. 2 uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden en art. 3 wet Financiering decentrale overheden).

Ditzelfde percentage wordt voor de begroting 2024 gehanteerd. Voor Rijssen-Holt en betekent dit een wettelijk toegestane kasgeldlimiet van afgerond € 9,5 miljoen ($8,5\% \cdot \text{circa } € 112 \text{ miljoen}$). Het begrotingstotaal is ten opzichte van 2023 toegenomen met € 12 miljoen.

Als onderdeel van het kredietarrangement, hanteert de BNG vanaf 2019 een kredietlimiet van € 2,0 miljoen en een intra-daglimiet bedraagt € 8.000.000. Gesaldeerd een gemeentelijke kasgeldlimiet van € 10,0 miljoen. Bij de BNG wordt een bereidstellingsprovisie berekend van 0,10% over het niet gebruikte deel van deze beschikbare financiële ruimte.

Bij overschrijding van de kredietlimiet wordt momenteel 2,85% rentevergoeding berekend voor overschrijdingen tussen de kredietlimiet en de intra-daglimiet. Voor overschrijdingen van de intra-daglimiet is een excedentrente verschuldigd. Deze bedraagt op dit moment 5%. Over het bedrag waarover excedentrente wordt berekend is geen intra-daglimiet provisie verschuldigd. De excedentrente kan van tijd tot tijd worden aangepast door de Bank. Voor deze overschrijding dient afstemming plaats te vinden met de BNG.

De aangegane overeenkomst zal op 1 januari 2024 opnieuw worden bekeken. Mocht er aanleiding zijn, dan zal een aangepaste overeenkomst ter ondertekening worden aangeboden. Zonder aanleiding wordt de overeenkomst stilzwijgend verlengd.

Binnen de wettelijke toleranties zal in 2024 zoveel als beïnvloedbaar financiering plaatsvinden door middel van kasgeldleningen en bij overschrijding van de wettelijke kasgeldlimiet zal worden geconsolideerd naar vaste financiering.

Renterisiconorm

Deze norm heeft betrekking op de spreiding van de vaste schulden en wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (20%) van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan het deel van het begrotingstotaal waarvoor het

rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De aanpassing van het rentepercentage doet zich voor bij herfinanciering en tussentijdse renteherziening. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichting van bestaande leningen te voldoen. Daarbij wordt ook een analyse gemaakt van de lopende investeringsbehoefte. Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd contractueel herziet. In 2024 wordt een renterisico gelopen over € 5,5 miljoen. Dit bedrag betreft de contractueel aangegane aflossingen op langlopende geldleningen. De renterisiconorm bedraagt voor de gemeente circa € 22,4 miljoen (20% van € 112 miljoen aan begrotingstotaal). We blijven daarmee in 2024 ruimschoots binnen de wettelijke kaders.

Rentevisie

De Raad van Bestuur van de ECB heeft de rente in juni en juli 2023 opnieuw verhoogd om de inflatie op middellange termijn te beteugelen. Ontwikkelingen op dit gebied zijn voor 2024 vrij onzeker.

Kredietrisicobeheer

Gewaarborgde geldleningen

Per 1 januari 2023 staat de gemeente via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen voor een bedrag van afgerond € 73 miljoen. Hiervan is € 2 miljoen rechtstreeks door de gemeente gewaarborgd en € 71 door het WSW en neemt de gemeente slechts een achtervangpositie in.

Borging via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Het WSW staat borg voor de rente- en aflossingsverplichting van deelnemende corporaties. De gemeente wordt aangesproken als het garantievermogen van het WSW daalt tot een bepaald percentage (0,25% van het garantievolumen). Het risicovermogen van het WSW en de obligoverplichtingen van deelnemers vormen de eerste buffers (primaire en secundaire zekerheid). Pas als die onvoldoende zijn, wordt de gemeente om een renteloze lening gevraagd (tertiaire zekerheid).

Kredietwaardigheid

Al meerdere jaren wordt voor het WSW de AAA-rating met stabiele vooruitzichten door kredietbeoordelaars Moody's en Standard & Poor's (S&P) bevestigd. Hierdoor blijven de rating en de vooruitzichten gelijk aan die van de Nederlandse Staat. De hoogste rating van de kredietbeoordelaars betekent dat deelnemers zich blijvend kunnen voorzien van duurzame financiering tegen de laagst mogelijke financieringskosten. Het kredietprofiel van het WSW weerspiegelt volgens de kredietbeoordelaars de zeer sterke banden met de Nederlandse overheid (AAA-stabiel). De kredietbeoordelaar baseert zich hierbij onder andere op de achtervangovereenkomst die voorkomt dat het WSW te maken krijgt met liquiditeitstekorten. Ook benadrukken ze het belang van het strategisch programma voor de versterking van het borgstelsel.

Verstrekke geldleningen

Per 1 januari 2023 is het totaalbedrag van de verstrekke geldleningen vastgesteld op € 7,2 miljoen. Hiervan heeft € 1,4 miljoen betrekking op verstrekke hypothecaire geldleningen aan personeel.

Financieringspositie

Prognose financieringsbehoefte

Via de berekening van het renteomslagpercentage wordt op basis van de primaire begroting 2024 een totale financieringsbehoefte van € 19,6 miljoen voorzien. Hiervan is € 8 miljoen begroot als kortlopende financiering. Hierbij is er rekening mee gehouden dat dit financieringstekort volledig kan worden afgedekt tegen 1% rente. De langlopende financieringsbehoefte is binnen de begroting afgedekt tegen een gemiddeld percentage van 4%. Dit percentage is afgestemd op de actuele tarieven van de BNG (augustus 2023).

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken (zie hierna), is de gemeente Rijssen-Holtén verplicht alle middelen, die niet direct nodig zijn voor een publieke taak, in de schatkist aan te houden. De enige uitzonderingen daarop zijn vastgelegd in de regeling schatkistbankieren decentrale overheden. De belangrijkste

uitzondering is het drempelbedrag. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen mag een decentrale overheid gemiddeld over het hele kwartaal maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden. Dit is overigens geen verplichting, minder middelen buiten de schatkist houden mag uiteraard ook.

De drempel is 2% van het begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor onze gemeente wordt het drempelbedrag voor 2024 vastgesteld op circa € 2,24 miljoen (2,0% van € 112 miljoen).

Leningenportefeuille

Binnen de huidige leningenportefeuille komt geen enkele lening in aanmerking voor vervroegde aflossing of tussentijdse renteherziening. Bij de situatie van onderliquiditeit zullen voor zover is toegestaan kortlopende kasgeldleningen aangetrokken worden voordat wordt overgegaan tot consolidatie. Deze manier van financieren levert in de huidige markt het hoogste rendement op. Om spreiding in de liquiditeiten te bewerkstelligen zullen bij het aantrekken van langlopende geldleningen de rente en aflossing plaatsvinden op een moment dat er nog geen geldstroom plaatsvindt. Hierdoor wordt de kasstroom geëgaliseerd.

Met de voorgenomen investeringen is geprognosticeerd dat er in 2024 een bedrag van ruim € 11,6 miljoen aan leningen moet worden afgesloten om de financieringen rond te krijgen.

Mutaties in leningenportefeuille

(bedragen x € miljoen)

Stand 1 januari 2024	40,2
Aflossingen	5,5 -/-
Nieuwe leningen	11,6
Stand 31 december 2024	46,3

Relatiebeheer

Om continuïteit in de uitoefening van de publieke taak te waarborgen is het belangrijk om (vrije) toegang tot de geld- en kapitaalmarkt te hebben. Met onze huisbankier de BNG is een contract voor kortkredietfaciliteit afgesloten, waarbij overvloedige saldi worden afgeroomd.

Het schatkistbankieren verplicht ons dagelijks om het concernsaldo te vergelijken met het vastgestelde drempelbedrag en hier naar te handelen. Bij een dreigend tekort aan liquiditeit doen we met name zaken met de BNG om deze tekorten tijdelijk af te dekken. Vaste relaties daarbij zijn van belang om snel te kunnen schakelen. Het aantal lokale banken met een loketfunctie is de afgelopen jaren afgenomen waardoor de keuze beperkt blijft.

Kasbeheer

Binnen onze organisatie is decentraal een beperkt aantal kassen aanwezig. Deze decentrale kassen zijn bestemd voor diverse publieke ontvangsten van burgerzaken en zwembaden.

Rentetoerekening/renteomslag

De gemeente slaat de rentelasten om over de boekwaarde van hun investeringen. Inmiddels zijn er contracten afgesloten voor nieuwe leningen (zoals voor het nieuwe zwembad) en wordt er ook dit jaar weer afgelost op lopende geldleningen.

Op advies van de commissie BBV (Rentenotitie 2018) vindt geen toerekening meer plaats aan reserves en voorzieningen, vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie.

Voor 2024 wordt verwacht dat het renteomslagpercentage zal stijgen van 0,7% (2023) naar 0,9% (2024)

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met betrekking tot renteverantwoording

De Commissie BBV heeft richtlijnen in de vorm van stellige uitspraken een aanbeveling opgesteld voor het wijzigen van de verantwoording van rentelasten binnen de begroting en jaarrekening. Deze nieuwe richtlijnen, in de vorm van de Rentenotitie 2018, zijn ingevoerd om meer transparantie te krijgen in het totaal van rentelasten en -baten.

In het kort bestaan de stellige uitspraken uit:

- A. Bij het aantrekken en verstrekken van een lening moeten de rentelasten en rentebaten in eerste instantie verantwoord worden op het taakveld Treasury.
- B. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of verstrekking, is sprake van projectfinanciering. Zowel de rentelast als de rentebaat moet worden toegerekend aan het betreffende taakveld.
- C. Wanneer er een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.
- D. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Differentie in toe te rekenen rentepercentage is niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Afwijkende werkelijke rentelasten, die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast ten opzichte van de voorgerecalculeerde renteomslag toegerekend aan taakvelden, kan een correctie tot gevolg hebben. Indien de afwijking groter is dan 25% dan wordt een correctie verplicht gesteld.
- E. Ook voor projectfinanciering vindt toerekening van rente plaats via het taakveld Treasury.

De aanbeveling vanuit de commissie bestaat uit:

Het opnemen van een renteschema in de paragraaf financiering voor zowel de jaarrekening als de begroting. Daarmee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Renteschema:

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	1.2
b.	De externe rentebaten	€	
	Totaal door te rekenen externe rente	€	1.2
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€	149.000
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	0
		€	149.000
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	1.2
d1	Rente over eigen vermogen	€	
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€	

	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	€ 1.
e	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	€ 1.
f	Renteresultaat op het taakveld treasury	€ -

5. Paragraaf verbonden partijen

Artikel 15

Artikel 15

- i. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
 - b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 1. gemeenschappelijke regelingen;
 - ii. vennootschappen en coöperaties;
 - iii. stichtingen en verenigingen;
 - iv. overige verbonden partijen;
 - c. de lijst van verbonden partijen.
2. In de lijst van verbonden partijen staat ten minste de volgende informatie:
 - a. de manier waarop de provincie respectievelijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
 - e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dat zijn deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf is in de begroting opgenomen omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd kunnen worden.

In het navolgende zijn de verbonden partijen benoemd. Er is ingegaan op de doelstellingen van deze partijen in relatie tot de gemeentelijke doelstellingen op de desbetreffende gebieden en op de beleidsvoornemens en nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen. Verder is een aantal financiële gegevens opgenomen, conform het Besluit begroting en verantwoording. Publiek Private Samenwerking-constructies (PPS-constructies) zijn geen verbonden partij. Toch wordt er vanwege het grote belang kort ingegaan op deze constructies binnen de gemeente.

verbonden partijen

De gemeente Rijssen-Holten kent een aantal partijen waarmee ze bestuurlijk en financieel verbonden is. Dit zijn: SamenTwente (GR), Veiligheidsregio Twente (GR), Stadsbank Oost-Nederland (GR), Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente (GR), Omgevingsdienst Twente (GR), de Stichting Twenteboard en de Stichting Varietas. Verder zijn enkele partijen genoemd waarmee een aandeelhoudersrelatie bestaat, onder andere de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Verder geldt dit ook voor afvalverwerkingsbedrijf Twence B.V., Wadinko, Vitens en Enexis Holding N.V. Hierover is een korte toelichting opgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen

SamenTwente

Vestigingsplaats: Enschede

Het openbare belang dat wordt behartigd:

De GR heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan.

Ter verwezenlijking van het genoemde doel behartigt OLG de belangen op de volgende terreinen:

- Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;
- Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT);
- Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Het financiële belang van de gemeente in de GR Gezondheid is de verplichte bijdrage gebaseerd op het aantal inwoners. Het betreft hier een nieuwe organisatie die per 8 juli 2021 van start is gegaan. D

De bijdrage van de gemeente Rijssen-Holten voor 2022 aan de GR Gezondheid is € 2.130.000.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Cijfers van Samen Twente juli 2023

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Eigen vermogen	€ 12.827.000	€ 4.774.000	€ 4.729.000	€ 4.729.000	€ 4.729.000
Vreemd vermogen	€ 12.788.000	€ 16.219.000	€ 13.999.000	€ 14.850.000	€ 14.117.000
	2022	2023	2024	2025	2026
Resultaat na bestemming	€ 31.000	nmb			

Bron: Programmabegroting 2024 Samen Twente & Jaarstukken Samen Twente 2022

Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente

Per 1 januari gaat de Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente van start. Dit is een Gemeenschappelijke Regeling die de volgende belangen gaat behartigen:

Recreatieschap Twente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied. Daartoe heeft het de volgende taken:

1. Recreatieve voorzieningen:

- bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente;
- aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in

routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.

2. Overig:

a. het oprichten van onderscheidenlijk deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden als bedoeld onder 1.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Het openbare belang dat wordt behartigd: de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio betreft ten eerste de wettelijk verplichte rampenbestrijding en crisisbeheersing. Hiertoe behoren ook terrorisme en epidemieën als gevolg van A-infectieziekten. Ten tweede heeft het bestuur van de VRT een verantwoordelijkheid voor de fysieke veiligheid zoals brand, ongevallen met gevaarlijke stoffen en de veiligheid en gezondheid tijdens grote evenementen. Tenslotte is het bestuur verantwoordelijk voor het goed functioneren van een meldkamer.

Het financiële belang van de gemeente in de Veiligheidsregio bedraagt in 2022 € 2.472.000.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

Cijfers van Veiligheidsregio Twente (VRT) juli 2023;

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Eigen vermogen	€ 915.000	€ 176.000	€ 12.000	€ 146.000	€ 146.000
Vreemd vermogen	€ 64.838.000	€ 67.660.000	€ 67.660.000	€ 65.460.000	€ 61.960.000
	2022	2023	2024	2025	2026
Resultaat na bestemming	€ 749.000	nmb	nmb	nmb	nmb

Bron Programmabegroting 2024 VRT en Jaarstukken 2022 VRT.

Omgevingsdienst Twente

Op grond van artikel 5.3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de verplichting voorgeschreven om een Omgevingsdienst in de vorm van een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam op te richten. De Omgevingsdienst Twente (OD Twente) is in 2019 gestart en behandelt de milieutaken van de 14 Twentse gemeenten en de Provincie Overijssel. De OD Twente heeft tot doel het behartigen van de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van advisering, beschikkingen, toezicht en naleving van milieuvoorschriften en aanvullende taken en bevoegdheden welke zijn gemandateerd. Daarbij staan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit, robuustheid en uitvoering van de overgedragen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)-taken centraal.

In 2022 is voor de begroting van 2024 een herijking van de deelnemersbijdrage uitgevoerd. De reden hiervoor ligt in het feit dat het algemeen bestuur van de OD Twente heeft geconstateerd dat de deelnemersbijdragen zoals die zijn ingebracht bij de start in 2019, niet meer passend zijn op de huidige uitvoeringspraktijk. De herijking leidt tot verschuivingen in de deelnemersbijdragen en heeft een financieel effect voor individuele deelnemers. De uitkomsten van de herijking zijn meegenomen in het begrotingsproces 2024, waarbij de begroting -via een mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen langs Raden en Staten- door het algemeen bestuur van de OD Twente op 8 september 2023 wordt vastgesteld.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

Cijfers van Omgevingsdienst Twente (ODT) juli 2023

	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Eigen vermogen	€ 1.438.000	€ 631.000	€ 631.000	nmb	nmb
Vreemd vermogen	€ 1.841.000	€ 1.362.000	€ 1.492.000	nmb	nmb
	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaat na bestemming	€ 600.000	€ 399.000	nmb	nmb	nmb

Bron: Ontwerp programmabegroting 2023 ODT en jaarstukken 2022 ODT.

Stadsbank Oost Nederland

Het openbare belang dat wordt behartigd: De bank (oorspronkelijke naam: Intergemeentelijke Kredietbank) is een kredietbank als bedoeld in artikel 6 van de Wet op het consumentenkrediet. De Stadsbank heeft tot doel om vanuit bedrijfseconomische en maatschappelijke optiek een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan de ingezetenen van haar rechtsgebied. Het gaat hier om deelnemen aan krediettransacties, budgetbeheer, bewindvoering en dergelijke. Er zijn geen veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente heeft in de verbonden partij. In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

Cijfers Stadsbank oost Nederland juli 2023

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Eigen vermogen	€ 1.349.000	€ 892.100	€ 928.500	€ 956.600	€ 975.900
Vreemd vermogen	€ 15.214.500	€ 14.501.300	€ 14.728.100	€ 14.659.200	€ 14.588.500
	2022	2023	2024	2025	2026
Resultaat na bestemming	€ 365.900	nmb	nmb	nmb	nmb

Bron: Primitieve begroting 2023 Stadsbank Oost NL en jaarcijfers 2022 Stadsbank Oost NL.

Stichting Varietas

Varietas is een organisatie met 27 basisscholen (32 onderwijslocaties) in Deventer, Joppe, RijssenHolten, Hellendoorn, Wierden, Almelo en Twenterand. De scholen zijn openbaar, Interconfessioneel, neutraal, Katholiek of Protestants-Christelijk. Het besturingsmodel is zodanig ingericht dat er sprake is van een functionele scheiding van bestuur en toezicht. Het bevoegd gezag van Varietas is statutair gevestigd te Deventer. Het College van Bestuur (CvB) bepaalt het beleid en is eindverantwoordelijk op grond van de wet. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht in brede zin, keurt de begroting goed en stelt de jaarrekening vast. Het bestuurskantoor is gevestigd te Deventer.

De gemeenten van de betrokken openbare scholen zijn extern toezichthouder (voor zover het openbaar onderwijs betreft). Dit externe toezicht wordt gecoördineerd door de Coördinatiecommissie Gemeentelijk Toezicht, bestaande uit de portefeuillehouders onderwijs van de deelnemende gemeenten.

De leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht worden benoemd door de Raad van Toezicht.

Afhankelijk van de omvang van de Raad van Toezicht worden een of twee leden van de Raad van Toezicht benoemd na goedkeuring door de raden van de deelnemende gemeenten. Over begroting en jaarverslag wordt jaarlijks overleg gevoerd met de raden van de deelnemende gemeenten. De gemeenteraden zijn bevoegd in te grijpen in het bestuur als er sprake is van ernstige taakverwaarlozing voor zover het openbaar onderwijs betreft. Wijziging van de statuten is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraden.

Cijfers Varietas Juli 2023

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Eigen vermogen	€ 9.571.000	€ 10.220.000	€ 9.284.000	€ 7.686.000	€ 6.095.000
Vreemd vermogen	€ 9.263.000	€ 7.000.000	€ 7.010.000	€ 7.012.000	€ 7.011.000

	2022	2023	2024	2025	2026
Resultaat na bestemming	€ 1.744.000	nmb	nmb	nmb	nmb

Bron Varietas Meerjarenbegroting 2023 & Varietas Jaarstukken 2022

Stichting Twenteboard

De stichting heeft ten doel de sociaaleconomische structuur in Twente te versterken om daarmee de economische slagkracht van de regio Twente verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten door het bepalen van de economische strategie en het richting geven aan investeringen die aansluiten bij de koers van Twente. Daarin is een economische agenda leidend, die inzet op regionale kansrijke, meerjarige projecten en programma's.

De stichting streeft deze doelstelling na door:

- het - samen met de partners in de Triple Helix (zijnde overheid, bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen) formuleren van de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstelling;
- het organiseren van de governance op de uitvoering van de strategie;
- het in hechte samenwerking met het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden:
 - creëren van een continuüm voor economische en maatschappelijke ontwikkeling;
 - creëren van evenwicht op de arbeidsmarkt, de stimulering van innovatie door het vermarkten van toegepaste kennis, de vermindering van conjunctuurgevoeligheid door diversificatie;
 - versterken van zichtbaarheid en reputatie;
 - verrichten van belangenbehartiging; - branding en marketing van Twente;
 - vergroten imago van Twente;
 - realiseren van de uitvoering van de Regio Deal;
 - creëren van een stimulerend internationaal vestigingsklimaat teneinde duurzaam succesvol te concurreren;
 - opstellen en doen uitvoeren investeringsprogramma's;
 - versterken van de mobiliteit en het verbeteren van de bereikbaarheid;
 - excelleren als Europese regio waarin innovatie de motor is voor duurzame economische en maatschappelijke ontwikkelingen;
- het realiseren van allianties met o.m. de provinciale overheid, het Rijk, de Europese Unie (EU) en andere (semi)overheden die bijdragen aan de doelstelling van de stichting; en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Cijfers Twenteboard Juli 2023 - Niet bekend.

Coalitions of the willing

Binnen Twente zijn ook enkele samenwerkingen die voorheen binnen de Regio Twente waren georganiseerd. Het gaat dan onder andere om de samenwerking op het gebied van de RES, MDA, Mobiliteit, Twentse Kracht, Arbeidsmarktregio en Twenteraad. Deze vormen van samenwerking hebben geen formele status als gemeenschappelijke regeling maar er ligt meestal wel een bestuursovereenkomst aan ten grondslag. Tenslotte is er ook nog de (sub)regionale samenwerking op het gebied van de salarisadministratie.

PPS-constructies

Bedrijventerrein Enter-Rijssen 'De Elsmoat'

De gemeente Rijssen-Holtten is samen met de gemeente Wierden bezig met de ontwikkeling van een nieuw industrieterrein. De eerste fase, met ongeveer 12 hectare netto uitgeefbaar terrein, is inmiddels uitgegeven. De tweede fase van het plan, eveneens ongeveer 12 hectare groot, betreft een private ontwikkeling. Beide gemeenten nemen ieder voor 50% deel in de grondexploitatie. De afspraken over de ontwikkeling zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Realisering plangebied Opbroek Noord

Voor de uitbreiding in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Noord een samenwerkingsovereenkomst gesloten met een projectontwikkelaar. Het plan omvat de bouw van 106 woningen. Deze woningen worden gerealiseerd in 2022 en 2023. Het plan wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar.

Uitwerking plangebied Opbroek Oost

Voor de uitwerking in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Oost een hoofdlijnenakkoord gesloten met een ontwikkelaar. Beoogd is de realisatie van circa 500 woningen in het gehele plangebied Opbroek Oost. Er wordt op dit moment gewerkt aan een omgevingsplan voor Opbroek Oost. Het plan wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar.

Gemeente als aandeelhouder

Aandelenbezit door de overheid is de laatste jaren een landelijk onderwerp van discussie, mede naar aanleiding van overnames van nutsbedrijven als Essent en Nuon. Lokaal heeft de voorgenomen verkoop van Twence geleid tot de nodige discussie over aandelenbezit.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 304.746 (0,54% van het totaal)

Nominale waarde per aandeel: € 2,50

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 4.887.000.000	€ 5.097.000.000	€ 5.062.000.000	€ 4.615.000.000	nmb
Vreemd vermogen	€ 144.802.000.000	€ 155.262.000.000	€ 143.995.000.000	€ 107.459.000.000	nmb
	2019	2020	2021	2022	2023
Nettowinst na belasting	€ 337.000.000	€ 163.000.000	€ 221.000.000	€ 236.000.000	nmb

Bron: BNG jaarverslag 2022

Twence B.V. (Holding)

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 36.992 (4,46% van het totaal)

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 140.000.000	€ 143.000.000	€ 150.000.000	€ 176.000.000	nmb
Vreemd vermogen	€ 146.000.000	€ 132.000.000	€ 168.000.000	€ 163.000.000	nmb
	2019	2020	2021	2022	2023
Nettowinst na belasting	€ 11.800.000	€ 8.800.000	€ 12.100.000	€ 32.400.000	nmb

Bron: Twence Holding jaarverslag

Vitens

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 41.696 (0,72% van het totaal)

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 533.000.000	€ 559.000.000	€ 600.300.000	€ 649.500.000	nmb
Vreemd vermogen	€ 1.293.000.000	€ 1.340.000.000	€ 1.387.800.000	€ 1.446.600.000	nmb
	2019	2020	2021	2022	2023

Nettowinst na belasting	€ 11.100.000	€ 23.900.000	€ 12.100.000	€ 8.200.000	nmb
-------------------------	--------------	--------------	--------------	-------------	-----

Bron: Jaarcijfers Vitens 2022

Wadinko

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 90

Nominale waarde per aandeel: € 100,00

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 68.900.000	€ 65.500.000	€ 74.100.000	€ 82.600.000	nmb
Vreemd vermogen	€ 1.600.000	€ 5.500.000	€ 6.900.000	€ 8.500.000	nmb
	2019	2020	2021	2022	2023
Nettowinst na belasting	€ 2.100.000	-€ 3.400.000	€ 8.700.000	€ 12.900.000	nmb

Bron: cijfers jaarstukken RH

Ontstaan uit de verkoop van Essent

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 64.662

Nominale waarde per aandeel: € 1 (oude waarde Essent)

Deelneming Enexis Holding NV

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	30-06-2023
Eigen vermogen	€ 4.112.000.000	€ 4.116.000.000	€ 4.241.000.000	€ 5.441.000.000	€ 5.263.000.000
Vreemd vermogen	€ 4.146.000.000	€ 4.635.000.000	€ 5.154.000.000	€ 4.907.000.000	€ 5.517.000.000
	2019	2020	2021	2022	2023
Nettowinst na belasting	€ 210.000.000	€ 108.000.000	€ 199.000.000	€ 1.300.000.000	€ 15.000.000

Bron: jaarstukken Enexis 2022, en tussentijdse begroting 2024 per 30-06-2023.

Het resultaat in bovenstaande tabel bestaat uit het resultaat van Fudura B.V. tot de overnamedatum en het verkoopresultaat.

Dit is bepalend voor het verschil met voorgaande jaren. Betreft 1.135.000.000 verschil.

-

6. Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid vormt een vast onderdeel van de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente. In het BBV is bovendien vastgelegd dat zowel in de begroting als in de jaarrekening een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid moet worden opgenomen.

Artikel 16

De paragraaf betreffende het grondbeleid bevat ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De gemeenteraad heeft op 21 februari jl. de herziene Nota Grondbeleid vastgesteld. De nota grondbeleid is geen doel maar een middel om de instrumenten in te zetten om tot een goede ruimtelijke ordening te komen. Deze nota moet altijd gezien worden in combinatie met (structuur)visie, (politieke) ambities, omgevingsplan etc. Door de uitgangspunten van de nota grondbeleid op te nemen in de paragraaf grondbeleid bij zowel de begroting als het jaarverslag, blijven deze onder de aandacht bij de Planning- en Control cyclus. Zo kunnen deze, waar nodig, vrij eenvoudig worden aangepast aan gewijzigde omstandigheden. Deze werkwijze is vastgelegd in de Financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

Een integrale nota zorgt dat er een transparant samenhangend grondbeleid ontstaat die als ambtelijke leidraad zal dienen en waarbij de gemeenteraad haar kader stellende en controlerende taak kan uitoefenen.

Uitgangspunten grondbeleid gemeente Rijssen-Holten

- De gemeente Rijssen-Holten voert Grondpolitiek om haar doelen te bereiken.
- De gemeente Rijssen-Holten houdt rekening met hogere wet- en regelgeving die van invloed zijn op haar gemeentelijk beleid.
- De gemeente Rijssen-Holten voert een situationeel grondbeleid (maatwerk). Daar waar mogelijk voeren we een actief grondbeleid.
- Bij verwerving wordt het beleidsinstrument minnelijke verwerving gekozen. Wet Voorkeursrecht Gemeenten en de onteigeningswet worden indien nodig aanvullend ingezet.
- De gemeente kan samenwerkingen aangaan met private partijen als dit de sturing op ontwikkelingen ten goede komt.
- Voor woningbouwprojecten wordt gekozen voor de residuele grondprijsmethode, waarbij voor sociale huursector en bij CPO hiervan kan worden afgeweken.
- Bij voormalige openbare ruimte waarop bouwvolume kan worden gerealiseerd wordt de grondprijs berekend volgens de residuele methode.
- Bij uitgifte bedrijventerrein wordt gekozen voor de comparatieve grondprijsmethode. Hierbij worden de grondprijzen vergeleken met die van omliggende gemeenten.
- De grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, sportvoorzieningen en gebedshuizen, wordt vastgesteld via de comparatieve methode.
- Kavels (of eenheden in het geval van een appartement) voor sociale huur of sociale koop worden voor een vaste prijs per eenheid uitgenomen.
- Voor commerciële activiteiten, zoals winkels, horeca en kantoren, wordt voor iedere ontwikkeling op basis van taxatie de grondprijs berekend.
- Kavels uit te geven in CPO wordt via taxatie de grondprijs berekend.
- Voor de verwerving van gronden en of panden vormt een taxatie van een onafhankelijke, beëdigde deskundige de basis voor de aankoop. Is het aankoopbedrag meer dan 10% hoger dan de taxatie, dan is een nadere onderbouwing van de deskundige vereist.
- Aangekochte bedrijfspanden binnen het stedelijk gebied worden na aankoop en oplevering ontmantel. Bedrijfspanden in het buitengebied worden na aankoop tijdelijk verhuurd in afwachting van de nieuwe bestemming. Woningen worden indien mogelijk tijdelijk verhuurd op basis van de Leegstandswet of in gebruik gegeven aan anti-kraak. Aangekochte landbouwgronden worden, via geliberaliseerde pacht, kortstondig verpacht.
- Uitgifte van grond vindt bij voorkeur plaats door het eigendom over te dragen. Daar waar dit niet mogelijk is zal een andere vorm worden gekozen.
- In het kader van het Didam-arrest wordt gronduitgifte transparant, toetsbaar en redelijk uitgegeven.
- Kavels voor de sociale huur worden niet in mededingen uitgegeven. De plaatselijke woningbouwcorporaties worden als enige serieuze gegadigde gezien om het gemeentelijk beleid vorm te kunnen geven.
- Kavels op bedrijventerreinen worden conform de vastgesteld uitgifte voorwaarden uitgegeven.

-
- Het college van B&W stelt binnen de kaders van deze beleidsuitgangspunten per project de grondprijzen vast. Gedurende de looptijd van een project kunnen de grondprijzen worden herzien als de marktomstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Wet- en regelgeving

De beleidsuitgangspunten zijn gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. De invoering van de Omgevingswet is al vaker uitgesteld. De beoogde ingangsdatum van inwerkingtreding was gepland op 1 januari 2023 maar is opnieuw uitgesteld en treedt op 1 januari 2024 in werking. Het gaat om een grote wetgevingsoperatie met verschillende onderdelen die gelijktijdig worden ontworpen, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Al deze onderdelen vormen op het moment van inwerkingtreding een inzichtelijk stelsel bestaande uit één wet, vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) en één ministeriële regeling. De gemeente Rijssen-Holten heeft al de nodige voorbereidingen getroffen voor de implementatie van deze wet.

BBV

De commissie BBV presenteert regelmatig notities en stelt vraag- en antwoordrubrieken beschikbaar voor het grondbeleid in wijze van verantwoording in de begroting en jaarstukken. Zodra er nieuwe richtlijnen of notities volgen dan worden deze in de budgetcyclus verwerkt.

Parameters grondexploitaties

Bij grondexploitatieberekeningen en exploitatieplannen worden parameters gebruikt voor het doorrekenen van de exploitaties. Het gaat hierbij om de renteparameter, de parameter voor kostenstijging en de parameter voor opbrengstenstijging. Doelstelling bij het gebruik van parameters is de te verwachten stijging in kosten en opbrengsten en het te verwachten rentepercentage door middel van indexatie zo reëel mogelijk in beeld te brengen

Renteparameter

Zowel voor het BBV als voor de Vpb geldt dat de toe te rekenen rente gebaseerd is op de werkelijke kosten over het vreemd vermogen. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (VV/TV).

Voor 2024 bedraagt dit percentage 0,90% (in 2023 was dit 0,62%).

Door ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zal vervangende financiering duurder zijn, waardoor het rentepercentage van de begroting 2024 voor de gemeentelijke grondexploitatie zal stijgen naar 0,90%.

Parameter kostenstijging

Voor de parameter van kostenstijging voor de posten die betrekking hebben op het bouw- en woonrijp maken van terreinen werd aansluiting gezocht bij de Grond-, Weg en Waterbouwindex (GWW-index). Hierbij werd het 5- jarig gemiddelde (afgerond op hele procenten) van dit indexcijfer gehanteerd als parameter voor de kostenstijging. De parameter kostenstijging zou op basis van deze index bepaald worden op 5,46% (2019 - 2023) afgerond 5%. Dit wordt mede veroorzaakt door een uitschieter in prijsontwikkeling in de jaren 2022 en 2023. Deze prijschieters waren zelfs zo hevig dat adviesbureau Metafoor met een bijgestelde prognose kwam voor het jaar 2022. In het jaar 2023 was het meerjarig gemiddelde van de GWW-Index ook al 4,74% en is er afgerond 5% aangehouden. Nu inflatie voor een langere periode aan lijkt te houden adviseren wij aansluiting te zoeken bij het meerjarig gemiddelde en dus het gemiddelde van 5% te hanteren in de grondexploitatie. De onderstaande outlook van Metafoor adviseert tussen de 3 en 5% aan te houden. Ons gemiddelde valt daar net binnen. Geadviseerd wordt dus om 5% inflatie aan te houden voor de lopende grondexploitaties.

BOUWKOSTEN

€	GWV KOSTEN
€	PLANKOSTEN
€	WONINGBOUWKOSTEN

2023		2024-2025		2026>
MIN	MAX	MIN	MAX	
4,0%	8,0%	3,0%	5,0%	2%
4,0%	8,0%	3,0%	5,0%	2%
4,0%	8,0%	3,0%	5,0%	2%

Bron: OUTLOOK 2023 Metafoor Vastgoed en Prijzen

Parameter opbrengstenstijging

Voor de parameter voor de opbrengstenstijging wordt onderscheid gemaakt tussen een parameter voor woningbouw en een parameter voor bedrijventerreinen. Beide categorieën hebben een eigen uitgangspunt voor bepaling van de grondprijs en een eigen verloop van de grondprijs. Voor beide parameters geldt dat het niet representatief is om aan te sluiten bij landelijk of zelfs regionaal vastgestelde indexcijfers. Deze parameter zal vastgesteld worden op basis van expert Judgement.

De grondprijs voor woningbouw wordt, met uitzondering van de sociale sector, bepaald door middel van de residuele benadering. Deze bestaat uit de VON-prijs minus de investeringskosten. Omdat deze twee factoren bepalend zijn voor de residuele grondwaarde leiden de sterk stijgende prijzen op de woningmarkt niet per definitie tot een evenredige stijging van de grondprijzen. Zo zijn de bouwkosten, door de druk op de woningbouw en aangescherpte bouweisen met betrekking tot duurzaamheid, aanzienlijk gestegen.

Door hoge investeringskosten blijft er per saldo minder opbrengst over voor de grondprijs per m².

Alles in overweging nemende, zien wij een opbrengststijging van 1% als realistisch, waarbij we per locatie bekijken of dit meegenomen wordt. Bij projecten worden veelal op voorhand afspraken gemaakt over de te hanteren uitname-/verkooprijzen.

De grondprijs voor (nieuwe) bedrijventerreinen wordt bepaald met behulp van de comparatieve methode. Mede door het hanteren van deze variabelen en de invloed van de markt op bouwkosten, geldt ook voor industrieterreinen dat veranderingen in de markt niet direct van invloed zijn op de grondprijzen. De parameter opbrengststijging blijft voornamelijk voor bedrijventerreinen gehandhaafd op 0%.

Actuele informatie met betrekking tot macro economische ontwikkelingen

De enorme inflatie in zowel de reguliere- als de bouwsector en de door de Europese Centrale Bank (ECB) doorgevoerde rentestijgingen en nog komende rentestijgingen hebben effect op de grondexploitaties. Wij zullen deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden en daar waar nodig maatregelen treffen via de daarvoor bestemde momenten in de budgetcyclus.

Algemeen financieel

Per 1 januari 2024 bedraagt de geraamde bruto boekwaarde van alle grondexploitatiecomplexen € 16.772.000. Per 1 januari 2023 bedraagt de bruto boekwaarde € 17.186.000. De daling van de boekwaarde is enerzijds het gevolg van grondverkoop en te ontvangen bijdragen (Opbroek Noord en Vletgaarsmaten I en II) tot een bedrag van ruim € 4 miljoen. Anderzijds dempen de kosten voor grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en plankosten tot een bedrag van circa € 3,6 miljoen de verlaging van de boekwaarde. Deze kosten hebben betrekking op alle complexen. Na aftrek van de aanwezige voorziening voor Enkco zijnde € 5.804.000, bedraagt de netto geraamde boekwaarde per 1 januari 2024 € 10.968.000.

Van deze netto boekwaarde van € 10.968.000 heeft € 10.755.000 betrekking op in exploitatie genomen complexen en € 213.000 op nog niet in exploitatie genomen complexen (betreft kosten onderzoek en ontwikkeling) zoals plan De Banis en Ligtenbergerveld Oost. Bij deze uitsplitsing van de boekwaarden is al rekening gehouden dat Opbroek Oost en Vletgaarsmaten 2 fase C per

1 januari 2024 in exploitatie zijn genomen.

Vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten in Nederland

Vanaf 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht van toepassing. Medio 2020 is met de belastingdienst een vaststellingsovereenkomst (VSO) afgesloten voor de openingsbalans.

Jaarlijks wordt er een voorlopige aanslag Vpb betaald, maar deze worden verrekend met de verliezen van de aangiftes over voorgaande jaren (carry back). Per 31 december 2021 bedraagt het saldo van het nog te verrekenen verlies € 1.849.000. Hierbij komt dat het verlies op het ontwikkelen van het voormalig Enkco/Waterloo-Vlogtman terrein een aanzienlijk drukkend effect op de Vpb-last zal hebben. Waardoor er nog steeds sprake is van een meerjarige Vpb-last voor de grondexploitaties.

Bestemmingsplannen met kostprijsberekening (BIE)

Grondexploitatie projecten (BIE) die naar verwachting in 2023 worden afgesloten

Terrein voormalige Mauritschool en peuterspeelzaal t 'Kruimeltje

Dit terrein betreft de voormalige Mauritschool (basisonderwijs) aan de Zeven Peggenweg en peuterspeelzaal t 'Kruimeltje aan de Veldovenstraat te Rijssen. In 2019 heeft zich een zorginstelling gemeld met het verzoek om op de locatie van de voormalige school een gebouw te realiseren voor begeleid wonen die kan worden gebruikt voor 4 woongroepen met in totaal 32 wooneenheden. In 2022 is de voormalige school gesloopt en is gestart met de bouw. In de zomer van 2022 is gestart met de sloop van het gebouw van peuterspeelplaats Kruimeltje. Hier worden 5 grondgebonden rijenwoningen gerealiseerd welke in 2023 zullen worden opgeleverd. De rol van de gemeente betreft het woonrijp maken van de directe woonomgeving van deze locatie. Dit zal in 2023 plaatsvinden waarna het project eind 2023 financieel afgerond kunnen worden. Aangezien in 2022 op aangeven van de accountant de winst (€ 297.500) ten gunste van de algemene middelen is gekomen, komen de kosten voor woonrijp maken (circa € 44.000) ten laste van de algemene middelen.

Bedrijventerrein Elsmoat

De ontwikkeling betreft een samenwerking tussen de gemeente Rijssen-Holten en de gemeente Wierden, waarbij elke partij voor 50% risicodragend deelneemt. Naar verwachting zal ook dit samenwerkingsproject eind 2023 met een verwacht positief resultaat van circa € 65.000 (zijnde het 50% aandeel) afgesloten kunnen worden.

Nog lopende grondexploitatie projecten (BIE)

Dijkerhoek (woningbouw)

Het resterende gebied binnen de grondexploitatie van plan Dijkerhoek betreft een locatie aan de Essensteeg met de bouwmogelijkheid voor 9 woningen.

In het voorjaar van 2023 heeft het college ingestemd met de aanpassing van de verkaveling en kavelprijs. De geplande verkopen tot een bedrag van € 486.000 zullen in 2024 en 2025 plaatsvinden. Onderzocht wordt of bouw van de woningen door de kopers zelf zal worden georganiseerd (CPO).

De nog te maken kosten bedragen € 238.000. Naar verwachting kan het plan kostendekkend worden afgesloten.

Bij dit grondexploitatiecomplex is er sprake van een apart raadsbesluit van 22 december 2005, waarbij de winsten geoormerkt zijn en een aparte reserve gevormd is voor het behoud van de leefbaarheid en sociale samenhang van het platteland. Het saldo van deze reserve bedraagt per eind 2023 € 103.700.

Opbroek Noord (gemeentelijk deel)

Medio 2022 zijn het projectgedeelte van het grondexploitatieproject Opbroek Noord P.P.S. en het gemeentelijk deel van Opbroek Noord in exploitatie genomen.

In Opbroek Noord worden in totaal 192 woningen gerealiseerd. Inmiddels is het gros van de gronden uitgegeven/verkocht aan ontwikkelaars/particulieren. Deze zullen spoedig starten met de bouw of zijn al aan het bouwen. De eerste woningen zijn medio 2023 opgeleverd waarna gestart is met het woonrijp maken van de eerste stukken in Opbroek Noord.

Per 31 december 2023 is de boekwaarde naar verwachting € 723.000 voordelig. Na het toerekenen van de diverse kosten en opbrengsten zal dit project naar verwachting eind 2025 kostendekkend kunnen worden afgesloten.

Opbroek Noord (PPS)

Zoals hierboven vermeld is dit project in 2022 in exploitatie genomen. Dit is een grondexploitatie van een publiek private samenwerking tussen gemeente en een ontwikkelaar. Inmiddels zijn de gronden volledig bouwrijp gemaakt en zijn de gronden uit de samenwerking genomen. De bouw van de woningen is gestart. Dit is een mix van particuliere bouw, woningbouw door ontwikkelaars en woningbouwverenigingen.

In totaal worden er vanuit de samenwerking (Opbroek Noord Zuidelijke gedeelte) 106 woningen gerealiseerd in de komende 2 jaar.

Enkco-terrein

In maart 2018 is het fabriekspand Enkco en bijbehorende terreinen in Holten aangekocht. In de loop van 2022 is gestart met de circulaire sloop van de gebouwen. Dit is begin 2023 afgerond. Op basis van het destijds verwachte exploitatietekort is een voorziening gevormd. Nu de inrichtingsschets bekend is zal op basis van de inrichting een herziene exploitatiebegroting worden opgesteld. Bij het Rijk is in het voorjaar van 2023 een subsidieaanvraag voor de regeling Woningbouwimpuls (WBI) ingediend. Deze subsidie is toegekend tot een bedrag van ruim € 1.150.000. Naar verwachting wordt het bestemmingsplan in het najaar van 2023 onherroepelijk en zal daarna de herziene exploitatiebegroting aan de gemeenteraad ter vaststelling worden aangeboden. Het is de bedoeling om het gebied met circa 150 woningen te ontwikkelen in de jaren 2023 tot 2026. De planning is erop gericht om het gebied in 2024 bouwrijp te maken en het gebied hierna stapsgewijs uit te geven en te bebouwen.

Vletgaarsmaten II (bedrijventerrein)

Op Vletgaarsmaten is geen grond meer beschikbaar. Een tweetal kavels zijn in optie genomen en dienen volgens het contract uiterlijk voor het einde van 2025 te worden afgenomen. Dit betekent dat eind 2025 of begin 2026 dit plan kan worden afgesloten en zoals het er nu uit ziet met een klein positief resultaat.

Aangezien de vraag naar industriegrond in zowel Holten als Rijssen aanwezig is en om hierin te kunnen voorzien is begonnen met het ontwikkelen van Ligtenbergerveld Oost en Vletgaarsmaten II fase c.

Zie hiervoor toelichting bij toekomstige grexten (IMVA).

Toekomstige grexten (Immateriële Vaste Activa)

Op de balans zijn een aantal voor-investeringen opgenomen voor in de toekomst te ontwikkelen plannen. Dit zijn onder andere:

Plan De Banis

Het college heeft op 27 oktober 2022 voorlopige aanwijzing van Wet Voorkeursrecht Gemeenten (WVG) gevestigd op het plan de Banis. Deze voorlopige aanwijzing is op 26 januari 2023 bestendigd door de gemeenteraad. Onder andere dit plangebied moet de gemeente Rijssen-Holten voorzien in de toekomstige woonbehoefte. Het plan is om in 2023

een structuurvisie op te stellen. In 2024 wordt beoogd een inrichtingsschets uit te werken op basis waardoor er naar inschatting rond 2026 een bestemmingsplan kan liggen. Dit plan zal naar ruwe inschatting voorzien in ongeveer 250 woningen.

Opbroek Oost

Dit plan is een aanvulling op de woningbouwplannen voor Opbroek Noord. Om te voorzien in de lokale behoefte van de kern Rijssen wordt ernaar gestreefd om in dit deel van het woninguitbreidingsplan Opbroek Oost circa 550 woningen te bouwen. Ook dit plan wordt gezamenlijk in P.P.S. met een projectontwikkelaar ontwikkeld, waarin zowel de gemeente als de projectontwikkelaar voor 50% participeren.

Op basis van het stedenbouwkundig plan is een ontwerp bestemmingsplan gemaakt waarin fase 1a en fase 5 van Opbroek Oost volledig zijn uitgewerkt. Dit bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. Na vaststelling van de exploitatiebegroting in het najaar van 2023 kan gestart worden met het bouwrijp maken van fase 1a en fase 5. Vooruitlopend op de ontwikkelingen zijn vanaf 2020 al een aantal percelen (met opstallen) geworven en zijn voorbereidingskosten gemaakt. Naar verwachting bedraagt de boekwaarde per 31 december 2023 ruim € 8.046.000. Deze kosten zullen in een later stadium worden verhaald door middel van verkopen dan wel bijdragen van grondeigenaren.

Grote voorinvesteringen brengen risico's met zich mee in turbulente marktsituaties. Kijkend naar de inflatie, rentestijging en VON-Prijzen kunnen we stellen dat 2022 en 2023 jaren zijn waarin de risico's aanzienlijk zijn toegenomen. Zoals gebruikelijk is er gekeken naar de risicowaardering van de grondexploitaties. Deze herziening heeft vanwege de turbulente marktsituaties geleid tot een bijgesteld risicoprofiel.

Ligtenbergerveld Oost

Uit een uitgevoerde locatiestudie blijkt dat het gebied ten westen van bedrijventerrein Plaagslagen (Ligtenbergerveld Oost) het meest geschikt is voor het ontwikkelen van een nieuw terrein. Op het gebied is een voorkeursrecht gevestigd om prijsopdrijving te voorkomen en een integrale ontwikkeling te bevorderen. Inmiddels is er een aantal hectare verworven en lopen er onderhandelingen met diverse aanbieders van percelen grond. Voor het gebied is een ontwerp-structuurvisie gemaakt als eerste stap in de ruimtelijke procedure. Het gebied moet in 2030 ruimte bieden aan circa 20 hectare netto bedrijventerrein.

Vletgaarsmaten II fase C

Inmiddels zijn de nodige voorbereidingen en onderzoeken gestart voor het bestemmingsplan Vletgaarsmaten 2C. Dit bestemmingsplan is een uitwerking van de in 2009 vastgestelde structuurvisie. Dit gebeurt naar aanleiding van een behoefte onderzoek voor bedrijventerrein. Uit de behoeftestudie bleek dat er in de periode tot 2030 in de gemeente Rijssen-Holten circa 20 - 28 ha bedrijventerrein ontwikkelt dient te worden om in de lokale behoefte te voorzien. De uitbreiding van Vletgaarsmaten II fase C dient te ondersteunen in het vervullen van de behoefte. Inmiddels is het ontwerp bestemmingsplan gereed en zal naar verwachting in het najaar onherroepelijk worden. Daarna kan ook de exploitatiebegroting door de gemeenteraad worden vastgesteld. Dit zal volgens planning ook in het najaar van 2023 kunnen plaatsvinden. Beoogd is om eind 2023 een eerste fase van Vletgaarsmaten 2 fase C bouwrijp te maken.

Resultaatverwachtingen en risico's

Voor de risico's betreffende het grondbeleid wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Eventuele risico's (met een ingeschatte kans groter dan 10% en kleiner dan 75%) worden meegenomen in het risicologboek.

Door grondaankopen van de laatste jaren en de nog te verwachten grondverwerving en voorbereidingskosten van nieuw te ontwikkelen grondexploitaties zoals Opbroek Oost, Vletgaarsmaten 2 fase C, Ligtenbergerveld Oost en verdere ontwikkeling van het Enkco terrein zal in de komende jaren de boekwaarde stijgen. Een stijgende

boekwaarde verhoogt de risico's. Ook de inflatie en de stijgende rente draagt bij aan een hoger risico. Het risico zal kleiner worden door realisatie van grondverkopen en bijdragen van deelnemende partijen in de diverse plannen. Deze risico's worden bijgehouden in het risicologboek en zijn herwaardeerd. Het bijgestelde risicoprofiel is meegenomen in de risicoparagraaf weerstandsvermogen.

7. Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Artikel 14

De paragraaf over de bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens.

De strategische visie geeft richting aan de bedrijfsvoering. Het koersdocument organisatieontwikkeling is een meer concrete doorvertaling van de ontwikkelkoers. In het organisatiebesluit zijn de structuur, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd. Het mandaatbesluit regelt de mandatering van (college) bevoegdheden naar medewerkers.

Organisatieontwikkeling

Sinds 2017 werkt de organisatie in de huidige structuur. We werken vanuit een organisatiekoers met vijf ambities. Deze 5 ambities zijn: we gaan voor meerwaarde voor en met onze inwoners, voor werkplezier, voor een gezonde, veilige en open werksfeer, voor samen en integraal en we gaan voor eigenaarschap en persoonlijk leiderschap. De organisatie heeft een platte structuur. Deze structuur ondersteunt de gewenste eigen verantwoordelijkheid van medewerkers. In 2023 is er een evaluatie van de organisatieontwikkeling geweest. Dit is niet alleen een evaluatie geweest onder medewerkers, maar ook is met externe samenwerkingspartners geweest hoe zij tegen de organisatie aankijken. De uitkomsten van deze evaluatie worden gebruikt voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie in 2024. Daarnaast worden sowieso een aantal belangrijke thema's meegenomen in de doorontwikkeling van de organisatie zoals: dienstverlening, participatie, communicatie en verbinding met de samenleving, integraal werken, omgaan met steeds complexer wordende opgaven en procesregie.

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid 2021 tot 2025 is vastgesteld. De activiteiten die hierin zijn opgenomen moeten ons als werkgever goed blijven positioneren op de complexe arbeidsmarkt. Daarnaast wordt ingezet op flexibiliteit, mobiliteit en vitaliteit. We willen hiermee niet alleen een aantrekkelijke werkgever blijven maar ook de talenten van ons personeel optimaal benutten. Onderwerpen die passen bij een moderne werkgever. We slagen er tot nu toe nog in om onze vacatures te vervullen, maar dit blijft voor de komende tijd wel een aandachtspunt om er ook voor te zorgen dat we niet steeds meer afhankelijk worden van externe inhuur waarmee ook de kennis in eigen huis verdwijnt.

We hebben grote stappen gemaakt in het tijd en plaatsonafhankelijk (thuis) werken en dus ook het digitaal werken en digitaal overleggen. We hebben gekozen voor een vorm van hybride werken waarbij er een goede balans is tussen werken op de kantoorwerkplek en de thuiswerkplek en een goede balans tussen digitaal overleggen en fysiek overleggen. We gaan het gemeentehuis aanpassen zodat het hybride werken goed wordt ondersteund en dat het gebouw aansluit bij de verdere organisatieontwikkeling.

Toezicht en verantwoording.

Decentralisatie van wetgeving legt een grotere belasting en verantwoordelijkheid op onze bedrijfsvoering. Het blijven voldoen aan de steeds zwaarder wordende eisen van een goede bedrijfsvoering blijft een forse uitdaging. Op verschillende onderwerpen zoals inkoop en aanbesteding, privacy en informatiebeveiliging, rechtmatigheidsverantwoording hebben we ook te maken met een toename van complexiteit en verzwaring van eisen. Eisen die ook regelmatig wijzigen.

Regelmatig monitoren en genereren van managementinformatie en sturingsinformatie krijgt steeds meer aandacht. De participatie van de samenleving betekent extra inzet en begeleiding van processen. Denk hierbij ook aan de

invloed en het gebruik van sociale media. Het groeiend takenpakket vergt meer afstemming, ook regionaal. De overhead neemt dus toe.

Meer in control betekent ook dat we planningen halen en bij extra opdrachten tijdig de gevolgen voor de planning in beeld brengen en herprioriteren. Het blijft ieder jaar weer een uitdaging om vastgestelde planningen te halen en daarnaast de niet geplande werkzaamheden op te pakken. Dit vergt veel van de flexibiliteit.

Onze toezichthouder, de provincie Overijssel, beoordeelt jaarlijks op een aantal indicatoren onze bedrijfsvoering. De afgelopen jaren heeft de provincie ons op alle indicatoren 'groen' beoordeeld. We zijn hierin redelijk uniek in Overijssel. Uiteraard proberen we deze lijn vast te houden.

Samenwerking

Wij blijven de houding aannemen 'lokaal wat kan en regionaal wat moet'. We blijven geloven in de kracht van de lokale uitvoering. Daarnaast sluiten we de ogen zeker niet voor de mogelijkheden van samenwerking. We zoeken de samenwerking wanneer we het zelf niet kunnen en/of wanneer het kosten bespaart en wanneer kwaliteit en kwetsbaarheid in het gedrang komen. Verder nemen we actief deel aan tal van regionale (afstemmings-)overleggen, waarbij we blijvend kritisch zijn op nut en noodzaak ervan.

8. Paragraaf openbaarheid

Openbaarheid (Wet open overheid)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. Er is een verplichting om elf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De fasering en planning van de actief openbaar te maken informatiecategorieën zijn op dit moment nog niet volledig bekend. De voorbereiding inzake de documenten die in aanmerking komen voor actieve openbaarmaking (voor zover dit nog niet gebeurd) is gestart.

Fase 1: categorieën die relatief eenvoudig zijn te realiseren of (deels) gerealiseerd zijn, worden op de volgende wijze actief openbaar gemaakt:

Categorie Wet- en regelgeving

Openbaarmaking van verordeningen en beleidsregels gaat via:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/ZoekResultaat?locatie=7461&datumrange=op&datumop=23-8-2023&date-input--2=23-8-2023&gemeenten=alle&filter-id--ss-gemeenten=rijssen-holten>

Ruimtelijke plannen via: www.ruimtelijkeplannen.nl

Categorie Raadsstukken

Raads- en commissiestukken: vergaderstukken en verslagen gepubliceerd via de website van Rijssen-Holten:

<https://raad.rijssen-holten.nl/vergaderstukken>

Categorie Bestuursstukken

Besluitenlijsten college B&W gepubliceerd via de website van Rijssen-Holten: <https://raad.rijssen-holten.nl/vergaderstukken/publicatie/verslagen-en-besluitenlijsten?oo=College>

Categorie Organisatie

Organisatiegegevens geven inzicht in de organisatie en haar werkwijze en worden gepubliceerd via de website van de gemeente: <https://www.rijssen-holten.nl/bestuur-organisatie/organogram-rijssen-holten>

Categorie WOO-verzoeken

Hoe een Woo-informatieverzoek kan worden ingediend staat vermeld op de website van de gemeente Rijssen-Holten: <https://www.rijssen-holten.nl/direct-regelen/melding-klacht-compliment/klachten-en-bezwaren/woo-verzoek/36068>

De Woo-informatieverzoeken worden nog niet actief openbaar gemaakt. Dit zou aanvankelijk op het landelijke Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) moeten worden gepubliceerd, maar de ontwikkelingen van het platform zijn vanuit het Rijk gewijzigd. Er wordt intern nu gewerkt om de Woo verzoeken te publiceren op de gemeentelijke pagina.

Aantal Woo verzoeken ontvangen in 2023 6 (stand van zaken 22 augustus 2023)

Categorie Jaarplannen

De jaarlijkse kadernota, programmabegroting en jaarverslag/jaarrekening worden al gepubliceerd via een speciale publicatietool van de gemeente: <https://rijssen-holten.begrotingsapp.nl>

Categorie Klachten

Het gaat hier om klachten over gedragingen van ambtenaren, dus als een inwoner vindt dat hij/zij niet netjes behandeld is. Het jaarverslag klachten wordt al jaarlijks behandeld via een openbaar bestuursvoorstel maar nog niet actief openbaar gemaakt.

Planning voor het vervolg, fase 2 en verder

Er wordt gewerkt aan een faseringsplan om de overige en deels hierboven genoemde categorieën actief openbaar te maken. Het gaat dan om de categorieën convenanten, klachten, onderzoeken, adviezen, WOO-verzoeken en beschikkingen.

Overzicht bestaand beleid

1. Inwoners, Organisatie en Bestuur

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie
1	Besturingsfilosofie 'Samen nieuw perspectief' (pdf)	2009	Gaat op in herijkt K
2	Koersdocument organisatieontwikkeling (pdf)	2022	Geen herziening v
3	Informatieplan 2020 (pdf)	2021	Geen herziening v
4	Organisatiebesluit (pdf)	2017	2023
5	Visie op communicatie (pdf)	2018	2026
6	Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2020 (pdf)	2020	Geen herziening v
7	Visie op dienstverlening (pdf)	2020	2023
8	Strategische visie 2010-2030, herijking 2021 (pdf)	2021	2025

2. Jongeren en Onderwijs

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1	Startnotitie Centrum Jeugd en Gezin Herziening onderdeel Loes (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	c
2	Realisatieplan Centrum Jeugd en Gezin (loket/lokaal) (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	c
3	Integraal Realisatie Programma Centrum Jeugd en Gezin (regionaal) (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	c

4	Startnotitie transitie jeugdzorg Twente (pdf)	2011	Geen herziening voorzien	r
5	Visienota Transformatie jeugdzorg Twente (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r
6	Nota "Samenwerken aan jeugdzorg in Twente" (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r
7	Nota "positionering regionale jeugdhulptaken" (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
8	Beleidsnota ' Op naar het nieuwe product VVE' (pdf)	2019	2023	r
9	Beleidsplan Jeugdzorg (pdf)	2017	Geen herziening voorzien	r
10	Adviesnota verslavingspreventie (pdf)	2019	2023	c
11	Visie jeugd- en jongerenwerk gemeente Rijssen-Holten 2020-2025 (pdf)	2020	2024	r
12	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (pdf)	2020	Periodiek	

3. Samen Zorgen

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Visiedocument 'Cliëntondersteuning in Rijssen-Holten' (pdf)	2015	Geen herziening voorzien	r
2	Nota Publieke gezondheid (pdf) Evaluatie en herijking nota Publieke Gezondheid (pdf)	2017 2023	Geen herziening voorzien	r
3	Integratienota blijven = meedoen 2017-2019 (pdf)	2017	Wordt meegenomen met de implementatie Wet Inburgering	r
4	Beleidsplan Jeugdhulp en Wmo 2017 (pdf)	2017	Geen herziening voorzien	r

5	Startdocument integrale toegang (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	c
6	Nota/actieplan een tegen eenzaamheid Rijssen-Holten (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	c
7	Beleidsnota vrijwilligers- en mantelzorgbeleid (pdf)	2022	Geen herziening voorzien	r
8	Woonzorgvisie 2030 (pdf)	2022	2030	r

4. Cultuur en Sport

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Algemene subsidieverordening gemeente Rijssen-Holten 2016 (HTML)	2016	Geen herziening voorzien	r
2	Cultuurnota 2014-2017 (pdf)	2014	2023	r
3	Herijking ruimtelijk Erfgoedbeleid Rijssen - Holten (pdf)	2023	Geen herziening voorzien	r
4	Sportvisie 2020 (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	r
5	Lokaal sportakkoord Rijssen-Holten (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	c

5. Ondernemen en Werk

beleidsstuk	jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Structuurvisie centrum Holten (pdf)	2006	Gaat op in Omgevingsvisie	r
2. Detailhandel op het bedrijventerrein (pdf)	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r
3. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025) (pdf)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r

4. Inrichting en organisatieplan lokale uitvoering Wsw en re-integratie (pdf)

2020

Gaat op in Omgevingsvisie

c

5. Beleidsplan armoede en schulden

2022

Geen herziening voorzien

r

6. Wonen, Recreëren en Veiligheid

Wonen

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
1. Structuurplan De Liesen (pdf)	2007	Geen herziening voorzien	r
2. Structuurvisie Het Opbroek (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	r
3. Structuurvisie Rijssen-Holten (pdf)	2012	Wordt Omgevingsvisie	r
4. Welstandsnota Rijssen-Holten (pdf) (Holten kern en wonen, Rijssen wonen, Rijssen kern, Rijssen bedrijven)	2012/2013	Gaat op in Omgevingsvisie/plan	r
5. Nota inbreidingsbeleid (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
6. Gebiedsvisie Stokmansveld (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
7. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025) (pdf)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r
8. Woonvisie 2021 t/m 2023 (pdf)	2021	2023	r
9. Woningbouw 2017-2021 (pdf)	2021	2023	r
10. Nota Grondbeleid (pdf)	2023	Geen herziening voorzien	r

Recreëren

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c)
-------------	-----------------------	----------------------	------------------------------

			burgemeester (b) of raad (r)
10. Landschapsontwikkelingsplan (deel 1 gebiedsbeschrijving (pdf), deel 2 gebiedsvisie (pdf), deel 3 projectenbundel (pdf), kaart deelgebieden (pdf), visiekaart A3 (pdf))	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r
11. Ruimtelijke horecavisie Rijssen-Holten 2021 (pdf)	2021	Geen herziening voorzien	r
12. Holten Hogerop/Heerlijk Holten beleidsvisie (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	r
13. Kadernota Landelijk gebied (pdf)	2011	Gaat op in Omgevingsvisie	r
14. Integraal herzien bestemmingsplan Buitengebied (regels (HTML), toelichting (HTML), bijlage bij de regels (HTML), bijlage bij de toelichting (HTML), vaststellingsbesluit (pdf))	2012	Gaat op in gemeentebreed omgevingsplan	r
15. Twentse kracht groene metropool Twente (uitvoeringsprogramma en gebiedsontwikkeling) (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	c
16. Ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied (HTML)	2015	Gaat op in Omgevingsplan	r
17. Visie vrijetijdseconomie Rijssen-Holten (pdf)	2017	Gaat op in Omgevingsvisie	r

Veiligheid

beleidsstuk	jaar van vaststelling	herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
18. Beleidsregels bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast gemeente Rijssen-Holten 2013 (HTML)	2013	Afhankelijk van eventuele wetswijziging	b
19. Damoclesbeleid (HTML)	2019	Afhankelijk van regelgeving	b

20.	Beleidslijn BIBOB 2021 (HTML)	2021	Geen herziening voorzien	c/b
21.	Horecaconvenant (pdf)	2018	2023	b
22.	Integraal Veiligheidsbeleid "Veiligheid maak je samen!" gemeente Rijssen-Holten (pdf)	2021	Geen herziening voorzien	r

7. Wijken

verkeer

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Fietsvisie Rijssen-Holten 2013 - 2020 (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r

parkeren

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
2. Parkeeronderzoek Holten 2017 (pdf)	2017	2024	c
3. Parkeeronderzoek Rijssen 2019 (pdf)	2019	2024	c
4. Nota parkeernormen (HTML)	2019	2024	r

Milieu

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
5. Gemeentelijk geluidbeleid (pdf)	2008	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	c
6. Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (pdf)	2018	2023	r
7. Lichtbeleid (pdf)	2012	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	r
8. Afvalinzameling 2017 - 2020 (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	r

Groen & water

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
9. Groenvisie Groenvisie Rijssen - Holten (pdf)	2023	Geen herziening voorzien	r
10. Berm- en slootbeheerplan (pdf)	2017	2027	c
11. Watervisie (pdf)	2011	Geen herziening voorzien	r
12. Beleidsstrategie openbare ruimte (pdf)	2006 (geëvalueerd in 2022)	Evaluatie 2026	r

Duurzaamheid

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
13. Duurzaamheidsvisie 2021-2024 (pdf)	2021	2024/25	r

Financiële begroting

Overzicht baten en lasten

Tabel overzicht baten en lasten

	jaarrekening	primaire	bijgestelde			
	2022	2023	2023	begroting	begroting	begroting
<i>Programma</i>	saldo	saldo	saldo	lasten	baten	saldo
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	2.890	5.518	3.293	4.346	818-	3.528
2 Jongeren en Onderwijs	17.342	17.406	18.319	19.801	859-	18.942
3 Samen Zorgen	8.414	14.012	9.609	17.262	1.532-	15.730
4 Cultuur en Sport	6.198	6.511	6.896	9.277	3.099-	6.178
5 Ondernemen en Werk	7.165	8.165	8.196	14.641	7.533-	7.108
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	3.897	6.565	7.223	8.493	2.068-	6.425
7 Wijken	6.033	7.416	7.576	14.123	6.991-	7.132
Totaal programma's	51.939	65.593	61.112	87.943	22.900-	65.043
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
algemene belastingen	79.410-	73.743-	79.563-	784	9.537-	8.753-
gemeentefonds					75.581-	75.581-
stelposten				47	200-	153-
overige dekkingsmiddelen				8.483	2.648-	5.835
onvoorziene uitgaven				-		-
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	79.410-	73.743-	79.563-	9.314	87.966-	78.652-
Overhead	13.431	13.098	15.865	14.975	229-	14.746
Totaal saldo van baten en lasten	14.040-	4.948	2.586-	112.232	111.095-	1.137
Onttrekkingen aan reserves	overschot	tekort	overschot			tekort
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	2.597-	-	-		-	-
2 Jongeren en Onderwijs	26-	-	70-		-	-
3 Samen Zorgen	-	-	-		-	-
4 Cultuur en Sport	60-	-	176-		-	-
5 Ondernemen en Werk	378-	69-	81-		-	-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	239-	20-	275-		-	-
7 Wijken	519-	15-	313-		11-	11-
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	8.509-	4.151-	6.512-		4.825-	4.825-

20 Overhead	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	12.328-	4.255-	7.427-	-	4.836-	4.836-
Stortingen in reserves						
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-	-	-	-	-	-
2 Jongeren en Onderwijs	-	-	-	-	-	-
3 Samen Zorgen	62	-	-	-	-	-
4 Cultuur en Sport	367	51	51	26	-	26
5 Ondernemen en Werk	560	-	-	-	-	-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	907	-	-	-	-	-
7 Wijken	350	3	10	-	-	-
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	17.149	100	9.952	-	-	-
20 Overhead	-	-	-	-	-	-
Totaal stortingen	19.395	154	10.013	26	-	26
Resultaat	6.973-	847	-	112.258	115.931-	3.673-
	overschot	tekort	sluitend			overschot

Meerjarig overzicht baten en lasten

Tabel meerjarig overzicht baten en lasten

<i>Programma</i>	begroting 2024 saldo	begroting 2025 lasten	begroting 2025 baten	begroting 2025 saldo	begroting 2026 lasten	begroting 2026 baten	begroting 2026 saldo	begroting 2027 lasten	begroting 2027 baten	begroting 2027 saldo
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	3.528	4.382	818-	3.564	4.404	818-	3.586	4.414	818-	3.596
2 Jongeren en Onderwijs	18.942	19.801	859-	18.942	19.801	859-	18.942	20.191	859-	19.332
3 Samen Zorgen	15.730	17.262	1.532-	15.730	17.262	1.532-	15.730	17.262	1.532-	15.730
4 Cultuur en Sport	6.178	9.277	3.099-	6.178	9.277	3.099-	6.178	9.277	3.099-	6.178
5 Ondernemen en Werk	7.108	14.641	7.533-	7.108	14.641	7.533-	7.108	14.641	7.533-	7.108
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	6.425	8.674	2.068-	6.606	8.566	2.068-	6.498	8.430	2.068-	6.362
7 Wijken	7.132	14.123	6.991-	7.132	14.123	6.991-	7.132	14.123	6.991-	7.132
Totaal programma's	65.043	88.160	22.900-	65.260	88.074	22.900-	65.174	88.338	22.900-	65.438
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>										
algemene belastingen	8.753-			8.885-			9.017-			9.149-
gemeentefonds	75.581-			77.821-			74.811-			75.260-
stelposten	153-			872			1.545			1.965
overige dekkingsmiddelen	5.835			3.997			3.555			3.360
onvoorzien uitgaven	-			20			40			60
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>	78.652-	10.434	90.338-	79.904-	11.202	87.460-	76.258-	11.717	88.041-	76.324-
<i>Overhead</i>	14.746	14.975	229-	14.746	14.975	229-	14.746	14.975	229-	14.746
<i>Totaal saldo van baten en lasten</i>	1.137	113.569	113.467-	102	114.251	110.589-	3.662	115.030	111.170-	3.860
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>	tekort			tekort			tekort			tekort
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-		-	-		-	-		-	-
2 Jongeren en Onderwijs	-		-	-		-	-		-	-

3 Samen Zorgen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4 Cultuur en Sport	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5 Ondernemen en Werk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7 Wijken	11-	11-	11-	11-	11-	11-	11-	11-	11-	
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	4.825-	
20 Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal onttrekkingen	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	4.836-	
Stortingen in reserves										
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2 Jongeren en Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3 Samen Zorgen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4 Cultuur en Sport	26	26	26	26	26	26	26	26	26	
5 Ondernemen en Werk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7 Wijken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20 Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal stortingen	26	26	26	26	26	26	26	26	26	
Resultaat	3.673-overschot	113.595-tekort	118.303-overschot	4.708-overschot	114.277-tekort	115.425-overschot	1.148-overschot	115.056-tekort	116.006-overschot	950-overschot

Balans

Balans

De BBV-voorschriften schrijven een weergave van de balans voor. Wij hebben de cijfers uit de jaarrekening 2022 als basis gebruikt. Aan de hand daarvan is de balans voor de begrotingen 2024-2027 geprognosticeerd.

	jaarrekening 31-12-2022	begroting 31-12-2023	begroting 31-12-2024	begroting 31-12-2025	begroting 31-12-2026	begroting 31-12-2027
VASTE ACTIVA						
immaterieel	6.281	418	558	558	558	351
materieel	116.433	124.331	136.765	131.765	126.765	121.765
financieel	8.600	8.291	11.521	11.421	11.321	11.221
TOTAAL VASTE ACTIVA	131.314	133.040	148.844	143.744	138.644	133.337
VLOTTENDE ACTIVA						
voorraden (grond)	4.237	4.151	7.256	7.218	2.761	6.791
uitzettingen < 1 jaar	9.091		9.000	9.000	9.000	9.000
liquide middelen	4.578		500	500	500	500
overlopende activa	3.831	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	21.737	5.451	18.056	18.018	13.561	17.591
TOTAAL GENERAAL	153.051	138.491	166.900	161.762	152.205	150.928
VASTE PASSIVA						
eigen vermogen	81.733	68.513	83.613	83.825	80.801	80.429
voorzieningen	8.923	8.805	12.476	12.026	11.621	11.216
vaste schulden > 1 jaar	46.408	44.955	46.352	41.324	36.296	31.269
aan te trekken financiering		867	3.959	4.087	2.987	7.514
TOTAAL VASTE PASSIVA	137.064	123.140	146.400	141.262	131.705	130.428
VLOTTENDE PASSIVA						
schulden < 1 jaar	8.870	3.000	8.000	8.000	8.000	8.000
liquide middelen (kasgeld)	-	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
overlopende passiva	7.117	4.851	5.000	5.000	5.000	5.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.987	15.351	20.500	20.500	20.500	20.500
TOTAAL GENERAAL	153.051	138.491	166.900	161.762	152.205	150.928

EMU-Saldo

EMU-saldo

Het EMU-saldo 2024-2027 is weergegeven in deze tabel. Deze saldi worden aangeleverd bij het CBS en tellen mee voor het EMU-saldo van Nederland.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)			2024	2025	2026	2027
1.	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+	1.137	102	3.662	3.860
2.	Mutatie (im)materiële activa	-	5.709	1.008-	3.026-	3.339-
3.	Mutatie voorzieningen	+	457-	457-	457-	457-
4.	Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-	3.022	38	4.457	1.905
5.	Verwachte boekwinsten	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo			8.051-	615	1.774	4.837

Overzicht incidentele middelen per programma

Overzicht incidentele middelen per programma

De tabellen hierna geven een overzicht van de producten per programma op basis van bestaand beleid. De prioriteiten zijn in deze tabellen dus nog niet per programma verwerkt. Deze maken onderdeel uit van het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Overzicht incidentele middelen per programma

Omschrijving	Pro-gramma	Product								
			2024		2025		2026		2027	
			lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1 - Twenteboard	1	100	€ 38.000							
2 - Leerlingenprognose 1 keer per 3 jaar	2	300					€ 10.000			
3 - Invoering Wet Kwaliteitsborging	6	700	€ 264.600							
4 - Inruil diverse voertuigen	7	750		€ 116.000						
5 - Algemene uitkering gemeentefonds	15	353		€ 2.209.000		€ 1.536.000		€ 64.000		€ 222.000
6 - Onvoorzien incidenteel	15	355	€ 40.000		€ 40.000		€ 40.000		€ 40.000	
7 - Personeelsreis 1 keer per 2 jaar	overhead	004			€ 20.000				€ 20.000	
8 - Seniorenreis 1 keer per 2 jaar	overhead	004	€ 7.600				€ 8.000			
9 - Beveiliging van informatie	overhead	005	€ 25.000							
10 - Vernieuwen beheerapplicatie BGT/BAG	overhead	005	€ 42.000				€ 50.000			
11 - Civion Middelen naar cloud omgeving	overhead	005	€ 70.000							
12 - Civion Middelen naar cloud omgeving (ondersteuning)	overhead	005	€ 40.000							
13 - GIS netwerkbrowser	overhead	005	€ 50.000							
TOTAAL lasten en baten			€ 577.200	€ 2.325.000	€ 60.000	€ 1.536.000	€ 108.000	€ 64.000	€ 60.000	€ 222.000
Reserve incidenteel perspectief per 1 januari (5002)			€ 6.032.000		€ 5.582.000		€ 7.276.000		€ 5.422.000	
Nog niet begrote mutaties (structureel overschot 2024)										
Saldo mutaties zoals hierboven aangegeven (5002) lasten			€ 2.325.000		€ 1.536.000		€ 64.000		€ 222.000	
Saldo mutaties zoals hierboven aangegeven (5002) baten			€ 577.200-		€ 60.000-		€ 108.000-		€ 60.000-	
Structureel overschot incidenteel beschikbaar			€ 3.673.000		€ 4.708.000		€ 1.148.000		€ 950.000	
Nieuw beleid incidenteel			€ 5.871.000 -		€ 4.490.000 -		€ 2.958.000 -		€ 320.000-	
Afronding			€ 200							
Aansluiting met meerjarenraming			€ 5.582.000		€ 7.276.000		€ 5.422.000		€ 6.214.000	

Korte toelichting overzicht middelen per programma

Korte toelichtingen op geraamde bedragen:

1. De bijdrage is tijdelijk hoger als gevolg van aanloopkosten. Na 2024 eindigt dit.

-
2. Er wordt eens per 3 jaar een meerjarige prognose van leerlingaantallen gemaakt.
 3. De invoering van de WKB brengt tijdelijke lasten met zich mee.
 4. Er worden 7 voertuigen vervangen. Deze zijn volledig afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met een boekwinst.
 5. In 2024 is het incidentele deel van de algemene uitkering € 2.309.000. Hiervan houden we € 100.000 beschikbaar voor de RVU-regeling. Het incidentele effect is voornamelijk incidentele middelen jeugdzorg en eenmalig voordeel agv uitstellen opschalingskorting. Daarnaast diverse kleine mutaties/stortingen, zoals bv. incidentele middelen opvang asielzoekers (inburgering).
 6. Voor incidenteel onvoorziene zaken wordt een vast bedrag geraamd.
 7. De personeelsreis wordt eens per 2 jaar georganiseerd.
 8. De seniorenreis wordt eens per 2 jaar georganiseerd.
 9. Er wordt rekening gehouden met eenmalige lasten voor beveiliging van informatie.
 10. Er wordt rekening gehouden met eenmalige lasten voor het vernieuwen van de beheerapplicatie Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) / Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).
 11. Er wordt rekening gehouden met eenmalige lasten voor de overgang van de financiële applicatie naar de cloud.
 12. Er wordt rekening gehouden met eenmalige lasten voor ondersteuning bij de overgang van de financiële applicatie naar de cloud.
 13. Er wordt rekening gehouden met eenmalige lasten voor de vervanging van de Nedbrowser GIS (geografisch informatiesysteem).

Product per programma

Product per programma

Programma

1 Inwoners, Organisatie en Bestuur

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
100	Bestuursorganen	3.012.700	264.200-	2.748.500	-	-	2.748.500
102	Bestuursondersteuning raad	233.100	-	233.100	-	-	233.100
150	Burgerzaken	1.099.700	528.300-	571.400	-	-	571.400
359	Invordering	-	25.000-	25.000-	-	-	25.000-
Totaal programma		4.345.500	817.500-	3.528.000	-	-	3.528.000

Programma

2 Jongeren en Onderwijs

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
300	Gemeenschappelijke baten en lasten	2.536.300	682.800-	1.853.500	-	-	1.853.500
301	Openbaar basisonderwijs	252.000	26.000-	226.000	-	-	226.000
302	Regulier basisonderwijs	1.041.300	49.800-	991.500	-	-	991.500
303	Openb voortgezet onderwijs	247.200	-	247.200	-	-	247.200
304	Bijzonder voortgezet onderwijs	600.400	-	600.400	-	-	600.400
501	Kinderopvang	250.000	5.000-	245.000	-	-	245.000
502	Jeugdbeleid	14.873.600	95.500-	14.778.100	-	-	14.778.100
Totaal programma		19.800.800	859.100-	18.941.700	-	-	18.941.700

Programma

3 Samen Zorgen

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
500	Maatschappelijke dienstverlening	1.577.800	124.000-	1.453.800	-	-	1.453.800
503	Ouderenzorg	203.700	-	203.700	-	-	203.700
504	Minderheden	689.200	496.100-	193.100	-	-	193.100
509	Gezondheidszorg	3.142.000	629.600-	2.512.400	-	-	2.512.400
511	WMO	5.788.600	185.100-	5.603.500	-	-	5.603.500
512	WMO (3 d's)	5.861.100	97.400-	5.763.700	-	-	5.763.700
Totaal programma		17.262.400	1.532.200-	15.730.200	-	-	15.730.200

Programma

4 Cultuur en Sport

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
200	Bibliotheek	994.000	38.100-	955.900	-	-	955.900
201	Culturele activiteiten	1.322.600	489.900-	832.700	-	25.500	858.200
202	Landgoed de Oosterhof	28.200	1.000-	27.200	-	-	27.200
203	Muziekonderwijs	469.300	58.400-	410.900	-	-	410.900
204	Oudheidkunde en musea	473.700	8.100-	465.600	-	-	465.600
206	Sport	4.404.500	1.851.300-	2.553.200	-	-	2.553.200
306	Nieuwe wet inburgering	226.600	-	226.600	-	-	226.600
452	Lijkbezorging	564.000	652.000-	88.000-	-	-	88.000-
505	Maatschappelijk werk	617.600	-	617.600	-	-	617.600
507	Vrijwilligersbeleid	176.900	-	176.900	-	-	176.900
Totaal programma		9.277.400	3.098.800-	6.178.600	-	25.500	6.204.100

Programma

5 Ondernemen en Werk

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
250	Markten	184.500	14.700-	169.800	-	-	169.800
251	Economische zaken	368.800	44.500-	324.300	-	-	324.300
800	WWB re-integratie	4.779.700	614.700-	4.165.000	-	-	4.165.000
801	WWB algemeen	8.945.300	6.734.600-	2.210.700	-	-	2.210.700
802	Kwijtschelding	153.300	124.200-	29.100	-	-	29.100
803	Terugvordering (IOAW/IOAZ)	209.000	-	209.000	-	-	209.000
Totaal programma		14.640.600	7.532.700-	7.107.900	-	-	7.107.900

Programma

6 Wonen, Recreëren en Veiligheid

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
205	Recreatie	1.032.800	63.100-	969.700	-	-	969.700
550	Openbare orde	650.800	47.900-	602.900	-	-	602.900
551	Integrale veiligheid	357.400	-	357.400	-	-	357.400
552	Rampenbestrijding	16.600	-	16.600	-	-	16.600
553	Brandweer	2.793.300	-	2.793.300	-	-	2.793.300
555	Preparatie	25.000	-	25.000	-	-	25.000
556	Preventie	2.800	2.300-	500	-	-	500
700	Wonen	841.300	701.600-	139.700	-	-	139.700
701	Stadsvernieuwing	91.400	25.300-	66.100	-	-	66.100
702	Overige agrarische zaken	79.100	119.200-	40.100-	-	-	40.100-
703	Ruimtelijke Ordening	1.322.400	70.000-	1.252.400	-	-	1.252.400
704	Grondbedrijf	732.200	899.900-	167.700-	-	-	167.700-

705	Omgevingswet	31.400	-	31.400	-	-	31.400
751	Verkeer en vervoer	354.000	136.800-	217.200	-	-	217.200
754	Parkeren	134.700	1.700-	133.000	-	-	133.000
755	Openbaar vervoer	27.800	-	27.800	-	-	27.800
				-			
Totaal programma		8.493.000	2.067.800-	6.425.200	-	-	6.425.200

Programma

7 Wijken

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor	mutaties reserves		saldo na
				bestemming	onttrekking	storting	bestemming
400	Milieu	1.290.800	13.000-	1.277.800	-	-	1.277.800
401	Natuurbescherming	79.900	-	79.900	-	-	79.900
402	Afwatering	166.400	-	166.400	-	-	166.400
450	Openbaar groen	2.249.900	100.400-	2.149.500	-	-	2.149.500
460	hondentoiletten	54.700	-	54.700	-	-	54.700
510	Ongediertebestrijding	50.300	-	50.300	-	-	50.300
522	speeltuinen/zomervantiewerk	30.200	200-	30.000	-	-	30.000
600	Afval	3.004.200	3.437.100-	432.900-	11.000-	-	443.900-
650	Riolering	2.774.100	3.252.200-	478.100-	-	-	478.100-
710	verspreide gronden	107.200	46.700-	60.500	-	-	60.500
750	Wegen	2.867.900	125.300-	2.742.600	-	-	2.742.600
752	Straatverlichting	351.100	-	351.100	-	-	351.100
753	Straatreiniging	784.900	16.000-	768.900	-	-	768.900
756	Gladheidsbestrijding	311.400	-	311.400	-	-	311.400
Totaal programma		14.123.000	6.990.900-	7.132.100	11.000-	-	7.121.100

Programma

20 Overhead

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor	mutaties reserves		saldo na
				bestemming	onttrekking	storting	bestemming
alle	overhead	14.975.200	229.200-	14.746.000	-	-	14.746.000
Totaal programma		14.975.200	229.200-	14.746.000	-	-	14.746.000

Programma

15 Algemene dekkingsmiddelen en
onvoorzien

product	omschrijving	lasten	baten	saldo voor	mutaties reserves		saldo na
				bestemming	onttrekking	storting	bestemming
350	Aandelenbezit	9.600	988.000-	978.400-	-	-	978.400-
351	Rente bedrijfsvoering	-	405.300-	405.300-	-	-	405.300-
352	Belastingen	783.600	9.471.500-	8.687.900-	-	-	8.687.900-

353	Algemene Uitkering	-	75.580.900-	75.580.900-	-	-	75.580.900-
354	Invordering	18.300	48.500-	30.200-	-	-	30.200-
355	Overige baten en lasten	1.212.200	1.407.000-	194.800-	4.824.900-	-	5.019.700-
358	Ruimte nieuw beleid	7.288.300	-	7.288.300	-	-	7.288.300
461	Hondenbelasting	2.000	65.100-	63.100-	-	-	63.100-
Totaal programma		9.314.000	87.966.300-	78.652.300-	4.824.900-	-	83.477.200-

Overzicht per taakveld

overzicht per taakveld

Het BBV schrijft een indeling in taakvelden voor. Deze informatie wordt gebruikt om baten en lasten van gemeenten vergelijkbaar te maken.

Overzicht per taakveld

Het BBV schrijft een indeling in taakvelden voor. Deze informatie wordt gebruikt om baten en lasten van gemeenten vergelijkbaar te maken.

Taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	264.200-	3.179.700	2.915.500
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	264.200-	3.179.700	2.915.500
0.2 Burgerzaken	528.300-	887.300	359.000
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	528.300-	887.300	359.000
0.4 Overhead	203.900-	15.014.900	14.811.000
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		14.500	14.500
1.07 Wijken		50.500	50.500
1.20 Indirecte producten	203.900-	14.949.900	14.746.000
0.5 Treasury	1.418.600-	99.900	1.318.700-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	1.393.300-	74.600	1.318.700-
1.20 Indirecte producten	25.300-	25.300	-
0.61 OZB woningen	4.647.100-	463.300	4.183.800-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	4.647.100-	463.300	4.183.800-
0.62 OZB niet-woningen	3.972.500-	13.400	3.959.100-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	3.972.500-	13.400	3.959.100-
0.64 Belastingen overig	420.300-	11.700	408.600-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	420.300-	11.700	408.600-
0.7 Alg. uitk. en ov. uitk. gem.f.	75.580.900-		75.580.900-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	75.580.900-		75.580.900-
0.8 Overige baten en lasten	1.619.500-	8.500.500	6.881.000
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	25.000-		25.000-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	1.594.500-	8.500.500	6.906.000
0.10 Mutaties reserves	4.571.300-	25.500	4.545.800-
1.02 Jongeren en Onderwijs		25.500	25.500
1.04 Cultuur en Sport			
1.05 Ondernemen en Werk		-	-
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid			
1.07 Wijken	11.000-		11.000-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	4.560.300-		4.560.300-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.300-	2.821.100	2.818.800
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	2.300-	2.821.100	2.818.800
1.2 Openbare orde en veiligheid	47.900-	1.054.500	1.006.600
1.04 Cultuur en Sport		29.700	29.700
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	47.900-	1.024.800	976.900
2.1 Verkeer en vervoer	278.100-	4.669.300	4.391.200
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	136.800-	354.000	217.200
1.07 Wijken	141.300-	4.315.300	4.174.000
2.2 Parkeren	1.700-	134.700	133.000

1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	1.700-	134.700	133.000
2.5 Openbaar vervoer		27.800	27.800
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		27.800	27.800
3.1 Economische ontwikkeling		279.700	279.700
1.05 Ondernemen en Werk		279.700	279.700
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	324.500-	210.500	114.000-
1.05 Ondernemen en Werk	44.500-	16.100	28.400-
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	280.000-	194.400	85.600-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.	179.400-	600.300	420.900
1.05 Ondernemen en Werk	14.700-	257.500	242.800
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	118.000-	8.600	109.400-
1.07 Wijken	46.700-	107.200	60.500
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien		227.000	227.000
3.4 Economische promotie	622.300-	23.500	598.800-
1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	622.300-	23.500	598.800-
4.1 Openbaar basisonderwijs		39.600	39.600
1.02 Jongeren en Onderwijs		39.600	39.600
4.2 Onderwijshuisvesting	75.800-	2.193.600	2.117.800
1.02 Jongeren en Onderwijs	75.800-	2.193.600	2.117.800
4.3 Onderwijsbel. en leerlingzaken	714.600-	2.612.800	1.898.200
1.02 Jongeren en Onderwijs	714.600-	2.612.800	1.898.200
5.1 Sportbeleid en activering	260.000-	466.400	206.400
1.04 Cultuur en Sport	260.000-	466.400	206.400
5.2 Sportaccommodaties	1.591.300-	3.938.100	2.346.800
1.04 Cultuur en Sport	1.591.300-	3.938.100	2.346.800
5.3 Cultuurpres., -prod., en -part	548.300-	1.901.400	1.353.100
1.04 Cultuur en Sport	548.300-	1.899.000	1.350.700
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		2.400	2.400
5.4 Musea		221.700	221.700
1.04 Cultuur en Sport		221.700	221.700
5.5 Cultureel erfgoed	9.100-	183.400	174.300
1.04 Cultuur en Sport	9.100-	173.100	164.000
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		10.300	10.300
5.6 Media	38.100-	1.045.600	1.007.500
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		51.600	51.600
1.04 Cultuur en Sport	38.100-	994.000	955.900
5.7 Openb. groen en (openl.) recr.	164.900-	3.659.800	3.494.900
1.02 Jongeren en Onderwijs		109.100	109.100
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	64.300-	1.020.100	955.800
1.07 Wijken	100.600-	2.530.600	2.430.000
6.1 Samenkracht en burgerpart.	508.900-	5.321.900	4.813.000
1.02 Jongeren en Onderwijs	12.800-	1.813.600	1.800.800
1.03 Samen Zorgen	496.100-	2.516.900	2.020.800
1.04 Cultuur en Sport		991.400	991.400
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	80.700-	2.103.600	2.022.900
1.02 Jongeren en Onderwijs	55.900-	1.383.000	1.327.100

1.03 Samen Zorgen	24.800-	720.600	695.800
6.3 Inkomensregelingen	6.858.800-	9.838.600	2.979.800
1.03 Samen Zorgen		671.000	671.000
1.05 Ondernemen en Werk	6.858.800-	9.167.600	2.308.800
6.4 WSW en beschut werk	614.700-	3.729.900	3.115.200
1.05 Ondernemen en Werk	614.700-	3.729.900	3.115.200
6.5 Arbeidsparticipatie		1.189.800	1.189.800
1.05 Ondernemen en Werk		1.189.800	1.189.800
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	124.000-	1.216.200	1.092.200
1.03 Samen Zorgen	124.000-	1.216.200	1.092.200
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	257.700-	4.325.900	4.068.200
1.03 Samen Zorgen	257.700-	4.325.900	4.068.200
6.71b Begeleiding (WMO)		2.946.800	2.946.800
1.03 Samen Zorgen		2.946.800	2.946.800
6.71c Dagbesteding (WMO)		1.529.100	1.529.100
1.03 Samen Zorgen		1.529.100	1.529.100
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)		196.000	196.000
1.03 Samen Zorgen		196.000	196.000
6.72a Jeugdhulp begeleiding		2.324.200	2.324.200
1.02 Jongeren en Onderwijs		2.324.200	2.324.200
6.72b Jeugdhulp behandeling		2.087.900	2.087.900
1.02 Jongeren en Onderwijs		2.087.900	2.087.900
6.72c Jeugdhulp dagbesteding		2.306.100	2.306.100
1.02 Jongeren en Onderwijs		2.306.100	2.306.100
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig		476.300	476.300
1.02 Jongeren en Onderwijs		476.300	476.300
6.73a Pleegzorg		374.500	374.500
1.02 Jongeren en Onderwijs		374.500	374.500
6.73b Gezinsgericht		103.000	103.000
1.02 Jongeren en Onderwijs		103.000	103.000
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig		1.365.300	1.365.300
1.02 Jongeren en Onderwijs		1.365.300	1.365.300
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		1.679.400	1.679.400
1.02 Jongeren en Onderwijs		1.679.400	1.679.400
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		318.300	318.300
1.02 Jongeren en Onderwijs		318.300	318.300
6.74c Gesloten plaatsing		104.500	104.500
1.02 Jongeren en Onderwijs		104.500	104.500
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)		128.700	128.700
1.03 Samen Zorgen		128.700	128.700
6.82a Jeugdbescherming		464.400	464.400
1.02 Jongeren en Onderwijs		464.400	464.400
6.82b Jeugdreclassering		45.200	45.200
1.02 Jongeren en Onderwijs		45.200	45.200
7.1 Volksgezondheid	629.600-	3.011.200	2.381.600
1.03 Samen Zorgen	629.600-	3.011.200	2.381.600

7.2 Riolering	3.252.200-	2.774.100	478.100-
1.07 Wijken	3.252.200-	2.774.100	478.100-
7.3 Afval	3.437.100-	3.004.200	432.900-
1.07 Wijken	3.437.100-	3.004.200	432.900-
7.4 Milieubeheer	13.000-	1.341.100	1.328.100
1.07 Wijken	13.000-	1.341.100	1.328.100
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	652.000-	564.000	88.000-
1.04 Cultuur en Sport	652.000-	564.000	88.000-
8.1 Ruimtelijke ordening	70.000-	1.353.800	1.283.800
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	70.000-	1.353.800	1.283.800
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terr.)	619.900-	537.800	82.100-
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	619.900-	537.800	82.100-
1.07 Wijken		-	-
8.3 Wonen en bouwen	726.900-	1.215.600	488.700
1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		212.400	212.400
1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	726.900-	1.003.200	276.300
Eindtotaal	115.930.400-	112.257.400	3.673.000-

Het saldo van de begroting 2024 wordt verantwoord op taakveld 0.11, resultaat van de rekening van baten en lasten.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Reserves & voorzieningen	Stand 31/12/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Mutaties niet begroot	Stand 31/12/2024
5000 Algemene Reserve	€ 43.047.230	€ -	€ -	€ 385.308	€ 43.432.538
5002 Reserve incidenteel perspectief	€ 6.032.000	€ -	€ -4.123.200	€ 3.673.200	€ 5.582.000
totaal Algemene Reserve	€ 49.079.230	€ -	€ -4.123.200	€ 4.058.508	€ 49.014.538
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5100 Res. restaur. monumenten	€ 75.156	€ -	€ -	€ -15.000	€ 60.156
5101 Egalis. grondpr. Industrieterr	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5103 Reserve overheveling budgetten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5104 Reserve sport	€ 757.957	€ 25.500	€ -	€ -	€ 783.457
5105 Reserve nieuwbouw Zwembad RSN	€ 50.000	€ -	€ -	€ -50.000	€ -
5106 Res. parkmanagement-grondexpl.	€ 78.023	€ -	€ -	€ -	€ 78.023
5107 Maatsch. Begeleid. Asielzoeker	€ 193.646	€ -	€ -	€ -	€ 193.646
5109 Reserve gebouwenbeheer	€ 819.542	€ -	€ -	€ -	€ 819.542
5110 Reserve Reïntegratie	€ 1.416.327	€ -	€ -	€ -	€ 1.416.327
5111 Reserve verlengde Waagweg	€ 412.266	€ -	€ -	€ -	€ 412.266
5113 LTVV algemeen	€ 385.309	€ -	€ -	€ -385.309	€ -
5114 Res. Verbindingsweg	€ 667.070	€ -	€ -	€ -667.000	€ 70
5116 Res. leefbaarheid platteland	€ 103.713	€ -	€ -	€ -	€ 103.713
5117 Res. reconstr.(rood voor rood)	€ 81.106	€ -	€ -	€ -	€ 81.106
5118 Reserve ziektevervanging	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5119 Reserve afwikkeling Essent	€ 900.000	€ -	€ -60.000	€ -	€ 840.000
5120 Egalisatiereserve afval	€ 171.397	€ -	€ -11.000	€ -	€ 160.397
5121 Reserve personeelsvoorz.	€ 182.547	€ -	€ -	€ -	€ 182.547
5122 Res.odh.onderwijshuisvesting	€ 393.414	€ -	€ -	€ -	€ 393.414
5123 Brandveiligheid De Borkeld	€ 710.650	€ -	€ -	€ -710.650	€ -
5124 Reserve bijdragen regio Twente	€ 774.105	€ -	€ -	€ -150.000	€ 624.105
5125 Egalisatiebuffer jeugd en WMO	€ 288.447	€ -	€ -	€ -	€ 288.447
5127 Res. bovenw. voorz. grondexpl.	€ 211.962	€ -	€ -	€ -	€ 211.962
5129 Reserve Duurzaamheidsvisie	€ 818.133	€ -	€ -	€ -150.000	€ 668.133
5130 Reserve Recreatie & Toerisme	€ 223.803	€ -	€ -	€ -	€ 223.803
5131 Reserve Bomenplan	€ 211.858	€ -	€ -	€ -100.000	€ 111.858
5132 Res. implement. omgevingswet	€ 310.565	€ -	€ -	€ -	€ 310.565
5133 Reserve Corona	€ 878.277	€ -	€ -	€ -878.277	€ -
5134 Reserve Waardenborch	€ 500.000	€ -	€ -	€ -50.000	€ 450.000
5135 Reserve bestrijding energiearmoede	€ 3.114.000	€ -	€ -	€ -	€ 3.114.000
5136 Res ongelijkvloerse verbinding station H	€ 200.000	€ -	€ -	€ -	€ 200.000
5137 Reserve cofinanciering derden	€ 200.000	€ -	€ -	€ -20.000	€ 180.000
5138 Reserve centrumfunctie Rijssen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5139 Reserve algemene uitkering	€ 438.000	€ -	€ -	€ -	€ 438.000
5140 Reserve energietransitie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5141 Reserve Wet Open Overheid (WOO)	€ 116.000	€ -	€ -	€ -	€ 116.000
5142 Reserve Ontheemden	€ 8.381.111	€ -	€ -	€ -500.000	€ 7.881.111
totaal Algemene Bestemmingsreserves	€ 24.064.383	€ 25.500	€ -71.000	€ -3.676.236	€ 20.342.648
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5301 Voorz. pensioen Wethouders	€ 3.187.332	€ 205.000	€ -210.000	€ -	€ 3.182.332
5302 Voorz. Dr. Stokkersfonds	€ 421.866	€ -	€ -	€ -	€ 421.866

5303 Voorz. Wachtgeld Wethouders	€ 168.685	€ -	€ -	€ -	€ 168.685
5304 Voorziening statisch archief	€ 278.020	€ -	€ -	€ -	€ 278.020
5305 Vz. verbetermaatregel riolering	€ 1.681.174	€ -	€ -	€ -400.000	€ 1.281.174
5306 Vz. verv.investeringen riool	€ 2.928.868	€ -	€ -1.000	€ -	€ 2.927.868
5307 Voorziening Spaarverlof	€ 216.090	€ -	€ -	€ -	€ 216.090
5800 (CP) Voorziening de Kol	€ 4.000	€ -	€ -	€ -4.000	€ -
5802 (CP) Voorziening Encko	€ 5.799.809	€ 135.800	€ -	€ -	€ 5.935.609
totaal Voorzieningen	€ 14.685.845	€ 340.800	€ -211.000	€ -404.000	€ 14.411.645
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5400 (OP) Voorz OAB	€ 534.686	€ 117.000	€ -	€ -	€ 651.686
5403 (OP) Voorz. bodemsanering	€ 135.243	€ -	€ -	€ -	€ 135.243
5404 (OP) Spec. aken Alg.Uitkering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5409 (OP) Pilot Wijk van de toekoms	€ 15.181	€ -	€ -	€ -	€ 15.181
5410 (OP) Kapitaalverstr. 75% Rijk	€ 25.958	€ -	€ -	€ -	€ 25.958
5411 (OP) Waterhuish. Oosterhof	€ 67.438	€ -	€ -	€ -	€ 67.438
5412 (OP) TOZO	€ 214.211	€ -	€ -	€ -	€ 214.211
5414 (OP) Toeslagenaffaire	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5415 (OP) Herinrichting Korteboslaan	€ 134.263	€ -	€ -	€ -	€ 134.263
5416 (OP) Huisvesting grote gezinnen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5417 (OP) NPO Middelen	€ 272.030	€ -	€ -	€ -	€ 272.030
5418 (OP) Ventilatie in scholen	€ 716.253	€ -	€ -	€ -	€ 716.253
5419 (OP) Controle toegangsbewijs	€ 45.370	€ -	€ -	€ -	€ 45.370
5420 (OP) Sportakkoord	€ 41.826	€ -	€ -	€ -	€ 41.826
5421 (OP) Toezicht en handhaving Corona	€ 51.687	€ -	€ -	€ -	€ 51.687
5422 (OP) Flex woningbouw C41B	€ 5.242	€ -	€ -	€ -	€ 5.242
5423 (OP) Sanering varkenshouderijen L6	€ 17.241	€ -	€ -	€ -	€ 17.241
5424 (OP) Huisvesting aandachtsgroepen C209	€ 140.000	€ -	€ -	€ -	€ 140.000
5425 (OP) Onderwijshuisvesting ontheemden D19	€ 438.945	€ -	€ -	€ -	€ 438.945
5426 (OP) Aanpak energiearmoede C55	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5427 (OP) Impulsregeling klimaatadaptatie E44	€ 194.574	€ -	€ -	€ -	€ 194.574
5428 (OP) Stimulering verkeersmaatregelen E84	€ 256.529	€ -	€ -	€ -	€ 256.529
5431 (OP) Onderwijsroute G13	€ 26.016	€ -	€ -	€ -	€ 26.016
5434 (OP) Wet inburgering G10	€ 224.265	€ -	€ -	€ -	€ 224.265
5435 (OP) Verkeersveiligheid	€ 61.916	€ -	€ -	€ -	€ 61.916
5436 (OP) Uitvoering klimaattk inzet pers.	€ 234.100	€ -	€ -	€ -	€ 234.100
5437 (OP) Gastheerschap Twente	€ 30.489	€ -	€ -	€ -	€ 30.489
totaal Overlopende Passiva	€ 3.883.462	€ 117.000	€ -	€ -	€ 4.000.462
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5600 BBV-res Reggesteyn (10587)	€ 3.682.913	€ -	€ -175.300	€ -	€ 3.507.613
5601 BBV res. nieuwb gem.huis 10679	€ 10.083.690	€ -	€ -366.800	€ -	€ 9.716.890
5602 BBV res.kunstgras hockey 10731	€ 27.428	€ -	€ -27.428	€ -	€ 0
5603 BBV Res Boomkamp-Busstation	€ 294.356	€ -	€ -43.300	€ -	€ 251.056
5604 BBV kunstgras vv Holten agv	€ 54.384	€ -	€ -7.700	€ -	€ 46.684
5605 BBV Reserve Constantijnschool	€ 79.805	€ -	€ -21.200	€ -	€ 58.605
5606 BBV Reserve starterslening	€ 249.846	€ -	€ -	€ -	€ 249.846
5607 BBV Reserve uitbr oudheidkamer Holten	€ 125.000	€ -	€ -	€ -	€ 125.000

5608 BBV Reserve masterplan oosterhof	€ 300.000	€ -	€ -	€ -	€ 300.000
totaal BBV Reserves	€ 14.897.422	€ -	€ -641.728	€ -	€ 14.255.694
Totaal Reserves en voorzien	€ 106.610.342	€ 483.300	€ -5.046.928	€ -21.728	€ 102.024.986

Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

Reserves & voorzieningen	Saldo eind 2024	Saldo eind 2025	Saldo eind 2026	Saldo eind 2027
5000 Algemene Reserve	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538
5002 Reserve incidenteel perspectief	€ 5.582.000	€ 7.276.000	€ 5.422.000	€ 6.214.000
totaal Algemene Reserve	€ 49.014.538	€ 50.708.538	€ 48.854.538	€ 49.646.538
	€ -	€ -	€ -	€ -
5100 Res. restaur. monumenten	€ 60.156	€ 60.156	€ 60.156	€ 60.156
5101 Egalis. grondpr. Industrieterr	€ -	€ -	€ -	€ -
5103 Reserve overheveling budgetten	€ -	€ -	€ -	€ -
5104 Reserve sport	€ 783.457	€ 757.957	€ 732.457	€ 706.857
5105 Reserve nieuwbouw Zwembad RSN	€ -	€ -	€ -	€ -
5106 Res. parkmanagement-grondexpl.	€ 78.023	€ 78.023	€ 78.023	€ 78.023
5107 Maatsch. Begeleid. Asielzoeker	€ 193.646	€ 193.646	€ 193.646	€ 193.646
5109 Reserve gebouwenbeheer	€ 819.542	€ 819.542	€ 819.542	€ 819.542
5110 Reserve Reïntegratie	€ 1.416.327	€ 1.416.327	€ 1.416.327	€ 1.416.327
5111 Reserve verlengde Waagweg	€ 412.266	€ 412.266	€ 412.266	€ 412.266
5113 LTVV algemeen	€ -	€ -	€ -	€ -
5114 Res. Verbindingsweg	€ 70	€ 70	€ 70	€ 70
5116 Res. leefbaarheid platteland	€ 103.713	€ 103.713	€ 103.713	€ 103.713
5117 Res. reconstr.(rood voor rood)	€ 81.106	€ 81.106	€ 81.106	€ 81.106
5118 Reserve ziektevervanging	€ -	€ -	€ -	€ -
5119 Reserve afwikkeling Essent	€ 840.000	€ 780.000	€ 720.000	€ 660.000
5120 Egalisatiereserve afval	€ 160.397	€ 160.397	€ 160.397	€ 160.397
5121 Reserve personeelsvoorz.	€ 182.547	€ 182.547	€ 182.547	€ 182.547
5122 Res.odh.onderwijsruimtevesting	€ 393.414	€ 393.414	€ 393.414	€ 393.414
5123 Brandveiligheid De Borkeld	€ -	€ -	€ -	€ -
5124 Reserve bijdragen regio Twente	€ 624.105	€ 374.105	€ 274.105	€ 274.105
5125 Egalisatiebuffer jeugd en WMO	€ 288.447	€ 288.447	€ 288.447	€ 288.447
5127 Res. bovenw. voorz. grondexpl.	€ 211.962	€ 211.962	€ 211.962	€ 211.962
5129 Reserve Duurzaamheidsvisie	€ 668.133	€ 518.133	€ 418.133	€ 218.133
5130 Reserve Recreatie & Toerisme	€ 223.803	€ 223.803	€ 223.803	€ 223.803
5131 Reserve Bomenplan	€ 111.858	€ -	€ -	€ -
5132 Res. implement. omgevingswet	€ 310.565	€ 260.565	€ 210.565	€ 160.565
5133 Reserve Corona	€ -	€ -	€ -	€ -
5134 Reserve Waardenborch	€ 450.000	€ 350.000	€ 250.000	€ 150.000
5135 Reserve bestrijding energiearmoede	€ 3.114.000	€ 3.114.000	€ 3.114.000	€ 3.114.000
5136 Res ongelijkvloerse verbinding station H	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
5137 Reserve cofinanciering derden	€ 180.000	€ 160.000	€ 140.000	€ 120.000
5138 Reserve centrumfunctie Rijssen	€ -	€ -	€ -	€ -
5139 Reserve algemene uitkering	€ 438.000	€ 438.000	€ 438.000	€ 438.000
5140 Reserve energietransitie	€ -	€ -	€ -	€ -
5141 Reserve Wet Open Overheid (WOO)	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000
5142 Reserve Ontheemden	€ 7.881.111	€ 7.781.111	€ 7.681.111	€ 7.581.111
totaal Algemene Bestemmingsreserves	€ 20.342.648	€ 19.475.290	€ 18.919.790	€ 18.364.190

	€ -	€ -	€ -	€ -
5301 Voorz. pensioen Wethouders	€ 3.182.332	€ 3.132.332	€ 3.127.332	€ 3.122.332
5302 Voorz. Dr. Stokkersfonds	€ 421.866	€ 421.866	€ 421.866	€ 421.866
5303 Voorz. Wachtgeld Wethouders	€ 168.685	€ 168.685	€ 168.685	€ 168.685
5304 Voorziening statisch archief	€ 278.020	€ 278.020	€ 278.020	€ 278.020
5305 Vz. verbetermaatregel riolering	€ 1.281.174	€ 881.174	€ 481.174	€ 81.174
5306 Vz. verv.investeringen riool	€ 2.927.868	€ 2.927.868	€ 2.927.868	€ 2.927.868
5307 Voorziening Spaarverlof	€ 216.090	€ 216.090	€ 216.090	€ 216.090
5800 (CP) Voorziening de Kol	€ -	€ -	€ -	€ -
5802 (CP) Voorziening Encko	€ 5.935.609	€ 6.054.321	€ 6.175.408	€ -
totaal Voorzieningen	€ 14.411.645	€ 14.080.357	€ 13.796.443	€ 7.216.035
	€ -	€ -	€ -	€ -
5400 (OP) Voorz OAB	€ 651.686	€ 651.686	€ 651.686	€ 651.686
5403 (OP) Voorz. bodemsanering	€ 135.243	€ 135.243	€ 135.243	€ 135.243
5404 (OP) Spec. aken Alg.Uitkering	€ -	€ -	€ -	€ -
5409 (OP) Pilot Wijk van de toekoms	€ 15.181	€ 15.181	€ 15.181	€ 15.181
5410 (OP) Kapitaalverstr. 75% Rijk	€ 25.958	€ 25.958	€ 25.958	€ 25.958
5411 (OP) Waterhuish. Oosterhof	€ 67.438	€ 67.438	€ 67.438	€ 67.438
5412 (OP) TOZO	€ 214.211	€ 214.211	€ 214.211	€ 214.211
5414 (OP) Toeslagenaffaire	€ -	€ -	€ -	€ -
5415 (OP) Herinrichting Korteboslaan	€ 134.263	€ 134.263	€ 134.263	€ 134.263
5416 (OP) Huisvesting grote gezinnen	€ -	€ -	€ -	€ -
5417 (OP) NPO Middelven	€ 272.030	€ 272.030	€ 272.030	€ 272.030
5418 (OP) Ventilatie in scholen	€ 716.253	€ 716.253	€ 716.253	€ 716.253
5419 (OP) Controle toegangsbewijs	€ 45.370	€ 45.370	€ 45.370	€ 45.370
5420 (OP) Sportakkoord	€ 41.826	€ 41.826	€ 41.826	€ 41.826
5421 (OP) Toezicht en handhaving Corona	€ 51.687	€ 51.687	€ 51.687	€ 51.687
5422 (OP) Flex woningbouw C41B	€ 5.242	€ 5.242	€ 5.242	€ 5.242
5423 (OP) Sanering varkenshouderijen L6	€ 17.241	€ 17.241	€ 17.241	€ 17.241
5424 (OP) Huisvesting aandachtsgroepen C209	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
5425 (OP) Onderwijshuisvesting ontheemden D19	€ 438.945	€ 438.945	€ 438.945	€ 438.945
5426 (OP) Aanpak energiearmoede C55	€ -	€ -	€ -	€ -
5427 (OP) Impulsregeling klimaatadaptatie E44	€ 194.574	€ 194.574	€ 194.574	€ 194.574
5428 (OP) Stimulering verkeersmaatregelen E84	€ 256.529	€ 256.529	€ 256.529	€ 256.529
5431 (OP) Onderwijsroute G13	€ 26.016	€ 26.016	€ 26.016	€ 26.016
5434 (OP) Wet inburgering G10	€ 224.265	€ 224.265	€ 224.265	€ 224.265
5435 (OP) Verkeersveiligheid	€ 61.916	€ 61.916	€ 61.916	€ 61.916
5436 (OP) Uitvoering klimaatakk inzet pers.	€ 234.100	€ 234.100	€ 234.100	€ 234.100
5437 (OP) Gastheerschap Twente	€ 30.489	€ 30.489	€ 30.489	€ 30.489
totaal Overlopende Passiva	€ 4.000.462	€ 4.000.462	€ 4.000.462	€ 4.000.462
	€ -	€ -	€ -	€ -
5600 BBV-res Reggesteyn (10587)	€ 3.507.613	€ 3.332.313	€ 3.157.013	€ 2.981.713
5601 BBV res. nieuwb gem.huis 10679	€ 9.716.890	€ 9.350.090	€ 8.983.290	€ 8.616.490
5602 BBV res.kunstgras hockey 10731	€ -	€ -	€ -	€ -
5603 BBV Res Boomkamp-Busstation	€ 251.056	€ 207.756	€ 164.456	€ 121.156
5604 BBV kunstgras vv Holten agv	€ 46.684	€ 38.984	€ 31.284	€ 23.584

5605 BBV Reserve Constantijnschool	€ 58.605	€ 37.405	€ 16.205	€ -
5606 BBV Reserve starterslening	€ 249.846	€ 249.846	€ 249.846	€ 249.846
5607 BBV Reserve uitbr oudheidkamer Holten	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
5608 BBV Reserve masterplan oosterhof	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
totaal BBV Reserves	€ 14.255.694	€ 13.641.394	€ 13.027.094	€ 12.417.790

Totaal Reserves en voorzien	€ 102.024.986	€ 101.906.041	€ 98.598.327	€ 91.645.015
------------------------------------	----------------------	----------------------	---------------------	---------------------

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

Structurele mutaties reserves	Storting of onttrekking	Mutatie 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027
5119 Reserve afwikkeling Essent	onttrekking	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
5600 -5608 BBV-reserves	onttrekking	€ 641.728	€ 614.300	€ 614.300	€ 609.305
Totale structurele mutaties		€ 701.728	€ 674.300	€ 674.300	€ 669.305

Meerjarig overzicht weerstandsvermogen

Meerjarig overzicht weerstandsvermogen

reserves & voorzieningen	weerstands-vermogen	2024	2025	2026	2027
5000 Algemene Reserve	100%	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538
5002 Reserve incidenteel perspectief	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
totaal Algemene Reserve		€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538
		€ -	€ -	€ -	€ -
5100 Res. restaur. monumenten	50%	€ 30.078	€ 30.078	€ 30.078	€ 30.078
5101 Egalis. grondpr. Industrieterr	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5103 Reserve overheveling budgetten	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5104 Reserve sport	50%	€ 391.728	€ 378.978	€ 366.228	€ 353.428
5105 Reserve nieuwbouw Zwembad RSN	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5106 Res. parkmanagement-grondexpl.	50%	€ 39.011	€ 39.011	€ 39.011	€ 39.011
5107 Maatsch. Begeleid. Asielzoeker	50%	€ 96.823	€ 96.823	€ 96.823	€ 96.823
5109 Reserve gebouwenbeheer	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5110 Reserve Reïntegratie	50%	€ 708.163	€ 708.163	€ 708.163	€ 708.163
5111 Reserve verlengde Waagweg	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5113 LTVV algemeen	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5114 Res. Verbindingsweg	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5116 Res. leefbaarheid platteland	50%	€ 51.856	€ 51.856	€ 51.856	€ 51.856
5117 Res. reconstr.(rood voor rood)	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5118 Reserve ziektevervanging	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5119 Reserve afwikkeling Essent	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5120 Egalisatiereserve afval	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5121 Reserve personeelsvoorz.	50%	€ 91.273	€ 91.273	€ 91.273	€ 91.273
5122 Res.odh.onderwijs huisvesting	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5123 Brandveiligheid De Borkeld	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5124 Reserve bijdragen regio Twente	50%	€ 312.052	€ 187.052	€ 137.052	€ 137.052
5125 Egalisatiebuffer jeugd en WMO	50%	€ 144.224	€ 144.224	€ 144.224	€ 144.224
5127 Res. bovenw. voorz. grondexpl.	50%	€ 105.981	€ 105.981	€ 105.981	€ 105.981
5129 Reserve Duurzaamheidsvisie	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5130 Reserve Recreatie & Toerisme	50%	€ 111.901	€ 111.901	€ 111.901	€ 111.901
5131 Reserve Bomenplan	50%	€ 55.929	€ -	€ -	€ -
5132 Res. implement. omgevingswet	50%	€ 155.282	€ 130.282	€ 105.282	€ 80.282
5133 Reserve Corona	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5134 Reserve Waardenborch	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5135 Reserve bestrijding energiearmoede	50%	€ 1.557.000	€ 1.557.000	€ 1.557.000	€ 1.557.000
5136 Res ongelijkvloerse verbinding station H	50%	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
5137 Reserve cofinanciering derden	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5138 Reserve centrumfunctie Rijssen	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5139 Reserve algemene uitkering	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5140 Reserve energietransitie	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5141 Reserve Wet Open Overheid (WOO)	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5142 Reserve Ontheemden	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
totaal Algemene Bestemmingsreserves		€ 3.951.304	€ 3.732.625	€ 3.644.875	€ 3.607.075

		€ -	€ -	€ -	€ -
5600 BBV-res Reggesteyn (10587)	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5601 BBV res. nieuwb gem.huis 10679	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5602 BBV res.kunstgras hockey 10731	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5603 BBV Res Boomkamp-Busstation	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5604 BBV kunstgras vv Holten agv	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5605 BBV Reserve Constantijnschool	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5606 BBV Reserve starterslening	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5607 BBV Reserve uitbr oudheidkamer Holten	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
5608 BBV Reserve masterplan oosterhof	0%	€ -	€ -	€ -	€ -
totaal BBV Reserves		€ -	€ -	€ -	€ -

Totaal weerstandsvermogen		€ 47.383.842	€ 47.165.163	€ 47.077.413	€ 47.039.613
	50% bestemmingsreserves	€ 3.951.304	€ 3.732.625	€ 3.644.875	€ 3.607.075
	100% algemene reserve	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538	€ 43.432.538

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

ten opzichte van raming algemene uitkering 2023, stand meicirculaire 2023

algemene uitkering	2024	2025	2026	2027
netto effect meicirculaire 2023 (incl.effect 2022)	1.365	2.837	-4.484	449
extra reservering loon- en prijsontwikkeling 2025 e.v. sociaal domein		-75	-75	-75
(structurele) rijksbijdrage vanaf 2026			1.794	
effect nieuwe financieringssystematiek (€ 150 miljoen)				300
reëel accres	1.365	2.762	-2.765	674

specifieke stortingen met effect op saldo	2024	2025	2026	2027
	0	0	0	0
totaal specifieke stortingen	0	0	0	0

overige effecten	2024	2025	2026	2027
effecten ontwikkeling uitkeringsbasis	0	-500	-500	-500
effecten als gevolg van toename aantallen	0	375	375	375
totaal overige effecten	0	-125	-125	-125

kortingen gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
effectueren eigen bijdrage HO	0	0	-418	0
apparaatskosten vergroten gemeente	0	-275		0
geen aanspraak op begeleiding		-21	-20	
totaal kortingen gemeentefonds	0	-296	-438	0

toevoegingen gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
extra ruimte plafond BCF		0	0	0
totaal aanvullende maatregelen	0	0	0	0

mutaties sociaal domein	2024	2025	2026	2027
volume	0	-100	-100	-100
effectueren eigen bijdrage HO	0	0	418	0
totaal overige effecten	0	-100	318	-100

totaal nieuwe raming	1.365	2.241	-3.010	449
----------------------	-------	-------	--------	-----

raming was	2.257	1.770	-2.559	0
------------	-------	-------	--------	---

totaal effect (meicirculaire)	-892	471	-451	449
-------------------------------	------	-----	------	-----

Toelichting meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

Uitgangspunten meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

1. Het effect van de CAO-ontwikkelingen (inclusief pensioen) is voor onze gemeente meegenomen in de begroting 2024.

Daarnaast is in de begroting 2024 rekening gehouden met inflatie. Deze moet worden "goedgemaakt" door

het

accres.

2. Voor 2025 tot en met 2027 is het reële accres berekend op basis van de meicirculaire 2023. Na overleg tussen de

VNG en het Rijk is overeengekomen voor de jaren 2022 tot en met 2025 het volume-accres te bevriezen op het

niveau van de meicirculaire 2022. Dit betekent voor Rijssen-Holten dat voor 2024 en 2025 het accres voor 100%

is meegenomen. Voorheen werd rekening gehouden met 50% van het reële accres bij een positief reëel accres.

Een

negatief reëel accres werd volledig meegenomen.

3. Plafond BTW-compensatiefonds (BCF) is voor € 540.000 meegenomen, gebaseerd op een 3-jaarlijks gemiddelde.

Volgens de meicirculaire 2023 mag macro € 318 miljoen (10,7 punten) als dekking in de begroting worden meegenomen. Voor Rijssen-Holten is dit omgerekend € 610.000 (10,7 x € 57.000). De gemeente

blijft hier ruim onder waarmee wordt voldaan aan de begrotingskaders.

4. Voor specifieke stortingen c.q. onttrekkingen wordt in principe een stelpost c.q. taakstelling opgenomen in de

begroting.

5. Meerjarig geldt het uitgangspunt dat de vergoeding in het gemeentefonds voor loon- en prijsstijging toereikend

moet zijn om de loon- en prijsontwikkeling in de eigen gemeente op te vangen.

6. Evenals in vorige jaren is het effect van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis volledig meegenomen.

Overzicht overhead

Algemeen

Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat er in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de kosten van overhead. De wijze waarop we dit presenteren is vrij waarbij er minimaal onderscheid moet worden gemaakt tussen baten en (netto)lasten.

De definitie overhead in het BBV is een andere dan die wij in Rijssen-Holten toepassen.

Zo rekenen wij de kosten van bestuursondersteuning college niet tot de overhead. Het BBV schrijft dit wel voor. Deze lasten rekenen wij niet door in onze tarieven van medewerkers en daarmee ook niet in onze producten.

Verder rekenden wij de kosten van leidinggevenden tot het interne uurtarief. Hierin zijn met name alle directe salarislasten opgenomen. Het BBV schrijft voor deze lasten als overhead te beschouwen. Voor de berekening van het uurtarief van medewerkers heeft dit geen gevolgen. Alleen de verhouding tussen salarislasten en overhead wijzigt.

In de voorliggende begroting is de bestendige gedragslijn van Rijssen-Holten gevolgd bij het bepalen van de uurtarieven van medewerkers.

Op grond van BBV-voorschriften ontstaat het volgende overzicht:

	lasten	baten	saldo	in tarieven
Componenten conform BBV-voorschriften:				
Bedrijfsvoering en control	623.800	-	623.800	623.800
Financiën	1.932.000	500-	1.931.500	1.796.500
Personeelszaken	1.221.800	128.300-	1.093.500	1.093.500
ICT en telefoon	3.545.700	-	3.545.700	3.545.700
Bode / huishoudelijke dienst / receptie en archief	1.155.500	3.800-	1.151.700	1.151.700
Huisvesting	1.622.100	70.500-	1.551.600	967.800
Handgereedschap	171.200	1.900-	169.300	169.300
Directe leiding, scholing, vervangingsbudget, literatuur, etc.	2.579.100	1.700	2.580.800	2.580.800
Bestuursondersteuning college	2.124.000	25.900-	2.098.100	-
	14.975.200	229.200-	14.746.000	11.929.100

Demografische ontwikkeling/ statistische gegevens

Algemeen

Landelijk was er in 2010 veel aandacht voor krimpgemeenten. Zo kende het gemeentefonds voor de periode 2011 - 2015 een krimpmaatstaf om gemeenten in de provincies Groningen, Zeeland en Limburg met een sterke bevolkingsdaling van extra middelen te voorzien om de lasten van bevolkingsdaling te kunnen opvangen en de noodzakelijke herstructurering te kunnen doorvoeren. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de gemeenten die via de krimpmaatstaf middelen krijgen, daarom gevraagd een dergelijke paragraaf bij hun begroting en jaarstukken op te nemen. BZK heeft daartoe in 2010 een Handreiking opgesteld. Een aanvulling hierop is gemaakt door het Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling (NNB).

De handreiking geeft de volgende onderwerpen aan:

- ontwikkeling bevolking (totaal maar vooral ook op aspecten als leeftijdscategorie, aantal huishoudens, samenstelling beroepsbevolking, opleidingsniveau); woningen, leegstand, capaciteit bestemmingsplannen; voorzieningenniveau: wat vinden (groepen van) inwoners belangrijk voor de leefbaarheid binnen de gemeente, hechten zij aan het bestaan van bepaalde voorzieningen. Wat zijn de vooruitzichten voor het draagvlak voor voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, sport en cultuur (voortbestaan bloeiend verenigingsleven). Wat kunnen burgers, verenigingen zelf doen om die voorzieningen in stand te houden, te beheren.

Hoewel de gemeente Rijssen-Holtén geen krimpgemeente is, leek het ons, omdat Twente een krimp-anticipeergebied was, goed een begin te maken met een paragraaf demografische ontwikkeling. Per

1 januari 2015 is de Twentse status als krimp anticipeergebied voorlopig opgeheven. Toch is het goed om de ontwikkelingen in beeld te houden. We starten met een eenvoudige demografie. Al naar gelang de behoefte kan dit verder worden uitgewerkt. In onderstaande zijn de volgende onderwerpen aangegeven:

- Ontwikkeling bevolking (aantallen, leeftijdscategorie, aantal huishoudens, migratie, natuurlijke aanwas, prognoses bevolkings- en huishoudensontwikkeling e.a.)

Voor een actueel overzicht van meer demografische ontwikkelingen en statistische gegevens verwijzen wij u naar www.rijssen-holten.incijfers.nl

Ondertekening begroting

Ondertekening begroting

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 november 2023,

De griffier,

De voorzitter,